Ayfer Tunç

Taş-Kâğıt-Makas

ÖYKÜ

Ayfer Tunç'un
YKY'deki öteki kitapları:

Mağara Arkadaşları *(1996)*
Aziz Bey Hadisesi *(2000)*
Bir Maniniz Yoksa Annemler Size Gelecek *(2001)*
Belki Varmış Belki Yokmuş - haz. *(2003)*

AYFER TUNÇ

Taş-Kâğıt-Makas

ÖYKÜ

YKY
İSTANBUL

Yapı Kredi Yayınları - 1934
Edebiyat - 542

Taş-Kâğıt-Makas / Ayfer Tunç

Kitap Editörü: Aslıhan Dinç

Kapak Tasarımı: Nahide Dikel

Baskı: Şefik Matbaası
Basın Ekspres Yolu Köyaltı Mevkii Güneşli Matbaacılar Sitesi No: 40 Güneşli

1. Baskı: İstanbul, Kasım 2003
ISBN 975-08-0685-9

ayfertunc@yahoo.com

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 2003

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Yapı Kredi Kültür Merkezi
İstiklal Caddesi No. 285 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
Bilgi Hattı: (0 212) 473 0 444
http://www.yapikrediyayinlari.com
e-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: http://www.estore.com.tr/bulvar/yky
www.teleweb.com.tr

İÇİNDEKİLER

Kaybetme Korkusu • 7

Taş-Kâğıt-Makas • 35

Fehime • 53

Suzan Defter • 63

KAYBETME KORKUSU

1. *Avlu*

Adını sonradan öğrendim, hikâyesini de. O korkunç olay gözlerimin önünde cereyan ettikten aylar sonra. Balkonda derin derin soluk alırken, her soluk alışımın aslında küs olduğum tanrıya gönderilen kırgın bir dua olduğunu içimden geçirirken, –ya bir an önce bahar gelsin ya da bu isli soluklar beni büsbütün zehirlesin, böylece bu ağır, bulanık, içimde kabarıp duran ve artık dizginlemekte zorlandığım garip hal sona ersin diye– kapı çalındı.

Önce hiç oralı olmadım; birçok lüzumsuz arkadaşım vardır, gelip gevezelik ederler, duyulmuş fıkralar anlatırlar, içkilerimi bitirirler, canımı sıkıp giderler; yine onlardan biridir diye aldırış etmedim. (Hayatımda kapıyı açmaktan sevinç duyacağım kimse yok.) Ama sonra duraksadım. Bir önsezi, tam da o terasa bakıyordum; saksılar devrilmiş, kuşlar çiçeklerin köklerini gagalamışlar, perdelerin durgun çizgileri daha da kararmış; gidip kapıyı açtım.

Gelen, –adını henüz bilmediğim– Safir'di. Perişan göründüğünü, çok zayıflamış olduğunu görünce, bu gelişe şaşırmayı unuttum. Sebepsiz bir şekilde düşmandım ona. Safir hakkında da, olayın nedeni hakkında da hiçbir fikrim yokken düşman olmuştum. Bu çok karışık bir duygu aslında. Birkaç defa çözümlemeye kalkıştıysam da vazgeçtim. Niye saklayayım ki, penceresi bu avluya bakan herkesin kötücül bir duygu beslemeye hakkı olduğu gibi tuhaf bir fikrim var. Aslında bu avluya bakan evlerde cereyan edenleri gören herkes böyle düşünebilir, bu nedenle pek haksız sayılmam. Ama düşmanlık beslemek sanıldığı kadar kolay bir şey değil, hele ortada belli bir sebep yokken. Bir kırgınlık olmalı, bir haksızlık, bir acı ya da en azından elden ka-

çırılmış bir şey olmalı ki, kendimizi avutabilmek için bir düşmanlığa sığınabilelim.

Bu avluda, bakanların ruhuna sızan gizli bir kötücüllük var, herkes sebebini kendi yaratıyor. Süsen'in kocasını düşman olarak seçmem kolay olmadı, uzun süre kadına ilk görüşte âşık olduğuma kendimi inandırmaya çalıştım. Sanki bu, durumumdaki tuhaflığı giderebilirmiş gibi... Oysa aylar boyunca ara sıra kadını tüllerin arkasından seyrederken, ışığını söndürdüğüm balkonda kendimi gizleyip onların terastaki sıradan hallerini takip ederken âşık falan değildim sanıyorum. Kalabalık aileler içinde olunsa da, herkesin tekil hayatlar sürdüğü bu avluda onların iki kişilik yaşamaları dikkatimi çekmişti, bu yüzden onları gözlüyordum.

Galiba ben kadının ölümüne âşık oldum. Bunu da uzun zaman kendime itiraf edemedim. Derinden hissettiğim bu sebebi soğuk ve fısıltılı bir iç sesle kendime bir bir anlatırsam, ortada karanlıkları seven ruhumu besleyecek bir düşmanlık kalmayacağı için, âşık olduğum şeyin Süsen değil, o ölüm ânı olup olmadığını da kendime fazla sormadım.

Bu avlu zehirlidir, ya arka pencereleri örmeli ya da buradan gitmeli. Ben zehirlenmeyi seçtim, isteyerek. Oysa ne sırtımdan bıçaklandım, ne ihanete uğradım, ne de çocukluğumu örseleyen yakıcı hikâyelerim var. Ruhum karanlığı seviyordu sadece, ben de bunları yazıyordum, yazdıklarım kimseyi ilgilendirmiyordu, hepsi bu. Birçokları gibi küstüm. Ama kimlere küs olduğumu da bilmiyordum. Hayat hakkında zaten bir karara varamıyordum, iyi mi kötü mü, gerekli mi değil mi, değer mi değmez mi, o korkunç olaydan sonra kararsızlığım büsbütün arttı. Penceremin açıldığı âlemde yaşadıklarımla bir yandan sığ, kolay ve düşüncesiz bir hayatı tattım, bir yandan da dibe indim, bulanık olanda biraz daha kendimi aradım.

Safir'in gelip kapımı çaldığı güne kadar polise bir yığın imzasız mektup yazdım, ama hiçbirini göndermeye cesaret edemedim. Nerde bende o yürek? Biri mektubumu ciddiye alır da kararsız hayatım başkalarının elinde bir biçim kazanır diye korktum. Başkalarını ilgilendiren, ama para kazandırması dışında beni hiç ilgilendirmeyen şeyleri yazarken, arada bir gö-

züm pencereye takıldığında, avludan yükselen kötücül buhar beni kendine çekiyor, ben de oturup polise mektup yazıyordum: *Her şeyi gördüm!*

Bu avlu bastırılmış, ortak bir deliliğin açığa çıktığı bir iç âlemdir. Kışın daha sessiz ama daha kötücül olur. Pencereler sımsıkı kapalı olduğundan, yürekten kulak vermek gerekir acı çığlıklara, şehvetin iniltisine, şiddete, ihanet taşıyan fısıltılara. Ben de avlunun diğer insanları gibi hiçbir müdahale arzusu duymadan, yaşananları değiştirmeye ilişkin en ufak bir kaygı taşımadan, hatta fikir bile yürütmeden öylece izledim olup bitenleri. Bu mırıltılı ama kıpırtısız tanıklıktan, avlunun taşmaya hazır kininden, delilik sınırında duruşundan, saldırganlığından, öfkeli ve gaddar taşkınlığından, şehvetinden marazi bir zevk aldığımı kendimden hiç gizlemedim, ama kimseye de anlatamadım. Kim, şehrin tam ortasında dar ve acımasız bir koridor oluşturan bu yan yana sıralanmış avlularda, hayatın şişmiş ve öfkeli bir yürek gibi attığına inanır?

Kurum dolu havayı içime çekerken, geçkin orospunun balkona attığı annesi düzenli aralıklarla camı yumrukluyordu. Ağlamaktan çok inlemeye benziyordu sesi. Herkes alışkındı buna. Kapı çalındığı sırada, artık anlam katmak için çaba bile göstermediğim hayatım baharla birlikte canlansın, oyunda sahne değişsin diye bekliyordum. Bahar burada sahneyi gerçekten değiştiriyor; kötülük, baharın coşkun sesi, ılık hava, henüz kine bulaşmamış taze aşklar altında bir süreliğine kabuğuna çekiliyor.

Odamda kibirli bir müzik çalıyordu, kapıyı açmaya giderken sesini kıstım.

Doğrusu kendimi çabuk topladım Safir'i görünce. Kısacık bir an onun için düşündüğüm, pek de yaratıcı sayılmayan işkence yöntemleri hızla geçti aklımdan, ateş ve buz ile bıçak ve keskin kağıt kenarı ile asit ve tuz ile aşk ve söz ile yapılabilecek her türden işkence. Safir çatlamış toprağa benzeyen yüzünde, tesadüfen toprağa düşmüş iki parlak taş gibi duran gözlerini açarak, niye geldim bilmiyorum dedi. Aylardır sebepsizce düşman belledğim adama karşı alabildiğim en katı tavır üst perdeden bir sesle ben de! demek oldu. Ama beni duymadı ya da sesimdeki küstah tonun farkına varmadı. Kısa bir an bakıştık.

Gözlerinde acınası bir ifade vardı. Buna rağmen yakışıklı bir adam olduğunu fark ettim. Zavallı bir duruşun güzelliğini kıskandım ve hikâyeyi yanlış kurmuş olabileceğimi ilk kez o an belli belirsiz hissettim.

Safir uyurgezer gibi gösterdiğim tarafa yürüdü, onu pencerenin önünde duran ve oturup sadece göz kesildiğim koltuğuma oturttum. Hiç kimseyi oturtmadığım bu koltuğa Safir'i niye oturttuğumu sonradan kendime sorduğumda, dürüstçe cevapladım: O terası görsün istedim. Karşı açıdan baksın kendine, bu kötücül âlemde payına düşenler yetmezmiş gibi, tanık olmadığı o korkunç olayı görür gibi olsun. Elbette yanılmadım, – kötülük öğretiyor. Safir'in o koltuğa oturur oturmaz terasa baktığını ve iki parlak taşı andıran gözlerinin anında yaşlarla dolduğunu gördüm. Oda loştu. Safir'in yüzü alabildiğine gölgeliydi ve gözlerindeki yaşlar inanılmayacak kadar parlıyordu. İşte o anda, içimdeki o kalın buzun, kırılmaya kalkışılsa ince dikenler halinde ortalığa dağılıp tene batacak, her yeri kan gölüne çevirecek olan o buzun eridiğini; düşmanlık, çıkar, yılgınlık, bezginlik, şehvet, sebepsiz kötülük, kin, keder, aşk, heyecan, sahte aile mutluluğu, korku, karşılıksız sevgi, umutsuzluk ve bunlara benzer daha bir yığın karışık duygudan patlamak üzere olan; bütün bu kirli, kederli ve acıklı taraflarıyla karanlığı seven ruhumu besleyen arka bahçelerden oluşmuş bu uzun koridorun, aslında başka türlü de okunabileceğini hissettim: Safir'in gözlerinde parlayan yaşlarla ilk ders. Kaç mevsimdir bu türlü izlediğim avluyu bir de başka türlü okuyabileceğimi hissetmek, Safir'in gelişinden daha fazla sarstı beni. Oda giderek karanlıklaşırken onun gözlerinde yaşlar parlayıp söndü, parlayıp söndü. Dikkat ettim de, ağlarken bile gözlerini hiç kırpmıyordu.

Birkaç yıl önce, benim gibi adamların sık sık başına geldiği üzere, büyük işadamı edalı bir emlakçının peşine takılmış, sokak sokak gezerek ev arıyordum. Ilık bir ekim gününde, yaklaşınca çok pis koktuğunu fark ettiğim suni deriden, siyah bir mont giymiş emlakçı beni evden eve sokuyor, mutfak dolaplarını, kartonpiyerlerini, şunları bunları gösterip övüyor, sanki

benim için çok önemliymiş gibi kombili olduğunu anlatıp duruyor, ama ne istediğimi anlayamıyordu. Hoş ben de anlattım diyemem. Beyaz çoraplı, pis kokan suni deri mont giymiş bir emlakçıya ruhu olan bir pencere aradığımı, pencerenin önüne yerleşip bir çift iri ve kanlı gözden ibaret olmak istediğimi söyleyemezdim ya. Emlakçı her normal insanın beğeneceği her normal daireyi gösterdiğinde, ben de kirası fazla, dolarla ödeyemem, depozitosu yüksek, salonu küçük gibi, her normal insanın söyleyebileceği, ama benim gerçeğimle hiç ilgisi olmayan mazeretler uyduruyordum, adam da her normal emlakçı gibi beni anlayışla karşılıyordu.

Artık benden ümidini kesmek üzereyken duraksadı, bir ev daha var abi dedi. Yalnız acayip bir daire, ön tarafı çok sıkıcı. Bu, arka tarafı çok ilgi çekici demek olabilir diye düşünerek o sıkıcı daireyi hemen görmek istedim. Apartmanın önüne geldiğimizde artık kısalan günlerin akşamlarından biri daha olmak üzereydi, dar sokağa apartmanların izin verdiği ölçüde tatlı bir akşam kızıllığı çökmüştü. İçeri girince bir erkeğin bağırdığını, bir kadının da arada bir çığlık atarak ağladığını duydum. En üst kata çıktık. Dairenin ön tarafı kıpırtısız pencereleri olan, çok yakın ve çirkin bir apartman yüzünden gerçekten karanlık ve bunaltıcıydı, ama arka tarafta avluya bakan geniş bir pencere ve küçük bir balkon vardı.

Hemen balkona çıktım. Gördüğüm avlu bana sirkleri hatırlattı. Sık sık kayıp veren ve kayıplarının ardından ağlamayı bile başaramayacak kadar bezgin trapezcilerin düşmek arzusuyla kendilerini boşluğa bıraktıkları, yoksul sirkleri. Bunu uzun boylu düşünmüş değilim. Ama aniden karşıma çıkan ve tepeden baktığım bu uzun, dar koridorda sanki yoğunlaştırılmış bir hayat yaşanıyordu. Burada garip bir seyirlik hal vardı ve bana sirkleri hatırlatan bu seyir duygusuydu. Yüzlerce pencerenin baktığı bu avlunun yarattığı ilk etkiye alışmaya çalışırken merdivenlerde duyduğum kavga büyümüş olmalıydı ki, bir cam şangırtıyla kırıldı, avluya sert bir eşya düşüp parçalandı. Derken art arda tokat sesleri ve bir kadının içine derin beddualar karıştırılmış haykırışlarını duydum. Bütün bunlar olurken pencerelerdekiler sadece dikkatle baktılar. Eve yerleştikten sonra

benzer olayların bu iç âlemde sıradan günlük hayat görüntüleri olduğunu anladım.

Safir'in terası bahar gelinceye kadar dikkatimi çekmemişti. Avlunun kadınları da. Kötücüllüğü, gaddarlığı, umursuzluğu ve benzer duyguları epeyce derinden hissetmiştim, ama hepsi buydu. Baharla birlikte pencereler ve balkon kapıları açıldı, avlunun insanları balkonlara, bahçe denemeyecek taş zeminli avlulara çıktılar. Tam karşımda bulunan, sanki kolumu biraz uzatabilsem dokunabileceğim kadar yakın görünen ve yarım kat aşağımda olduğu için rahatça izleyebildiğim o teras başkalaşmaya başladı. Küçüktü. Kare bir masa ve iki rahat sandalye çepeçevre sıralanmış yüzlerce saksı çiçeğin arasına ancak sığmıştı. Terasın üstü sonbahar gelince kızaran, çok güzel, seyrek bir sarmaşıkla örtülüydü. Gündüz, arada bir terasa bir kadın –Süsen– ve bir adam –Safir– çıkıyordu. Yemek yiyorlar, sonra öylece, suskun oturuyorlar, erken yatıyorlardı. Ama garip bir şekilde birbirlerine bağlı olduklarını hissediyordum. İkisi de çoğu zaman evde oluyor, her bir saksı çiçek ile tek tek ilgileniyor ve o teras, –benimki de dahil– her evde arızalı bir hayatın boy verdiği, doyumsuzluk ve acı ile beslenen iç kanamalı avluda yabancı bir madde gibi duruyordu.

(O korkunç olayla birlikte avlunun bünyesi kendine yabancı olan bu ikiliyi kabul etti mi, etmedi mi, hâlâ karar verebilmiş değilim.)

Avluyu böylesine seyirlik kılan ve gözümün önünde açık bir yara gibi akıntılar sızdıran hikâyeleri kadınlardan öğrendim. Avlunun kadınlarının birçoğuyla yattım. Bahçesindeki uyuz erik ağacını matah bir şey sanan, öğleden sonraları beton zemine koyduğu şezlongda uyurken horlayan, yaz kış atletle gezen ve her sabah erkenden kalkıp vücut çalışan beyaz saçlı, tok sesli emeklinin, yüz felci geçirdiği için ağzı çarpılmış karısı da dahil. Emeklinin geçkin orospuyla, kadın ona âşık olduğu için para vermeden yattığını, orospunun müşterisi geldiği zamanlar annesini balkona kapattığını, annenin durmadan turşu kurduğunu, kızı içerde müşterisiyle sevişirken turşu kavanozlarını birer birer vücutçu emeklinin bahçesine attığını, böylece

orospunun içerde müşterisi olduğunu herkesin anladığını, annenin kavanozların taş zeminde patlamasından büyük zevk duyduğunu, bu yüzden orospunun artık eve kavanoz almadığını; avlunun sonundaki çikolata fabrikasında çalışan, otuz yaşlarında, ipincecik ve sırf, çikolata koktuğu için yüz yaşında olduğu söylenen zengin madamın bakıcısı güzel genç kızla yatabilen genç adamın; sürekli ağlayan iki yaşındaki kızını biraz ocağın gazından koklatarak uyuttuktan sonra koşarak bana gelen ve dudaklarının üstü daima terli olduğu için ağzından öpemediğim karısından öğrendim. Bu inanılmaz ilişkiler ağının ayrıntılarını hiçbir zaman aklımda tutamadım.

Ben dinledikçe onlar anlatıyorlardı. Parasızlık çekiyorlardı, çocukları üniversiteyi kazansın istiyorlardı, işlerinden kovuluyorlar, birbirlerine kazık atıyorlar, ihbar ediyorlar, çalıyorlardı; kimileri kaçaktı, kimileri şantaj yapacak malzeme arıyordu, birbirlerini dolandırıyorlar, her yenilginin acısını daha büyük bir kötülük yaparak çıkarmaya çalışıyorlardı. Karı kocalar birbirlerinden gizli, bu çöplükten kurtulmanın yolunu arıyorlardı.

Benim bir karımın olmaması kadınların canlarını sıkıyordu. Bir karım olsa ve ona bir şeyler sezdirebilseler, bu tuhaf ilişkiler yumağı daha çok hoşlarına gidecek, ben karımı aldatarak bu kötücül âlemin esaslı bir parçası olacaktım. Ama ne yazık ki evli değildim ve bu zincirleme uzayan ilişkiler ağının öznesi değil nesnesiydim.

Onlarla bu kadar kolay yatabildiğime başlangıçta çok şaşırmıştım, sonra onları anladım, alıştım. Pervasızdılar, defterlerinde aşk diye bir şey yoktu. Yaz geceleri karanlık balkonumda sessizce otururken birçoğunun kocalarına bir şeyler ima etmek arzusuyla benden söz ettiklerini duyuyordum. Önceleri korkunun parmakları dolaşıyordu üzerimde. Sonra anladım ki, aslında yakalanmak istiyorlardı, –sevilmek, kıskanılmak, değerli olduklarını hissetmek filan değildi dertleri,– böylece her zamankinden fazla heyecan katılacaktı hayatlarına ve bu gizli ilişkinin hiç değilse birazının açığa çıkmasından doğan şiddet, şiddetle beslenen hayatlarına iyi gelecekti. Ama avluda kıpırtısız tanıklık yasası yürürlükteydi. Herkes her şeyi biliyor, herkes herkese her şeyi fısıldıyor ve hiç kimse hiçbir şey yapmıyordu.

Süsen'in ve Safir'in avlunun bünyesine uymadıklarını, kadınların anlattıkları bu zincirleme giden hikâyelerde yer almadıklarını fark ettiğim zaman anladım. Onlar zincirin kopuk halkalarıydılar, sadece birbirlerine bağlıydılar. Komşularıyla para alışverişleri yoktu, borç alıp vermiyorlardı, iş kurmaya kalkışmıyorlardı, komşularının yataklarına girmiyorlardı, sessizce yaşıyorlardı.

Doğrusu, avlunun insanları bu ikiliden nefret ediyorlardı.

2. *Korkunç Olay*

Adının Süsen olduğunu nasıl öğrendim, hiç bilmiyorum. Kimse seslenmezdi ona. Diyelim sonradan bu adı yakıştırdım. Öyleyse neden Süsen'in ölümünden önceki bahar bir çiçek kitabı aldım ve *"İris çiçeği olarak da bilinir. Susam, sisam, mavi zambak adlarıyla da tanınır. Soğanlı çiçek sınıfındandır. Pek eskiden beri bahçelerimize girmiş ve bilhassa havuz kenarlarının süslenmesinde kullanılmıştır. Süsenlerin şekillerindeki acayipliği ve özellikle renklerinin güzelliği pek rağbet edilmelerine yol açmışsa da, eskiden beri bahçelerimizde mor renkli süsenler tercih edilmiştir. Her toprakta yetişir, ama toprağın biraz nemli olması icap eder"* cümlelerinin altını çizdim? Kadına yaşarken âşık değildiysem eğer, neden kaldırımlara, köşebaşlarına yayılan bahar çiçekleri içinde önce süsenler gözüme ilişiyordu ve süsenlerin ince, narin sapları bana onu hatırlatınca yüzüme önleyemediğim bir gülümseme yayılıyordu? Bütün bunlar ona âşık olduğuma delalet ise, neden hepsi buydu, bu kadardı?

Süsen mevsimi çoktan bitmişti. Baharla birlikte açılan pencereler ve balkon kapıları kış gelince kapanmış, masalar, şezlonglar toplanmış, akşamları arka pencerelerde giderek daha az ışık yanar olmuştu. Doğrusu Süsen'i pek de sık hatırlamıyordum.

O sabah penceremin önünde oturmuş, gönülsüzce çalışıyordum. Onu terasta görünce yazmakta zorlandığım şeylere ilgim büsbütün kayboldu. Daha yakından görebilmek için usulca balkona çıktım. Şiddetli ama ılık bir rüzgâr saçlarını uçuru-

yordu. Halinde hiçbir gariplik göremedim. Güzel göründüğünü düşündüm.

Her şey birkaç saniye içinde oldu. Belki daha da kısa. Süsenlerin o narin saplarını andıran kollarını öne doğru uzatıp kendini terastan aşağı bıraktı. Tok bir ses duydum. Kafatası vücutçu emeklinin yazın şezlongunu koyduğu beton zeminde parçalandı. Anında öldü. Yukardan baktım. Uyuz erik ağacının hâlâ süpürülmemiş yaprakları üzerinde yatıyordu. Siyaha yakın kırmızılıkta bir kan, bodrum katlardaki loş evlerin içine doğru yürüdü.

Bende iki şey oldu. Ağzımı haykırmak isteyerek açmıştım, ama sesim çıkmamıştı. Çene kemiklerim kilitlendi. O inanılmaz ânın korkunç etkisi geçtikten dakikalar sonra bile ağzımı kapatamadım. Dilim kurudu, damağıma yapıştı. İkincisi, tuğla ile örülmüş balkon korkuluğunun sıvası parça parça dökülmüş kenarına ellerimi dayamıştım. Ellerim de kilitlendi. Neden sonra ellerimi sökebildiğimde, sıva kırıklarının avuçlarıma batmış olduğunu gördüm, ellerim kan içindeydi. Yüzümde günlerce dehşet okudum ve böylece fena sayılmayacak bir aykırılıklar silsilesi sandığım hayatımın aslında hiçbir şey olmadığını anladım.

Ama uykularımı bölen, ilk defa yatağımdaki boşluğa, kimsesizliğime hayıflanmama neden olan kâbuslarda gördüğüm şey; onun zeminde dağılmış kafatası, beyaz uzun elbisesinin üzerinde dalga dalga büyüyen koyu kan değil; kendini aşağıya usulca bırakıvermeden önce, inanılmaz kısalıkta bir an göz göze gelişimizdi. Biraz da bu yüzden polise o mektupları gönderemedim: *Her şeyi gördüm! Neyi gördüm?*

Kendim için sık sık düşündüğüm bir şeydi bu. Başım ağrısa da iki hap içmeye kalksam, gözüm ilaçların tamamına takılırdı; yüksekten bakarken bazen yer çekerdi beni; ellerimi yıkarken bileklerimin içinde kalınca ve şişkin duran damarlarımdan parmaklarımı alamazdım, delinmesi halinde kanımın bir anda boşalacağını düşünürdüm. Beni engelleyen şeyin ne olduğunu hiçbir zaman bilemeyeceğim. Galiba kendime yaşamak için nedenim yok derken, aslında ölmek için nedenimin olmadığını görüyordum. Ben kimdim ki ölecek? Bu yüzden adını bile bilmediğim, ince uzun, durgun, kendi halinde bir adamı, sırf

Süsen'in kocası diye düşman olarak seçtim. Benim için bu kanayan avlu onun kişiliğinde tek bir vücut oldu.

Olayın ardından Safir ortadan kaybolmuştu. Kış boyunca saksılardaki çiçekler çürüdü. Yemek yedikleri masayı saklayan sarmaşık soğuktan kavruldu. Bahar geldiğinde bir-iki zavallı çiçek her şeye rağmen yaşamak ister gibi filiz verdi. Ama kızgın güneş onları yaktı. Tekrar kış geldiğinde teras terk edilmiş bir harabeyi andırıyordu. Avlu bir süre bu olayın heyecanını yaşadıysa da, etkisi çabuk geçti. Kaybettiği usta trapezcisinin yerini hemen başka birinin aldığı, zavallı ve yoksul sirk görünümüne kavuştu. Ama ben artık avluya ilgimi kaybetmiştim.

Derken Safir çıkageldi. Tuhaf bir hikâyenin ortasına düştüm. Koltuğa oturup terasına baktıktan sonra, beni hatırlarsınız dedi. Süsen'in kocasıyım. Şu teras katta oturuyorduk. Siz karanlıkta oturur, bizi seyrederdiniz. Karım iyi bir adama benzediğinizi söylerdi. Bu yüzden size gelmiş olabilirim. Birine anlatmam lazım, yoksa acıdan öleceğim.

Ağlamaya başladı. Böyle ağlayan birini hiç görmemiştim. Gözleri açıktı, konuşurken gözyaşları ip gibi çenesinin iki yanından süzülüyor, pantolonuna tıp tıp damlıyor, o gözlerini kırpmıyor, silmiyordu. Bu tuhaf ağlayışın içimi daha fazla oymasına dayanamadım. Karınız neden öldü? diye sordum, – bunun bir intihar olduğunu gözlerimle gördüğüm halde. Beni çok seviyordu, ondan dedi.

Bu bulanık suya benzeyen acıyı keskin hale getirirsem, doğal, acımasız kelimeler seçersem daha iyi olacakmış gibi, anladım dedim. Siz ayrılmak istediniz, o da dayanamadı... Öyle şaşırdı ki, bütün acısını unutmuş bir yüzle bana bakarak asla dedi. Ondan ayrılmayı aklımdan bile geçirmedim.

Erken inen kış akşamlarından biri oluyordu yine. Avluda hafif akşam sesleri vardı. Geçkin orospunun annesi bari bir battaniye ver! diye bağırdı kızına. Ağlıyor muydu, haykırıyor muydu, anlayamadım. Oda giderek karardı, kibirli müzik susmuştu. Safir'in hâlâ yaşlarla örtülü gözleri iki parlak taş gibi parlıyordu.

Öyle acayip bir hikâye ki bu, dedi, benim hiç suçum yok. Ama acıdan ölüyorum.

3. Kaybetme Korkusu

Süsen iki yaşındayken bir kış gecesi annesi bağıra bağıra ölmüş. Şehre epeyce uzak bir ilçede yaşıyorlarmış. Annesinin öldüğü gece dışarıda korkunç bir tipi varmış, kar yolları kapatmış. İlçenin doktoru güç bela hastayı görmeye gelmiş, ama elinden bir şey gelmemiş. Süsen'in annesi öyle acı çekiyor, öyle feryat ediyormuş ki, çığlığı öbür odadan duyuluyor, çaresizlikten çıldırmak üzere olan babası, kucağında oturan Süsen'in kulaklarını elleriyle kapatıyormuş. Süsen çok korkmuş. Kollarını babasının boynuna dolamış, bırakmamış.

Sabah olduğunda kadının ölüsünü hazırlamışlar. Ev insanlarla dolup taşıyor, boş gözlerle çevresine bakan Süsen babasının kucağından inmiyor, başını babasının boynuna dayadıkça onu böyle görenlerin içi parçalanıyormuş. Süsen'i okşayıp vah yavrum, vah öksüzüm diyerek gözyaşı döküyorlarmış.

Babası defin işlemlerini yapmaya gidecekmiş. Tipi durmuş, ama dışarısı çok soğukmuş, ağaç dallarında buzlar ışıldıyormuş. Babası Süsen'in boynunda kenetlenmiş ellerini zorlukla açmış, çocuğu usulca divana bırakmış. Kısa bir hıçkırık duyulmuş. Herkes o kadar meşgul ve üzgünmüş ki, iki yaşındaki çocuğun bu kısa ağlamasıyla ilgilenen olmamış. Ama babası tam kapıdan çıkacakken içine bir korku dolmuş, dönüp kızına bakmış. Süsen'in soluk almadığını, katılıp kaldığını, mosmor olduğunu görmüş. Kızını hemen kucaklamış. Süsen kendisini babasının kucağında hissedince soluk almaya başlamış, yavaş yavaş düzelmiş. Babası öyle korkmuş ki, Süsen'i evde bırakamamış, kalın bir battaniyeye sarmış, karısının cenaze işlemlerini yapmaya kucağında kızıyla gitmiş. Yolda Süsen'in battaniyenin dışında kalan elleri birer buz parçası gibi ensesine batıyormuş. Eve döndüklerinde ne Süsen babasının kucağından inmiş, ne de babası kızını bırakmaya razı olmuş.

Sıra cenaze namazına gelmiş. Babası bu defa kızını öylece divanın üstüne bırakmamış, ablasının kucağına vermiş. Herkes küçük kızın halasının kucağında biraz ağlayıp susacağını sanıyormuş. Ama öyle olmamış. Süsen yine katılıp morarmaya baş-

layınca, babası Süsen'i yine kucağına almış, böylece küçük kız soluklanmış, düzelmiş. Caminin bahçesinde namaz için saf tutarken, karlı yollardan mezarlığa yürürken kucağında hep kızı varmış. Bu yüzden karısının tabutuna omuz verememiş, mezarına bir kürek toprak atamamış.

Başlangıçta büyük bir korkudur bu demişler, geçer diye ümit etmişler. Ama geçmemiş. Bir gün, iki gün, üç gün... Yedi mevlidinin yapılacağı gün, babası, kucağından her indirdiğinde Süsen'in soluk almadığından emin olmuş. Denemek için çocuğu anneannesinin, babaannesinin, halasının kucağına vermiş, hep aynı şey olmuş. Süsen başkalarının kucağında bir iki kere hıçkırdıktan sonra susuyor, kaskatı kesilip, morarıyormuş. Babası dehşete düşmüş. Kızını kucağından indirmesinin bedelinin en sevdiği varlığın ölümü olacağı korkusu içini sarınca, kızıyla kucak kucağa yaşamaya başlamış.

Aradan zaman geçip ölüm acısı dağılmaya yüz tutunca, babanın hayatının alt-üst olduğu ortaya çıkmış. Sabahları koynunda uyuyan kızıyla birlikte uyanıyor, kızı kucağındayken elini yüzünü yıkamaya, giyinmeye çalışıyormuş. Kısacık bir an indirmeye kalksa Süsen'in küçücük elleri mengene gibi boynunda kenetleniyor, kucaktan koparıldığı anda soluk almayı bırakıyormuş. Öyle küçük ve öyle masummuş ki, baktıkça babasının içi titriyor, kızını bağrına basıp ağlıyormuş.

Süsen'in babası ilçede ziraat müdürüymüş. Kızını bırakamadığı için ölüm izni bittikten sonra yıllık iznini de kullanmış. Ama sayılı gün gelip geçmiş. İşe başlayacağı sabah kızını kucağından indirmeyi bir kere daha denemiş, aynı şey olmuş. Üstelik bu defa Süsen'in kendine gelmesi, soluk almaya başlaması çok uzun sürmüş. Soluk alıncaya kadar küçücük bedeni kucağında sıkmış, alnından, burnundan, gözlerinden öpmüş, sel gibi gözyaşı dökmüş. Bağrına bastığı kızıyla daireye gitmiş, görevine başlamış.

İlçe halkı bu garip hali başlangıçta çok acıklı bulmuş. Kahvelerde, fırınlarda, bakkallarda, dairelerde, evlerde, pazarda hep bu konuşuluyor, erkekler sözle yorum yapmadan, ziraat müdürünün başına gelenlere çok üzüldüklerini anlatmak iste-

yerek başlarını ümitsizce sallıyorlar, kadınlar ellerini göğüslerine götürerek Allah kimsenin başına vermesin diyorlarmış. Babalar sevmeyi ihmal ettikleri kızlarının saçlarını usulca okşuyorlar, anneler kendilerini Süsen'in annesinin yerine koyup kendi kızlarını düşünerek ürperiyorlarmış. Ama zamanla bu garip ilişkiye neden olan olay etkisini kaybetmiş, kanıksanmış; ilçe halkı kaymakamın makamına bile kucağında kızıyla çıkan ziraat müdürüyle eğlenir olmuş. Memurları bıyık altından gülüyor, odacı işine doğru dürüst bakmıyor, ziraat müdürünü dairede kimse ciddiye almıyormuş.

Babanın hayatı evde de zor bir hal almış. Süsen'in yaşlı babaannesi evin işlerini görse de, yakın bir köyde yaşayan evli halası arada bir evi çekip çevirmeye gelse de, küçük kızın bakımı tümüyle babasına aitmiş. Kızını kucağından indirmeden binbir güçlükle soyup giydiriyor, yemeğini yediriyormuş. Doğru dürüst uyku da uyuyamıyormuş. Geceleri ikide bir sıçrayarak uyanıyor, kucağında uyuyan kızının soluk alıp almadığına bakıyormuş.

En zor zamanlar babanın tuvalete gittiği veya yıkandığı zamanlarmış. Tuvalete giderken boynunda kenetlenmiş ellerini güçlükle açtığı kızını kapıda bırakıyor, çıktığında Süsen'i soluksuz, mosmor buluyormuş. Bu yüzden çok az su içiyor, çok az tuvalete gidiyormuş. Hele hamamda hiç kalamıyormuş. Kızı ölecek korkusuyla delirecek gibi oluyor, evinin çinko kaplı küçük hamamından panik içinde, yarı sabunlu fırlıyor, katılmış kızını kucaklıyor, sonra dakikalarca ağlıyormuş. Bir süre sonra hamama da kızıyla birlikte, yarı çıplak girmeye başlamış.

Babayı perişan eden, sadece Süsen'in kollarında büyüyen varlığı değilmiş. Kapısını çalanların bir iyilik düşüncesiyle değil, bu acayip manzarayı yakından görmek, tanık olmak arzusuyla geldiklerini anladıkça acısı daha da artıyormuş. En yakınları bile babayı bu meseleye çare bulmamakla suçlamaya başlamışlar. Artık bu hastalıklı halin kaynağı olarak işaret edilen; annesi bağıra bağıra öldüğü için yaşadığı korkuyu atamayan küçük kız değil, kızına hastalıklı bir tutkuyla bağlanarak delirdiği düşünülen zavallı ziraat müdürüymüş.

Bu derde deva bulmak için her şeyi yapmış. İlçenin hemen dışında bulunan, bağbozumu zamanı önünden geçenlerin ballanmış üzümlerine imrenerek baktığı büyük bağını satıp, doktor doktor gezmeye başlamış. Büyük şehirlerin gözlüklü, az konuşan, bilgiç doktorları dinledikleri bu tuhaf hikâyeden ilk anda etkileniyorlar, ama çocuğun babasının kucağından indirildiği zaman, nasıl olup da soluk almamayı başarabildiğini çözemiyorlar, bir süre sonra usanıp baba kızı başlarından savıyorlarmış. Ziraat müdürü her kapıyı çalmış, her sözden, herkesten medet ummuş. Okunmuş sular mı içirmemiş, muskalar mı yazdırmamış, adaklar mı adamamış, büyüler mi yaptırmamış; ama ne yaptıysa bir çare bulamamış.

İki kızından biri sağır dilsiz olduğu için kendisi de benzer bir çaresizlik içinde tutuşan, ama ne kendisi ne de ziraat müdürü için elinden bir şey gelen anlayışlı hükümet tabibinin, soruşturma tehlikesine rağmen verdiği uzun süreli raporlar sayesinde, bir yıla yakın bir süre durumu idare eden baba, sonunda işinden istifa etmek zorunda kalmış. Gerçi çok zengin bir adammış. İlçenin hemen dışında uzanan verimli tarlaları, dört mevsim türlü meyvalar veren bahçeleri, sebze seraları varmış. Yine de oyalanmak olsun diye, çarşı içinde bir dükkân açarak zirai ilaçlar satmaya başlamış. Bütün gün dükkânda oturuyor, bir yandan kızının ipeksi saçlarını okşuyor, bir yandan da kafası bomboş bir halde, başına bunların neden geldiğini kendine sorup duruyormuş.

Hükümet tabibi ziraat müdürünün tek gerçek dostuymuş. Baba kıza baktıkça içi parçalanıyor, evine gittiğinde sağır dilsiz kızının sessiz sevgisine, saçlarını okşayarak karşılık verirken, hep Süsen'le babasını düşünüyormuş. Bir gün dostuna öğüt vermiş. Çocuğu birden bırakma demiş, biraz gayret et, kucağından indir, ama tut kollarını, bacağına sar. Sana dokunsun, seni kucakladığını hissetsin. Ziraat müdürü bunu denemeye başlamış. Başlangıçta Süsen kollarını babasının bacağına dolasa da soluk almıyormuş. Ama babası bir elini kızının başına koyuyor, onu bırakmayacağına dair güzel sözler söylüyor, güven veriyormuş. Süsen yavaş yavaş buna alışmış. Beş yaşına geldiğinde el ele tutuşmak çocuğa yeter olmuş. Artık kucak kucağa değil, el ele tutuşarak yaşıyorlarmış.

Aradan zaman geçmiş, Süsen'in okul çağı gelmiş. Babası kızını kucağına almış, onunla uzun uzun konuşmuş. Kızını her zaman seveceğini, ama okula gitmesi gerektiğini anlatmış. Süsen öyle sessiz, kıpırtısız bakıyormuş ki, babası dinlemediğini düşünerek her cümleyi tekrar etmek zorunda kalıyormuş. Açıldığı gün okula birlikte gitmişler. Babası Süsen'i saçlarından öpmüş, elini bırakmış. Kapıdan çıkarken içine dolan o tanıdık korkuyla yine dönüp kızına bakmış. Süsen henüz soluk alıyormuş almasına, ama öyle küs bakıyormuş ki, babası kendini tutmasa kızını kucakladığı gibi götürecek, oralardan kaçıracakmış. Bağrına taş basmış, dükkânının okulun tam karşısında olmasına şükrederek işine gitmiş. İçeri girip kahvesini söylemiş, gözü hep okulun kapısındaymış. İçi pır pır ediyor, gazetelere bile göz atamıyormuş. Aradan yarım saat geçmemiş, hademe koşarak gelip Süsen'in mosmor kesildiğini haber vermiş.

Zavallı ziraat müdürü ilk bir iki hafta sınıfta, kızının yanında oturmuş, elini tutmuş. Evde de kızına onu hep seveceğini, ama hiç değilse kapının önünde olması gerektiğini anlatıyormuş. Süsen babasının kapının önünde beklemesine razı olmuş. Öğretmen anlayışlı bir kadınmış. Sınıf, gürül gürül yanan sobaya rağmen kapısı açık kaldığı için soğuduğu halde kapının kapatılmasına izin vermemiş, Süsen'i istediği an babasını görebileceği bir yere oturtmuş. Süsen, derse dalıp gittiği, tuhaflığına alışmış arkadaşlarıyla gülüşüp konuştuğu zamanlarda bile ansızın sınıftan fırlıyor, kapının önünde, haline acıyan bir hademenin verdiği iskemlede oturan babasının kucağına koşuyor, birkaç dakika öyle kaldıktan sonra tekrar sınıfa dönüyormuş.

Eski ziraat müdürünün bu hali ilçe halkının türlü şikâyetlerde bulunmasına yol açmış. Kimileri babanın bir kaçık olduğunu, onun bu anlamsız bağlılığı yüzünden kapısı açık tutulan sınıfta çocuklarının üşüyüp hasta olduklarını söylüyorlar, kimileri daha ileri giderek babanın kaçık değil sapık olduğunu iddia ediyorlarmış. Bir kısmı insaflı davranıyor, durumun tuhaflığını kabul etmekle birlikte, o eski, hazin hikâyeyi hatırlatıyor ve çocuklarını daha sıkı giydirerek duruma çare bulmaya çalışıyorlarmış. Bir-iki kişi müdüre çıkmış, bir başkası ilçe milli eğitim müdürüne şikâyet dilekçesi vermiş, ama öğretmen diren-

miş, Süsen sınıfta olduğu sürece kapının kapatılmasına izin vermemiş.

Yaz gelip birinci sınıf bittiğinde her şey yoluna girmeye başlamış. İlk karnesini aldığı gün Süsen babasını kapı önünde aramamış, koşarak dükkâna gitmiş. Yaz tatilinde günün hiç değilse yarısını babasına dokunmadan geçirebilir hale gelmiş. Ortaokula başladığında artık kız arkadaşlarıyla gezip tozuyor, ilçenin küçük sinemasına bile gidiyormuş.

Liseye giderken, o eski, hazin hikâye, ilçenin hiçbir şeyi unutmayan hafızasında uyuyormuş. Hayatları kavuran, unutulmuş gibi olsa da izleri hiç silinmeyen bu tür hikâyelere meraklı olanlar, içlerinde kara bir arzuyla, kendilerini uzun süre oyalamış, gece oturmalarına fısıltılı ve ürpertili bir lezzet vermiş olan bu tuhaf ilişkinin yeniden filizlenmesini, onu dilden dile, yıldan yıla aktarmayı sessizce bekler olmuşlar. Baba kızın hayatlarının herkesinki gibi olması sanki onları rahatsız ediyormuş, kendilerinden farklı birer mahluk gibi gördükleri bu ikilinin arasındaki bağlılığın sadece bir baba kız bağlılığı olduğuna bir türlü inanmak istemiyor gibi bir halleri varmış.

Bir gün bir olay ilçe halkının yıllar önceki bu hazin hikâyeye yeniden dönmesine, dönmekle kalmayıp hikâyenin daha büyük ve gizemli fısıltılarla dilden dile dolaşmasına neden olmuş.

Kış yaklaşıyormuş. Gün boyu ilçeyi tatlı tatlı ısıtan güneş akşama doğru bulutlarla örtülüyor, kuzinelere çalı çırpı atılıp tutuşturuluyor, acı bir soğuk çıktığı için pencereler kapatılıyormuş. Yaşlı kadınlar eğirdikleri yünlerden çorap örmeye, genç kadınlar kış için kilerleri düzene koymaya, erkekler evlerinin gediklerini onarmaya başlamışlar. Bir gün Süsen'in babası, hükümet tabibi ve ilçenin ileri gelenlerinden birkaç kişi, sık sık yaptıkları gibi ilçeyi çevreleyen dağlara ava gitmişler. Hepsi yaşını başını almış adamlarmış, dağlar karla kaplanınca avın tadını çıkaramıyorlar, çok çabuk üşüyorlarmış. Yılın son avına giderken çok neşeli, çok keyiflilermiş.

Kocaları ava giden kadınlar akşama gelecek ölü kuşları haşlamak için kuzinelerin üstüne su dolu tencereler oturtmuş-

lar, gündüzden taş fırınlarda ekmek pişirmişler. Akşam olmuş, dağlara karanlık çökmüş. Süsen'in babaannesinin tenceresindeki su çoktan kaynadığı, sofra bezine sardığı ekmek soğuduğu halde avcılardan ses seda yokmuş. Evlerin ışıkları yanmaya başlayınca Süsen'in içini o bildik korku sarmış. Babaannesine bakmış. Yaşlı kadının endişeli olduğu zamanlarda yaptığı gibi her iki elinin işaret parmaklarını baş parmaklarının tırnağına sürttüğünü görünce, birden, sırtına bir hırka bile almadan evden fırlamış.

Soluğunun kesildiğini hissediyor, ama yine de avcıları aramaktan dönen gençlerin meşalelerine doğru koşuyormuş. Işıkları izleyerek kalabalığın olduğu yere varmış. Hükümet tabibinin cansız bedeni kapının önünde yerde yatıyor, sağır dilsiz kızı korkunç sesler çıkararak ellerini babasının kanlı göğsüne bastırıp yüzüne sürüyormuş. Süsen tam soluğu kesildiği sırada babasının kendisine sarıldığını, başını göğsüne gömdüğünü ve kulaklarını sıkıca kapattığını hissetmiş.

Av kazasında vurulan hükümet tabibinin karısı ve kızları bir ay içinde ilçeden taşınmışlar, memleketlerine dönmüşler. İlçe halkı bu olayı kısa sürede unutmuş. Ama Süsen babasını her istediği anda teninde hissetmezse soluk alamıyormuş. Baba kız yine koyun koyuna yaşamaya başlamışlar. Ama bu defa her şey çok daha zormuş.

Herkes onları konuştuğu ve bu defa küçücük bir kızdan değil, büyümüş, güzel bir genç kızdan söz edildiği için Süsen okulu bırakmış, babası dükkânı devretmiş, eve kapanmışlar. Gün içinde birbirlerine dokunmasalar da, yaşlı gözlerle bakarak yaşıyorlarmış. Ama gece olunca hükümet tabibinin sağır dilsiz kızının çıkardığı korkunç seslerle, yıllar önce bağırarak ölen annesinin feryadı Süsen'in zihninde uğulduyormuş.

Süsen artık genç kız olduğu için babası aynı yatakta yatmalarını bir türlü kabullenemiyormuş. Yataklarını birbirine yaklaştırmışlar, solgun bir gece lambasının ışığında, el ele tutuşarak uyumaya başlamışlar. Soğuk kış gecelerinde yorganın dışında kalan kolları üşümesin diye babaannenin ördüğü kalın yün hırkaları giyiyorlar, kollarına ayrıca battaniye örtüyorlar-

mış. Süsen de en az babası kadar üzgünmüş, bu hale düştüğü ve babasını da düşürdüğü için. Bir eli babasının avucunda, başını yastığına gömüyor, iki gözü iki çeşme ağlıyormuş.

Baba kız ne kadar gizlemeye çalışsalar da ilçe halkı durumdan hemen haberdar olmuş. Duysalar her ikisini de utançtan öldürecek şeyler anlatıyorlar, o eski hikâyeyi eşeliyorlar, külleri karıştırıyorlar, bağıra bağıra ölen anneyi tümden unutuyorlar ve baba kızın gece boyunca yanan solgun ışığını birbirlerine gösterip durmadan konuşuyorlarmış. İşin tuhafı bu defa, Süsen'in babası da en az Süsen kadar elini bırakmak istemiyormuş. Sanki tuttuğu elden ona can geçiyor, kızına dokunmasa ölecek gibi oluyormuş. Baba kız, yaşlı babaanne ve dul kaldığı için kardeşinin evine yerleşen hala zorunlu olmadıkça kimseyle görüşmeden, kendi acılarının içinde yaşayıp gidiyorlarmış.

Kış, böyle utanç ve acı içinde geçmiş, bitmeye yüz tuttuğu sırada, ilçeye bir ziraat teknisyeni tayin olmuş. Aydınlık yüzlü, konuşkan, güleç, güzel bir gençmiş. Kendini hemen ilçe halkına sevdirmiş. Çalışmayı seviyor, hemen kaynaşıyor, herkesin yardımına koşuyor, tarlalara gidip çiftçiye akıl veriyor, elinden alet, edevat, tohum, fide düşmüyormuş. İlçeye yerleştikten kısa süre sonra, baba kızın esrarlı hikâyesini o da duymuş.

Bir gün cesaretini toplamış, Süsenler'in kapısını çalmış. Baba kız artık bakılmadığı için perişan bir görünüm almış olan arka bahçeye ve ardındaki dağlara bakan, yabancı gözlerin görmediği balkonda oturuyorlarmış. Kapıyı dul hala açmış ve genç ne istediğini sormuş. Genç eski ziraat müdürünü görmek istediğini, onun bahçe bitkileri konusunda çok bilgili olduğunu duyduğunu, bir şeyler soracağını söylemiş. Aslında baba kızı çok merak ediyormuş, ama eski ziraat müdürünün özellikle sera çiçeklerine çok meraklı olduğunu da öğrenmiş. Bir çiçek serası kurmak için onun yardımına ihtiyacı varmış.

Dul hala aksi bir edayla genci savmaya çalışırken, baba seslenerek içeri almasını söylemiş. Durumlarında gizlenecek bir taraf olmadığını göstermek istercesine cesur ve gururlu bir eda takınmış. Mağrur ve sert görünüyormuş. Ama içinden bir ses, baharın ağaç dallarında henüz tomurcuklandığı, mevsime göre hayli sıcak olan böyle bir günde gelen gencin onların ila-

cı olduğunu söylüyor; bu ses, yüzünün çizgilerini yumuşatıyormuş.

O gün akşama kadar balkonda oturmuşlar. Süsen babasının elini arada bir bırakıyor, hatta içeri gidip geliyor, gözleri parlak taşlar gibi göz alan gence çay ikram ediyor, baba da çiçeklere dair bildiği ne varsa anlatıyormuş. Öyle güzel bir gün olmuş ki, baba kız birbirlerine olan tutkularını unutmuşlar, topraktan, çiçeklerden, tohumlardan, fidelerden, tarhlardan söz ederken mutlulukla gülümsemişler. Akşama doğru genç gitmek için izin istediğinde, baba evin önünde uzanan ve üzerinde tek bir çiçeğin açmadığı bahçeyi göstererek, bu bahçeye hayat verir misin? diye sormuş.

Genç, Süsen'in dağların durgun sulara yansıyan güzelliğini hatırlatan duru yüzünden gözlerini alamayarak bu teklifi kabul etmiş, hemen o akşam kolları sıvayıp bahçeyi bellemeye, eski çiçeklerin çürümüş köklerini sökmeye başlamış.

Bahardan yaza geçildiğinde bahçe, aynı baba kızın olağanüstü hikâyesi gibi ürpertili, şaşırtıcı bir hikâye kılığına bürünerek ağızdan ağza geçmeye, efsane haline gelmeye başlamış. İlçe halkı bir kenarında küçük bir serası da olan görkemli bahçeyi görmek için yanıp tutuşuyor, yolunu mutlaka buraya düşürüyor, eski ziraat müdürünün gözlerine bakmaya utanarak uzun uzun bahçeyi seyrediyor, bodur şimşir ve bodur çamlarla çevrelenmiş bahçede, kimileri başlarını gökyüzüne uzatmış, kimileri boynunu bükmüş, kimileri birbirleriyle dolaşarak büyümüş gülleri, karanfilleri, menekşeleri, herdemtazeleri; unutmabeni, akşamsefası, buhurumeryem, sümbül, horozibiği, petunya, sardunya, acemlalesi, muhabbetçiçeği, dokunmabana, nergis, çançiçeği, şebboy, peygamberçiçeği, filbahar, hançerçiçeği, aslanağzı, kahkahaçiçeği, ateşçiçeği, hüsnüyusuf, çuhaçiçeği, saraypatı, acemborusu, kelebekçiçeği, yıldızpeygamberi, medineçiçeği, arappapatyası, hezeran, zeren, zülfüaruz, sakızküpesi, yüreksarmaşığı, hasekiküpesi, inciçiçeği, gülhatmi, japongülü, sarısalkım, kuşçiçeği, çobançiçeği, fesleğen, yıldızçiçeği, gündüzsefası, ful, fulya, mine, hünkârçiçeği, yazpapatyası, hedera, gayretçiçeği, manisalalesi, yasemin, kadifegülü, meryemanaasması, çobansakalı, zambak, ke-

tençiçeği, portakalmenekşesi, günçiçeği, kayaçiçeği, pembepire, japonsorgucu, kasımpatı, şefkatçiçeği, tespihçiçeği, vapurdumanı, ateşfeneri, sarıkız, kirlihanım, bahçeyoncası, altınbaşak, kandilliminare, çinşakayığı, mavisalkım, ortanca, kolyos, saksıgüzeli, çarkıfelek, beşparmak, latinçiçeği, kızgözü, mumçiçeği, manolya, akantus, leylak, hintkaranfili, margarit, kına, sarısabır, gardenya, siklamen, begonya, camgüzeli, kurdeleçiçeği, küpeçiçeği... ve daha önce hiç görmedikleri, adını bile duymadıkları, bilmedikleri başka çiçekleri görünce dilleri tutuluyormuş. Gencin, çevresine kendi gözleri gibi parlak taşlar döşediği minik havuza süsenler zarifçe eğiliyor, diğer bütün çiçekler sanki süsenlerin güzelliğini işaret ediyormuş. Bahçe öyle olağanüstü, öyle güzel olmuş, yazın ilk aylarında yaseminlerin, sarmaşık güllerinin ve hanımellerinin kokusu ilçeye öyle bir dağılmış ki; o hazin hikâye yine hafızaların diplerine doğru çekilmiş. Artık herkes babasının elini bırakıp ziraat teknisyeninin koluna giren, ilçenin çarşısında mutluluktan parlamış yüzüyle gülümseyerek yürüyen Süsen'i ve hiç beklenmedik bir anda kederli bir evi neşelendiren bu taze aşkı konuşuyormuş.

4. Son

Sevmenin insanı böylesine var edebileceğine inanmazdım, yaşadım; sevmenin yokluğu fikrinin bile insanı yok edebileceğine de. Onu da yaşadım.

Süsen'le sonbaharda evlendik. Düğünümüz bahçede yapıldı. İlçe halkı gece boyunca karımın ve kayınpederimin gözlerine bakamadı. Herkesin yüzünde koyu bir gölge vardı, bahçenin gerisindeki aynalıkavakların yapraklarının yüzlerde oynaşan gölgesi değildi bu. Gül şerbeti ikram ettik suskun misafirlerimize, giderlerken çiçek dağıttık. İlçenin sıradan düğünleri gibi şenlikli, eğlenceli bir düğün olsun istemiştik, ama öyle olmadı. Sanki kimse bize inanmadı. Belki de gerçek değildik, bu yüzden herkes sessizdi ve öylece bakıyordu. Düğünün sonunda geceye karıştılar.

Biz evlendikten sonra kayınpederim ansızın yaşlandı. Soluk alamıyor, vakitli vakitsiz uyuyakalıyor, oturduğu yerden kalkamıyordu. Acaba beni sevmedi mi dedim önceleri, ne de olsa hayatlarına giren bendim. Sonra anladım, yıllarca bir bedende iki canı yaşatmaktan bitkin düşmüştü. Ben gelince kendini bıraktı. Öyle anlar oluyordu ki, tıpkı bir zamanlar kızına olduğu gibi soluk alamıyor, titreyen elleriyle birtakım işaretler yaparak Süsen'i yanına çağırıyor, ona sarılıyordu. Süsen babasının kucağına başını koyar, ellerini tutarsa, yaşlı adam yavaş yavaş soluk alabiliyordu.

Ölmesinden ve Süsen'in bu defa sadece bana dokunarak yaşayacak olmasından korkmuyordum. Tam aksine böyle olmasını istiyordum. Sanki böyle olursa, Süsen sadece bana dokunarak yaşayacak olursa, insandan daha büyük bir şey olacaktım. Anlatamayacağım bir duygu doluyordu içime, sık sık kayınpederimin gözlerine bakıyordum, feri sönmüş mü diye.

Bir sabah sessizce öldü. Soluklarının giderek aralandığını, hafiflediğini görmüştük. Süsen babasının ellerini tuttu o an, sıcak dudaklarını dudaklarına dayadı, ama yokmuş kadar hafif o son solukla birlikte, yorulmuş varlık tükendi. İçimi ürperten o beklentiyle elini tuttum karımın.

Bu ölümden sonra bana daha çok bağlandığı doğrudur. Ama ilçeye ilk geldiğimde duyduğum o ürpertili hikâyede olduğu gibi olmadı.

Belki de ben olmadı sandım.

Uzun yıllar aynı evde oturduk. Tarlaları ektirip biçtirdik, meyvaları toplatıp sattırdık, çiçekleri demetletip büyük şehirlere gönderdik. Tuhaf yıllardı, Süsen'in yaşlı babaannesi ve halası, –biri diğerinden daha yaşlı iki kadın– her sabah hayatımızı hazırlıyorlardı. Öylesine silik ve sessizdiler ki, birbirimize masallar uydurduğumuz akşamlarda, o iki yaşlı kadının tıpkı masallardaki gibi iyilik perilerimiz olduğunu, bedenlerinin olmadığını, ancak bizim için gerekliyse görünür olduklarını konuşup gülerdik. Hangi odada yaşarlardı, ne yaparlardı, nasıl olup da bizi bu kadar birbirimizle bırakırlardı, hiç düşünmedim. Uzun ve çiçek kokularıyla dolu günlerde bize düşen, sadece birbirimizi sevmekti.

Ama bir gün babaanne öldü, tıpkı oğlu gibi, sessizce. Halayı da çocukları götürdü. Baş başa kaldık. Çevremizde bir sürü felaket ağır ağır oluşmamış, artık kalabalıklaşmış, büyümüş bir ilçenin ortasında yapayalnız kalmamışız gibi hâlâ mutluyduk. Ben farklı bir varlığı sevdiğimi biliyordum. Bu yüzden gecenin bir yarısında uyanıp Süsen'in soluk alıp almadığına bakardım. O huzurlu bir ifadeyle uyur, ben ay ışığının aydınlattığı yüzünü seyrederdim. Süsen'in, yanında ben olmazsam eğer yaşayamayacağı düşüncesinin beni daima mutlu ettiğini gizleyecek değilim. Kim birinin varlığı üzerinde böylesine etkili olmak istemez, hele arada büyük bir aşk varsa?

O eski hikâye zaman zaman unutulur gibi oldu, derine çekildiyse de, hiçbir zaman yok olmadı. Bu garip geçmiş bizi başkalarından ayırıyordu, herkes gibi değildik, olamadık. Sanki perili evin geceleri uyumaz sahipleriydik, üzerimizde bakışlar, manidar suskunluklar... Küçük çocuklar bile, kendilerine anlatılmış karanlık bir masalın yarattığı korkuyla, bize iri iri açılmış, anlamaya çalışan gözlerle bakıyorlardı.

Bir gün her şeyi satıp savdık, çekip gittik. Bunun aslında masal diyarından gitmek olduğunu taşındığımız gün anladım. Şu gördüğünüz teras katına yerleşince. Gerçi itiraf edeyim, bir hikâyenin hakkı yenmiş kahramanı olmaktan sıkılmıştım. O diyarda her şey bildikti artık. Geçen zamanın bir önemi yoktu, – ki insan için bu önemlidir. Zaman bir önceki günün zamanından farklıysa, zamanla işi varsa insanın, bir yere yetişecekse, bir şey olacaksa, insan o zaman yaşadığının farkına varıyor.

Bu avluda zaman olduğunu gördüm. Şu buğulanmış camların ardında, herkes için farklı bir zaman vardı, herkes kendi hikâyesini yaşıyordu ve biz artık herkesten ikisi olmak istiyorduk. Tarifi güç biliyorum, ama siz beni anlayabilirsiniz. Çünkü siz aylı gecelerde ışığınızı söndürüp bizi izlerdiniz.

Herkes gibi olmak istiyor, ama olamıyorduk. Herkesi oluşturan parçalardan hangisi olacaktık? Aslında biz karanlık bir hikâyeden gelen tuhaf aşkımızla tam da bu avlunun parçasıydık, ama bunu bilmiyorduk.

Terası çiçeklerle doldurduk, bütün vaktimizi onlar alıyordu. Sulamak, budamak, tohumları toplamak, ayıklamak, kuru dalları kesmek, toprak karıştırmak, saksı değiştirmek, çelik almak, fide dikmek... Ama bizim için zaman bu avluda hâlâ başkaları için geçtiği gibi geçmiyordu. Kendi zamanımızın içinde sıkışıp kalmıştık, durmadan aynı çemberi tamamlıyorduk.

Kış geldi. Terasımızdaki çiçekleri kış uykusuna yatırdık. Bazı saksıları hasır parçalarıyla sardık, bazılarını naylonla örttük. Kimilerini ölmeye bıraktık, kimilerini yeniden dirilmeye. Soğanları kurutup kaldırdık, tohumları ayıkladık, kutulara doldurduk. Terasta birkaç kış çiçeği kaldı sadece, ama onlar da bizi oyalamaya yetmiyordu.

Süsen'i uyurken bıraktım bir sabah. O uyanmadan dönerim sandım. (Bunu ara sıra yapardım. Biraz dolaşırdım, ekmek alırdım, çiçeksiz ve yeşilsiz apartmanlarda, çöp yığınlarıyla dolu, dar, kirli sokaklarda yaşanan hayatı anlamaya çalışırdım, başaramazdım. Süsen uyanmadan dönerdim. Sonra ona anlatırdım: cam, beton, çöp, tahta, çelik, tuğla, asfalt, taş, plastik, karton, kirli su, pas, sıva, naylon, alüminyum, kağıt, fayans, kırık, çatlak, çatı, demir var bu şehirde.) O gün biraz fazla yürüdüm, açıldım, sanki yeşil bir şeyin kokusu beni çekti. Daha önce gitmediğim bir sokağa girdiğimde, küçük bir sera gördüm. Yemyeşil görünüyordu uzaktan, bir serap gibiydi, sanki küçük bir koru: koyu yeşil, sık ve serin.

Dışı biraz bakımsızdı, ufaktı, hafifçe buğulanmış tozlu camlarının birkaçı çatlaktı. Ama içerdeki bitkiler çok canlı görünüyordu. Hepsi birden kımıldıyor gibi geldi bana, ama aslında başım dönmüştü. İçeri girdim. Kayınpederimi andıran, yaşlı, ufak tefek bir adam saksıları sırayla çalıştığı tezgâhın üzerine koyuyor, evirip çeviriyor, bitkiye dokunuyor, iyi görünmeyen yaprakları okşayarak koparıyor, sonra narin bir şeyi incitmekten korkar gibi kaldırıp yerine koyuyor, yeni bir saksıyı alıyordu.

Çiçeklerden konuştuk, çok heyecanlandım. Süsen'i unuttum. Bir süre sonra yaşlı adamla birlikte çalışmaya başladım. Kasaları taşıdım, kuru dalları budadım, toprak karıştırdım, fideleri demetledim. Yaşlı bahçıvan önlüğünü çıkarıp paltosunu

giyerken, hadi bakalım, bugünlük bu kadar yeter dediğinde, havanın kararmış olduğunu fark ettim. Bahçıvanla birlikte seradan çıktık. O atkısını boynuna sarmış, paltosunun yakalarını kaldırmıştı, yarın gene gel dedi bana, işten anlıyorsun, birlikte çalışalım. Çok sevindim.

Bu habere Süsen de sevinir sandım. Sevinmedi. Eve girdiğimde onu daire kapısının önünde, yerde oturur buldum. Galiba saatlerdir oradaydı. Kötü görünüyordu. Çok hızlı, çok kısa, çok zayıf soluk alıyordu.

Günlerin böyle geçecek olmasına alışır sandım. Alışmadı. Biraz küstüm, terslendim. Sıkıntıdan öleyim mi istiyorsun evin içinde! diye bağırdım. Cevap vermedi.

O sabah sağ bileğimi bir türlü bırakmadı. Parmakları kenetlenmişti. Çok kızdım. Yapacağım işleri geçirdim aklımdan. Öyle heyecanlandım ki... Gübre şerbeti yapılacak, bir sürü fide şaşırtma edilecek, füjerlerle benjaminlerin yerleri değiştirilecek, toprak harçları karılacak, uç alınacak, çelik yapılacak, bodur çamlar ilaçlanacak.... Gitmeliydim. Onu incitmekten hep korkmuş parmaklarımla, bileğimde kenetlenen parmaklarını açtım. Evden çıkarken hıçkırdığını duydum. Kapıyı kapattıktan sonra, bir süre içeriyi dinledim. Hıçkırarak ağlıyordu. Ağlayabildiğine göre soluk alıyordu.

O gün serada çok çalıştım. Ben çalışırken o terasa çıkmış, "tıpkı süsenlerin sapları gibi ince ve narin kollarını öne doğru uzatarak kendini aşağıya bırakmış."

5. *Avlu*

Oda sigara dumanı dolduğu için camı açtım. Bu dağdağalı âlemi izledim, iç seslerini dinledim. Bir çift ayak, bir çift terlik sürükledi, bir musluk açıldı, kapandı. Bir çocuk flüt çaldı, do do re mi mi re do re mi do. Vücutçu emekli karısına yine tokat atmış olmalıydı ki, kadının ağzım! ağzım! diye haykırdığını duydum. Bir tencere kapağı yuvarlandı uzun süre, bir düdüklü tencere öttü. Birinin koşuşmasından bina sallandı. Birisi perdeleri sertçe çekti, bir başkası pencereyi sertçe kapadı. Orospunun

annesi tahta tabanlı terliğiyle balkon kapısının camına düzenli olarak vuruyordu, sonunda cam çatladı. Orospu balkona çıktı, belden yukarısı çıplaktı, memeleri sarkmıştı. Tahta terliği elinden alıp annesinin kafasına vurdu. Kadının kafası yarıldı, tez günde teneşirde paklanasın! diye beddua etti kızına. Orospu terliği avluya fırlattı, balkon kapısını içerden kilitledi. Annesi böğürerek ağlamaya başladı. Yetişin öldürüyor beni diyordu, kimse oralı olmuyordu. Kolunun yeniyle alnındaki kanı sildi. Kapılar açıldı kapandı, ışıklar yandı söndü. Biri karnabahar haşlıyor, biri ıspanak yıkıyor, biri balık kızartıyor olmalıydı. İkisi koktu. Biri at yarışı seyrediyordu, hangi ayakta yattı anlayamadım. Alt katımda oturan Rum ağız dolusu küfretti. Türkü barında çalışan, gerdanı sarkmış genç bağlamasını akort etti. Zengin ve yaşlı madam altıma işedim gel temizle beni! diye bağırdı genç bakıcısına. Geber inşallah! diye haykırdı genç bakıcı kız. Çikolata fabrikasında çalışan genç sevgilisi onu atlatmıştı anlaşılan. Bir an gencin dudaklarının üstü terli karısı aklımdan geçti. Kimsenin ilgilenmediği şeyleri yazmaya koyuldum.

2001

TAŞ-KÂĞIT-MAKAS

Keder

– Bu, anlatacak kimsesi kalmamış olanın hikâyesi, yani benim. Eskiden vardı, yok ettim. Şimdi giderek kendi içime dönüyorum, tükeniyorum.

Tükeneceğim.

Biteceğim.

Şimdi kışa dönüyor mevsim, yağmurlar başladı. Belki kışı çıkaramam, dedi.

Yüzüne baktım. Yan yana oturuyorduk iskelede, sigara içiyorduk, ayaklarımız suya değiyordu, deniz soğumuştu, ürperiyorduk. Solgun bir güneş bulutların arasından batmaya çabalıyordu, ben onu anlamaya çabalıyordum.

– Bana anlatıyorsun ama, dedim, demek ki hâlâ anlatacak biri var.

– Bir ümit işte, dedi, boş. Ama ümit.

Küstahtı yine, her zaman olduğu gibi, ama Emir buydu, çoktan kabul etmiştim. Nerdeyse otuz yıl önce.

Bu dördüncü diye düşündüm. Dördüncü kez bir araya geliyorduk, giderek kısalan süreler boyunca. İlkinde yedi yıl, ikincisinde yedi ay, üçüncüsünde yedi gün – yediler tamamen tesadüf.

– Şimdi iyi misin peki? dedim.

– Unutmadım, hâlâ ağır yaralıyım dersem yalan olur, dedi, iki yıl oldu, unuttum sayılır, geçti. Ama değişmedim değil, çok durgunlaştım mesela, öfkelenecek gücüm kalmadı, sevmeye hiç halim yok.

– Geçmemiş öyleyse, dedim.

– Evet, dedi.

Sustuk. Güneş battı. Susmanın bizi birbirimize hiç olmadığımız kadar yaklaştırdığı bir andaydık, ama çok geç artık, ikimiz de ümitlerin boş olduğunu bilecek bir çağa geldik, bunca acıdan sonra.

Mesafe

Akşam oldu, yemeğe oturduk. İçkilerimizi söyledik. Dikkat ettim, pek yemiyor, çok içiyordu. "Bir soru var doktor" dedi. Aramıza yine mesafe koydu böylece. "Emir bana 'doktor' deme." Cevap yok.

Yine o eski duygular, bizi birbirimize önce yaklaştırıp sonra donduran, bir adım daha atıp kardeşten ileri arkadaş olmamızı engelleyen o duygular kendini gösterdi: bende suçluluk, onda haksızlığa uğramışlık duygusu.

– Bir soru beni kemiriyor dedi. Çürüyorum bu yüzden. Tanrıya inansam, öbür dünyada cevabını bulurum diye hemen ölebilirim. Oysa cevabı yok, biliyorum.

– Nedir bu soru? diye sordum. Ürperdim. Henüz bilmediğim bu sorunun büyüklüğünden mi korktum, yoksa altında yemek yediğimiz ağacı sallayan rüzgâr mı titretti beni?

Karanlığa baktı, kapkaranlık denize.

– Karagül, dedi, evi yakarken çocuk muydu, büyük müydü?

– Ne demek bu? dedim.

– Olanları bilmiyorsun, dedi.

Hayatının altında ezilen oydu, ama nedense ikimizin hayatına yan yana bakıldığında, görkemli olan yine oydu.

– Ne olmuştu? diye sordum. Sesim titriyordu, sanki bilmem gerekenleri bilmediğim için suçluydum.

– Sana yangını anlatmıştım ya hani, dedi, hastanedeyken; onun altında bambaşka bir hikâye vardı.

Emir'i ablası getirdi hastaneye, Yüksel abla. Tesadüfen gördüm, hemen tanıdım. Ama o beni tanımadı, yüzüme bakıp geçti. Merak ettim, çıktığı odaya girdim. Emir yatıyordu. Yüzü bembeyaz. Sakinleştirici vermişler. Emir'e bakan doktor arkadaşıma nesi var diye sordum. Şok dedi.

Karısı ölünce –Karagül– yangında, polisler gelmiş, Emir'in ablasını bulmuşlar. Ne de olsa kardeş demiş Yüksel abla, aynı lanet olası babadan. Emir'i bir arabaya koyup hastaneye getirmiş. Üç gün sonra kendine geldi Emir. Uzun uzun konuştuk. Eski günlerden. Artık o iki eski arkadaş değildik, başka türlü iki arkadaştık, kimsenin hissetmediği bir bağla birbirine bağlı ve bu bağın değerini o anda anlamış, ne yazık ki artık o günlere dönemeyecek iki arkadaş.

Susup da birbirimize en çok yaklaştığımız andan, biraz daha uzak olduğumuz birbirimize: o an. Bana yangını anlattı.

Yüksel abla görünmedi bir daha. Emir'in hastane parasını ödemeye bile gelmedi. Emir "sen mi ödedin?" diye sordu. "Burada senin paran geçmez" dedim.

Karagül'le nasıl tanıştığını anlattı. Evlendiklerini, mutlu olduklarını, sonra başka bir kadına âşık olduğunu, o gece karısına ayrılmak istediğini söylediğini, Karagül'ün ağlayarak bütün eşyayı yerden yere vurduğunu görünce evden çıkıp gittiğini – sevgilisine, o gece sevgilisinde kaldığını, sevgilisiyle yanıyormuşçasına sevişirken içinde hep Karagül'ün ve onunla birlikte büyük bir sıkıntının varolduğunu ve ertesi sabah eve gittiğinde evinin yanmış, Karagül'ün yanmış olduğunu öğrendiğini... anlattı; duraklayarak, içi boşalarak, yine de cümleleri tam ve her kelimesi yerli yerinde ve üzerimde hiçbir şey gizlemediği duygusu bırakarak.

Gizlemiş meğer.

İtirafı açık ve berraktı, başkasına âşık olduğu için karısı onu cezalandırmış. Böyle söylüyordu, çünkü bir mumdan ev yanmaz diyordu, elektrikler kesilmiş, mum yakmışlar, yangın mumun devrilmesinden çıkmış.

Ama cezanın fazla ağır olduğunu söylüyordu.

Sigara içiyorduk hastanede, Emir'in odasında. Ben ayakkabılarımı çıkarmış, Emir'in yatağına uzatmıştım. Hemşire gelip ikimizi de elimizde sigarayla gördü, istifimizi bozmadık, bir şey diyemeden çıktı. Üç sigara hikâyemizi anlattık birbirimize, güldük, ama içimiz çok acıyordu.

Birinde lisedeydik. Tuvaletin pencere pervazına oturmuştuk. Cam açıktı. Sırtımız içeriye dönüktü, ayaklarımızı dışarı sallayarak sigara içiyor, kızlardan konuşuyorduk. Müdürün sesini duyunca aşağı atladık, bilinçsizce. İkinci kattan. Benim ayak bileğim çatladı, Emir'in kolu kırıldı.

İkincisinde bizim evdeydik. Emir o hafta sonu bizde kalacaktı. Gece benim odamın ışığını söndürmüş, sigara içiyorduk. Babamın paketinden eksilen sigaraları fark etmeyeceğini konuşuyorduk, alay ediyor, gülüyorduk. Birden ışık yandı. Babam.

Üçüncüsü yedi aylık beraberliğimiz sırasındaydı, yine hastanedeydik.

"Sözlüğün duruyor mu hâlâ?" diye sordum Emir'e, düşüncesizce. "Yandı" dedi. Yüzümü ateş bastı.

Okulun ilk günü aramızdaki dengeyi bozan ve arkadaşlığımızı birbirimize ne kadar yakın olsak da eksikli bırakarak, o suçluluk ve haksızlığa uğramışlık duygularını yaşamamıza neden olan densizliğimden sonra; her şeye rağmen arkadaş olduğumuzda; asker çocuğu Emir'in hazırlık sınıfına başlamadan önceki yaz tatilinde her gün yirmi sözcük ezberlemek zorunda olduğunu öğrenmiştim. Koleji kazandığı belli olunca babası kendi sözlüğünü vermiş Emir'e ve her gün yirmi sözcük ezberlemesini istemiş. Ama öyle eskiymiş ki sözlük, Emir'in sözcüklerin anlamlarını öğrenebilmek için bir de Osmanlıca-Türkçe sözlüğe bakması gerekiyormuş. Yaz tatili boyunca babası her akşam o günün yirmi sözcüğünü ve önceki günlerin sözcüklerini soruyor ve bilemediği her sözcük için avucuna cetvelle vuruyormuş.

Beni annemle babam birlikte götürmüşlerdi okula. Saçlarımı annem taramıştı. Okulun bahçesinde ilk farkettiğim çocuktu Emir. Yüzüne bakarken bir anda onun yirmi yaşındaki yüzünü gördüm, ileride sahip olmak isteyeceğim bir yüz. Oysa büyüyünce yüzünün alacağı şekil tahmin edilebilen çocuklardan hiç hoşlanmam, çocuk bedeninde yetişkin gibidirler. Emir'in yüzünde gençliğe de yaşlılığa da yakışan bir çocuksuluk vardı. Yirmili yaşlarımıza geldiğimizde anladım bunu.

Saçlarını kendisinin taradığını hissettim, hakkında hiçbir şey bilmediğim halde. Emir'in her şeyinde bir kendine ait'lik vardı, onu Emir kılan buydu. Yanında çok yaşlı ama dinç bir adam. Korkutucu bir kişilik. Siyah fötr şapka, koyu renk takım elbise, tıraşlı ve gergin olmasına rağmen yaşlı bir yüz, elinde bir baston. Arada bir bastonu Emir'in sırtına dokunduruyordu. Yaşlı adam sert adımlarla uzaklaştı: bir ki, bir ki, bir ki. Annemle babam gitti. Emir'le birbirimize baktık, gülümsedik. İlk arkadaşım bu olsun ve ilk yanlış soru:

– Seni deden mi getirdi okula? gibi bir cümleyle.

– Hayır babam.

Çok sonra öğrendim hikâyesini:

O yaşlı adam babasıymış, yetmiş iki yaşındaymış. Emekli albaymış.

Annesi babasının üçüncü karısıymış.

Babası ilk karısını çocuğu olmadığı için on yıllık evliyken boşamış. Arkasına bakmamış bile.

Kendinden on beş yaş küçük ikinci karısından iki kızı olmuş, –küçüğü Yüksel abla, büyüğünü hiç görmedim–.

Annesi kanserden öldüğünde Yüksel abla on iki yaşındaymış.

Babası bir yıl geçmeden Emir'in annesiyle evlenmiş. Tam kırk yaş küçükmüş annesi babasından. Büyük ablası, ölen karısının hatırasına hiç saygı göstermeyip, hemen, üstelik kendinden kırk yaş küçük bir kadınla evlenen babasına lanet etmiş, yüzünü bile görmek istememiş, görmemiş de bir daha.

Emir doğmuş.

Evleri çok sessizmiş. Babası her gece onda yatar, altıda kal-

karmış. Yemekte konuşulmasına kızarmış. Öyle mutsuzmuş ki annesi, Emir iki yaşındayken evden kaçmış, babasının emir eriyle. Er terhis olduktan sonra, askerliği yanmasın diye.

Öyle mutsuz 'olmalı'ymış ki annesi evliyken, kaçtıktan sonra Emir'i görmeye hiç gelmemiş, belki de görmek istemiş de korkmuş, gelememiş, bilinmiyormuş bu, – Emir böyle düşünmeyi tercih ediyor.

Yüksel abla babasından nefret ediyormuş. Ama küçükmüş, gidecek yeri yokmuş. Babasının oğlu olduğu için Emir'den de nefret ediyormuş. Oysa Emir Yüksel abla onu sevsin istermiş, çünkü ablasını severmiş.

Babası Emir'e ara sıra cetvelle vurarak cezalandırmak dışında, kötü davranmazmış.

O yatılıydı, ben gündüzlüydüm. Okuldaki yemekleri yiyemediğimi söyler, anneme yemek yaptırır, götürür Emir'e verirdim, akşamları yesin diye. Hafta sonları bazen bize gelirdi, özellikle lisedeyken, – artık babasına dikleniyordu. Babam diğer arkadaşlarıma gösterdiği kadar ilgi gösterirdi Emir'e, ama annemin ondan düpedüz hoşlandığını hissederdim.

Arkadaşlığımız garip bir dengesizlik üstüne kuruluydu. Onda olmayan her şey bende vardı, sevecen ve genç bir ana-baba, yakın ilgi, akrabalar, mutlu bir ev hayatı. Sanki bütün bunlara sahip olduğum için suçluydum ve onun bu yoksunluğun acısını yaşıyor olması haksızlıktı.

Çekici bir hale taşıyordu başının üstünde. Erkekler onunla arkadaş olmak, kızlar onunla yatmak isterlerdi. Okulda o Emir'di, ben Emir'in en yakın arkadaşı.

Okul bitince arkadaşlığımız da bitti. Onu sık sık aradım. Görüşelim, maça gidelim, içki içelim dedim. Olur dedi, ama hep bir aksilik oldu. Filolojide okuyordu. Birkaç kez yolda karşılaştık. Büyük bir sevgiyle kucaklaştık, samimiydik sevgimizde, bu karşılaşmalarda birbirimizi bırakmayıp meyhanelere gittik, oturup konuştuk eski günler diye sayıklayarak, gece zil zurna sarhoş çıkarken meyhanelerden görüşelim dedik birbirimize, görüşemedik.

Sonra aramıza hayat girdi. Emir'in izini kaybettim.

Askerde karşılaşana dek. Kendi yüzümü bile tanıyamazken onu nasıl tanıdım, bilmiyorum. Galiba yokluğunu hissediyordum. Ben büyük aşklardan yenik çıkmış biri değilim, ayrılmam kolay oldu, ama başkalarından çok dinledim, ayrılsa da insan içinde varlığını taşırmış. Ya da bacağı kesilenlerde olduğu gibi, olmayan bacak kaşınırmış ya. Böyle bir şeydi Emir'in yokluğu hayatımda. Kardeşim olmadığı için yerine onu mu koymuştum, bilmiyorum. Çok sık hatırlardım, hatırladıkça onun yanında kendim olamadığım için kendime kızardım, sonra anladım ki tam da kendimmişim, ben buymuşum, bu kadarmışım.

Ben tabip asteğmendim, o erdi. Askerliğimin yedi ayı onunla birlikte geçti, ama hiç konuşmadan, birbirimizi tanımıyormuşuz gibi yaparak. Nöbetlerde onu konuşturamadım, tek kelime söyletemedim.

Bir hafta sonu – sivildim– taksiye bindim, taksi bir kamyonun altına girdi. Gözümü hastanede açtım. Bütün rütbeliler başıma üşüşmüşlerdi. Bana bakması için Emir'i istedim. Derhal dediler.

Üç derdim vardı. Bir, hesaplaşma. Şimdi iktidar bende. Benimle tek kelime konuşmaz mısın?

(Bunun bir üstfikir olduğunu sanıyorum. Üstfikir, çünkü bu ihtimal, –onunla hesaplaşma– içimi hiç kıpırdatmadı. Sanki birileri, seni yok sayıyor, intikamını al demişler de, ben de madem öyle, alayım bari demişim, oysa pekala biliyordum, bu anlamsız düzen içinde onun üstü olsam da, yine görkemli olan o olacaktı ve bu beraberlikten ders çıkaran ben olacaktım. Yani sıfır. Oysa gerçek istekler insanın içini titretir, soluğunu keser.)

İki, madem dostumsun/dun, bu zor anımda bakalım bana bakacak mısın? Pipetle su içirecek misin, altıma sürgü koyacak mısın, yemeğimi yedirecek misin, ağzımı silecek misin, saçlarımı tarayacak mısın, sakalımı tıraş edecek misin, ağrım var diye kapı kapı dolaşıp doktoru arayacak mısın, gece su dediğimde, buz dediğimde uyanacak mısın, dostum musun, değil misin? (Ne aptalım, gene muhtaç olan benim.)

Üç, bunca yıldır nerdeydin Emir, ne yaptın, ne yapıyorsun, filolojiyi bitiremedin mi, bak ben doktor oldum, kaza maza geçirdim, şimdi yüzümde otuz dikiş var, gözlerimin çevresi mosmor, seninki kadar olmasa da kızların beğendiği yüzüm bakılmayacak halde, o sarhoş taksicinin yüzünden, ama aldırma, geçer, bir haftaya kalmaz dikilirim ayağa, unuttun mu ben doktorum halimden anlarım, gene gelir bana selam çakarsın, ama sen çok zayıflamışsın, anlat biraz, bir zamanlar kardeş gibi değil miydik, okuldan kaçıp parklarda sürtmez miydik akşamlara kadar, az mı muz likörü içtik sabahın körlerinde, neden bana selam vermiyorsun, çakmıyorsun değil, çakıyorsun, vermiyorsun, hiç olmamışım gibi davranıyorsun, rütbe mi bütün mesele, sen takmazsın böyle şeyleri, asker oğlu olduğun için mi, sorularım çok Emir.

Ama asıl sebep, ben olmaktan çıktığım bu ortamda, –aslında Emir'den sonraki bütün hayatımda– sahici bir şey isteyişimdi.

Doğrusu gergin bir ilişki olacağını sanıyordum, bana herhangi biriymişim ve katlanmak zorundaymış gibi davranacak. Hiç de öyle olmadı. Geldi, selam çaktı, doğrudan, gözümün içine bakarak neden beni istedin? diye sordu.

Hazırlıklıydım bu soruya, yine de ağlamaklı oldum. Bir şeyler geveledim, sen benim dostumsun filan.

Annemle babam çıkıp gelene kadar bana çok iyi baktı. Sahiciliğe çok yakın bir şeyler vardı aramızda. Gündüzleri astüst, geceleri dosttuk. Yine sigara içiyorduk birlikte. Şu hemşire güzel, bu daha güzel diye konuşuyorduk. Bir gece elimizde sigara, konuşurken eski günlerdeki gibi, birbirimize çok yakınlaştığımız bir anda, en beğendiğimiz hemşire ansızın kapıyı açtı. Yakalandık. Ben tam sigarayı ağzıma götürüyorum, yüzüm gözüm sargılar içinde, kolumda serum, Emir sigaralı eli havada; donup kalmıştık. Hemşire bize baktı, kızıl saçlıydı, mavi gözlüydü, iri göğüsleri vardı, çok gençti, sözünü dinletemeyecek kadar genç, maşşallah dedi. Hışımla gelip sigaralarımızı aldı pencereden aşağı attı. Nedense çok güldük buna.

Konuşurken iyiydi.

Yanımdaki boş yatakta yatıyor, uyurken bana sırtını dönüyordu. Oysa yüzünü dönsün istiyordum. Sırtını dönmüş insan

acı verir, hem kendine, hem o sırta bakana. Sırta bakan kendini yalnız hisseder, sırtını dönen içine kapanmış demektir. Emir kabuğuna çekiliyordu. Ben kendimi yapayalnız hissediyordum.

Annem abartılmış telaşıyla geldiğinde, benim halime dövündükten sonra, Emir'i berbat bir üniforma içinde solgun ve zayıf gördüğünde, ağzından çıkan: vah vah!.. Yavrum okulu bitiremedin mi, af çıkar da dönersin inşallah diye uzayıp giden acıma faslı ve ardından o gevşek gülümseme, nerelere kayboldun Emir, biz seni ne çok severiz bilirsin.

Yine suçluydum, annemin gevezeliği yüzünden.

Yıllar

Üç gün boyunca sakinleştirici ilaçların etkisiyle uyuduktan sonra kendine geldi. Kalan dört günün akşamlarını onun odasında geçirdim. Ona bakan arkadaşım tedavi olsa iyi olur demişti, kabul etmedi. Karısıyla nasıl tanıştığını sormamıştım, yangının anısını hatırlatmak istemiyordum, ama kendiliğinden anlattı. Ertesi sabah taburcu olacaktı, odasındaydım.

– Bilseydim yanıp kapkara olacağını, Karagül demezdim ona, dedi.

Karısının adı Gül'müş. Simsiyah saçları olduğu için ona Karagül demiş.

"Eve girinceye kadar bir şey anlamadım. Dışardan pek belli olmuyordu. Apartmanın girişinde duvarlardaki is dikkatimi çekti, ama üstünde durmadım. Bizim kata çıktım, baktım kapı kırık, dizlerim titredi, evin içi kömür olmuş, dize kadar su. Her şey yanmış. Kapı çelikti, çok zor kırmışlar. Karagül yoktu, götürmüşler. Sonra dışardan baktım, bir alev yalamış duvarları, simsiyah bir iz bırakmış; is ıslanınca akmış duvarlar boyunca. Öylece seyrediyordum, yüzüstü yere düştüğümü belli belirsiz hatırlıyorum.

Biz mutluyduk aslında, mutluyduk ne demekse. Yani, bir derdim yoktu Karagül'le. Beni sıkmazdı, kavgacı değildi, eşşek gibi de çalışırdı, ben bir baltaya sap olamadığım için. Onu tanıdığımda çok gençti, ben de gençtim. Öğrenciydim daha. Ba-

bamla aramız çok kötüydü, babamın durumu da kötüydü, astımı vardı, oksijen tüpüyle yaşıyordu. Ufak tefek çeviriler yapıyordum sağa sola, idare ediyordum. Saçları acayip bir siyahtı, ben neşeli biriydim o zamanlar, bilirsin, Karagül demeye başladım ona, herkes Karagül demeye başladı. Sonra babam öldü. Evi mevi satınca elime para geçti, evlendik. Babası öldüğünde Karagül çok küçükmüş. Keşke babanla beni tanıştırmış olsaydın, ona baba demek isterdim, dedi. Tanısaydın istemezdin dedim. Pek kavga etmezdik. Ben bazen salardım kendimi, bütün gün evde yatıp uyurum, televizyon seyrederim. O kızar. Sonra bir kadınla tanıştım. Hayatım bana batmaya başladı. Bir yandan da düzene girdi, deli gibi çalışır oldum. Bir kavga çıksa da, evi terk etsem diye fırsat kolluyordum. Ben böyle kötü biri değildim, nasıl oldum bilmiyorum. O gece durup dururken kavga etmeye başladık Karagül'le. Birdenbire başkasına âşık olduğumu söyledim. Aşk bu dedim, aşk! Sonra tıraş oldum, giyindim, kuşandım. O bağıra bağıra ağlıyordu, durmadan bir şeyler kırıyordu. Hiçbir şey demedim, çıktım evden. Sevgilimin evine gidene kadar hiçbir şey hissetmedim. Bomboştu içim. Canım tahin helvası istedi, biraz limon suyuyla ezeriz, rakı içerken birkaç çatal atarız ağzımıza. Gecenin o saatinde bütün şarküteriler, marketler kapanmış. Evine varıp da sevgilime sarılınca, ne yaptım ben dedim. Sonra kendimi kandırmaya çalıştım, ucunda ölüm yok ya, alışır. Varmış meğer.

Odada göz gözü görmüyordu. Kederimiz sigara dumanı gibi çöküyordu üstümüze, biz de dumana karışıp dağılıyorduk.

Uzun sessizlik ânı. Arkadaşımın benden uzaklaşıp Karagül'e yaklaştığı an. Suçluluğun içini kavurduğunu gözlerinden okuyabiliyordum. Çehresinde taş gibi bir ifade olsa da, gözlerinin pınarları buğulanıyor. Bu yara Emir'i iflah etmeyecek.

– Emir beni iyi dinle. Durumun kötü, bunun arkası ağır depresyon. Seni bir hastaneye yatıralım, adamakıllı tedavi ol, masrafları düşünme, ben hallederim. Sen benim en iyi arkadaşımsın. – Hâlâ mı? – Hâlâ. – Kendini yorma.

Israr etmek anlamsız, Emir çıkıp gidecek ve görünmeyecek bir daha.

– Kaybolursun gene ortadan, aramazsın sormazsın, bırakmayacağım peşini artık, adresini, telefonunu ver. – Adresim yok, evim yandı, unuttun mu? – Nerde bulacağım seni? – Bilsem? – Ne yapacaksın yarın? Kime gideceksin, bize gel, ben annemle babamın evine döndüm tekrar, istediğin kadar kalırsın, benim evim senin evin, biliyorsun. – Sağol.

Yetiştiğim yılların yoldaşını belki bir daha göremem, söyleyecek çok şeyim var.

– Seni çok aradım, ama numaran değişmiş, ulaşamadım. Hatta babanın oturduğu eve bile gittim, baban ölmüş. Hastanede ablanı görmeseydim izini bulamayacaktım, seni o getirmiş. – Öyleymiş. – Görüşmüyor musun? – Beni sevmezdi, bilirsin. – Beni severdi galiba. Annenden haberin var mı hiç? – Yok. – Babanın evi satılmış, bir kadın açtı kapıyı, biz aldık burayı dedi. – Babam ölünce büyük ablam çıktı ortaya, sattırdı evi. – Duvar saati ne oldu, dan dan dan çalardı saat başı, acayip bir duygu verirdi insana. – Korku. Korku verirdi. Büyük ablam götürdü evine. Onun annesinden kalmaymış zaten. – Sen bana hiçbir şey sormayacak mısın? Mesela evlendim de boşandım bile, babamın oğlu olmaya geri döndüm.

Son Buluşma

Gidip kazak getirdim ikimize de, serin bir rüzgâr çıkmıştı. Pansiyonu işleten karı kocadan rakı istedim, sonra siz bizi beklemeyin, gidin yatın isterseniz dedim. Ayıp olur der gibi baktılar, ama sevindiler, gözlerinden uyku akıyordu.

– Şu soru dedim epeyce içtikten sonra. Seni kemiren soru.

Durgunlaştı, beni duymadı sandım. Neden sonra baktı yüzüme.

– Senin çocuğun var mı?

Yıllardan beri bana sorduğu ilk soruydu, önemsedim, cevap vermeye hazırlandım, ama vazgeçtim. Bir giriş sorusuydu bu, konuyu açmanın anahtarı, aslında benimle ilgisi yok. Anneyok, babavaryok büyümüş bir adamın temel meselesi, büyük

doğmuşluğun acısı, çocuk olamamış, ama çocuksu kalmışlığın yaraladığı hayat. Malum, gençlik her şeye rağmen ümittir, yaşanacak uzun yıllar varken, henüz her şey için vakit vardır. Bunları anlattı önce, yaşlanıyor olmaktan dem vurdu, ben de şakadan kızdım, kim yaşlanıyor, en verimli çağımızdayız! Hikâye patladı sonra:

...Ama tuhaf bir şekilde kenara itildiğimizi hissediyorduk. Birileri bizi oyuna almıyordu, yürüyen bantta tersine yürüyor gibiydik, hiçbir yere gidemiyorduk, sahici hayat başkalarınındı, biz debeleniyorduk, en çok da Karagül Kendimize bir hayat kuracağımızı sanmıştı; bir ritmi olan, kavganın ve sevişmenin, varlığın ve yokluğun, mutluluğun ve sıkıntının dengeli bir şekilde dağıldığı, tümüyle sahici bir hayat. Hayatımızı sahici kılmanın bir tek yolu vardı oysa: çocuk. Ama çocuk bizim çözümsüzlüğümüzdü. Bir yandan hayatımızın sahici olmasını delice isterken, bir yandan da bundan ölesiye korktuğumu/zu hiç itiraf etmedim. Çocuğumuz olduğu anda gerçek varlıklar olacak, aksini yaşama şansımızı kaybedecektik. Benden ve Karagül'den daha tanımlı iki kişilik: anne-baba, ya gereğini yaparsın, ya anne-baba olmazsın.

Galiba Karagül bunu benden önce hissetti. Ama tanımlanmış kişiliği istemeyip oyunu başlattığı ve beni de o oyuna çekip içinde yok ettiği için Karagül'ü suçluyorum. Bu eriyiş onun seçimidir, ama keşke bu kadar acıtıcı olmasaydı.

– Emin misin? diye sordum. Nedense sesindeki yarım öfke sahte gelmişti bana. Birden karardı yüzü.

– Değilim, oyunu geliştiren ben oldum, sonunu hazırlayan da.

Karımı seviyorum diye düşündüğüm ve buna içtenlikle inandığım yıllardı. Ölmeyi istemeyecek kadar gençtim. Nasıl olmasını istediğimi hiç düşünmediğim bir geleceğin gelip beni bulacağına inanıyordum.

– Senin gibi biri, nasıl olur da geleceğin nasıl olmasını istediğini hiç düşünmez?

– Düşündüm ve hayal edemeyeceğim kadar büyük bir şey olmasını istediğime karar verdim.

Ama olmadı. Karagül'e sığınabilirdim, o benim kahrımı çekerdi, çekiyordu. Bu yüzden karımı seviyorum dediğim yıllardı. Biz sahici gibi duran, ama sahici olmayan bir hayat istedik.

Bir pazar sabahı kahvaltı hazırlamıştım, Karagül'ü uyandırmak istedim.Yüzünün yarısı yastıktaydı, kara saçlarının bukleleri alnına düşmüştü. O, üç yaşında bir kız çocuğunun sesini ve konuşmasını taklit ederek kalkmayacağım dedi. Güldüm, aynı tonla tekrar etmesini istedim, tekrar etti. Tarif edemeyeceğim kadar güzel bir duyguyla doldu içim. Oyunun başlangıcı budur.

Önce o benim kızım oldu, ben onun babası oldum. Arada bir. Derken ben onun oğlu oldum, o benim annem oldu. Arada bir.

Bunun çok yaygın bir şey olduğunu söyledim Emir'e, evli ve çocuksuz çiftlerde özellikle görülür, bir savunma mekanizmasıdır, vesaire. Söylediklerim yersizdi.

– Sonra dört kişi yaşamaya başladık. İki çocuğumuz vardı, üstelik sadece istediğimiz zaman var oluyorlardı, ama dördümüz asla bir arada olamıyorduk. Önce ben ona bir ad koydum, kızıma. Sonra o bana bir ad koydu, oğluna. Bu adları hiç aramadık, ne koysak diye düşünmedik, kendiliğinden adlarını buldu çocuklarımız.

– Nelerdi adları?

Samimi bir meraktı benimki.

– Adları onları öylesine gerçek kılıyor ki, kendi sesimden duymak istemiyorum. Yüksek sesle söylersem gerçek olacaklar, karımı ve iki çocuğumu trafik kazasında kaybetmişim gibi bir duyguya kapılacağım. O zaman kara talihi suçlayacağım ve cezamı çekmeyeceğim. Oysa gerçek cezayı hak ediyorum.

– Yapma Emir, ne cezası?

Sonra oyun çığrından çıktı. Çocuklarımızın arkadaşları oldu, arkadaşlarının anneleri babaları, sonra olmayan dedeleri, büyükanneleri. Eve bir bakıcı kadın gerekti, bizimle yaşayacak,

çocukların ikisini de çok sevecek bir kadın. Oğlanın okula başlama çağı geldi, kızı anaokuluna verdik. Yaz tatillerine gittik, dönüşte oğlanın burnu soyulmuş, kız kapkara yanmış oluyordu, annesine çekmişti, esmerdi. Bir gün kızım elinde bir köpek yavrusuyla eve geldi. Sokakta bulmuş, baba bizim olsun mu diye yalvarıyordu. Olur dedim, adını ne koyacağız? Fındık koyalım dedi. Çok sıradan bir ad dedim. Pavlov'u anlattım ona, köpeğini, adını Pavlov koyalım dedim, olur dedi. Ama Pavlov diyemiyordu, Payyoy diyordu.

– Bir roman yazıyordun bir zamanlar, hatırlıyor musun? Lisedeyken...

– Birinci bölümünü bitirebilseydim, gerisini yazardım.

Sustuk. Ansızın hatırlamıştım Emir'in durmadan anlattığı, ama bir türlü yazamadığı romanını. Gerçekle hayal arasındaki gidiş gelişlerinden rahatsız olduğum için hatırladım ve ona da hatırlatmak istedim. Biz, aklı yuvasında hiç oynamadan duranlar, gerçek gerçekliğini, hayal hayalliğini bilsin isteriz. Gerçeklik, varlığından kimi zaman şikâyetçi olsak da, izin verdiğimiz ölçüde ve kontrolümüz altında bozulmalıdır. Bir film olsun bu ve korkarsak sinemadan çıkalım, kitapsa kapatalım kapağını gitsin.

Öyle bir hale gelmişler ki Emir'le Karagül, birbirlerinden çok çocuklarıyla birlikte oluyorlarmış. Akşamları işte ya da dışarıda ne yaptıklarını değil, anaokulunda ya da parkta ne yaptıklarını anlatıyorlarmış birbirlerine. Birbirlerini değil çocuklarını görmek istiyorlarmış sadece. Önce cinsel hayatları yıkılmış.

– Kendimi kızımla yatıyormuş gibi hissediyordum. Her defasında Karagül bana 'babacım' der korkusuyla bir an önce sevişmeyi bitirmek istiyordum. Bunun nasıl bir acı verdiğini bilemezsin.

– Ya Karagül?

– Sevişmekten tümüyle kaçınır olunca, anladım ki o da beni değil, oğlunu ya da babasını seviyor.

Oğlu olmaktan vazgeçtim.

Sırf bu yarılmadan kurtulayım diye bir kadın aradım kendime. Oysa sadakate inanırdım, Karagül'ü aldatmak kaç defa aklımdan geçti, ama yapmamıştım. Sonra bir kadınla birlikte olmaya başladım. Bankada çalışıyordu, öğle tatillerinde ucuz bir otelde buluşup yatıyorduk. Ardından ağır bir suçluluk duygusu kaplıyordu içimi. Karagül'ü aldattım diye değil, kızımın yüzüne nasıl bakacağım diye. Oyun gerçeğin sınırlarına saldırıyordu, tehlikenin gelmekte olduğunu görüyordum ama, oyundan çıkamıyordum. Aramızda sadece cinsellik olduğu için bankacı kadından ayrıldım. Başka kadınlarla birlikte oldum. Anladım ki, sevişmek beni kurtarmaya yetmiyor.

Bana bu kadar acı veren şey sadece yaptıklarım değil. Karagül'ü hiç düşünmemiş olmam. Oysa o daha kötü durumdaydı, uykusunda bile kızım olarak konuşmaya başlamıştı, bu büyük yarılmanın bir tarafında hızla kayboluyordu. Durumu apaçık gördüğüm halde sadece kendimi düşünüyordum. Biz bir uçuruma düştük, bir el bana uzansın ve çıkarsın, Karagül kendi kendine çıkamıyorsa uçurumun dibinde kalsın. Beni kurtaracak bir kadın arıyordum. Buldum da. Bir müzik dükkânında çalışıyordu, tezgâhtar sandım, meğer dükkânın sahibiymiş. Başlangıçta sert konuşmalar geçti aramızda. O beni azarladı, ben onu aşağıladım. Güçlü bir kadının ayakları altında ezilirsem, kızımın kölesi olan yanımdan kurtulurum sandım. Çiğnendikçe baba olan tarafım, ben kalacağım geride, üzerinden yaşlanmış bir deriyi atar gibi, taze.

Gayret ettim, tam bir evlisevgili oldum: coşkulu, yalancı, gözüpek, romantik, ikiyüzlü, şefkatli, şehvetli, gaddar, düzenbaz, iradesiz, nazik, uysal, aşağılık, sefil, sefih.

Sevgilimin yanındayken kızım yoktu, gerçektim. Karagül'ün yanında ise içim parça parça. Bu oyun fazla uzadı diyordum –ama içimden– sonra kızımla taş-kâğıt-makas oynuyordum: Makas kâğıdı keser. Kâğıt taşı sarar. Taş makası kırar.

Sevgilim beni anne ile sevgili arasında seviyordu, istediğim gibi. Çünkü anne ile oğul arasında bir cinsel alışveriş vardır, Karagül'le yoktu, kalmamıştı. Bütün bir günü sevgilimle birlikte, onun evinde geçirdim. Akşam evime döndüm. Oyun bitti demek için.

Dedim de. Ama Karagül anlamıyordu. Başka birini seviyorum dedim, bir sevgilim var, seni aldatıyorum, ona gideceğim, onunla birlikte olmak istiyorum. Karagül konuşulanı anlamayan bir çocuk gibi, boş gözlerle bakıyordu bana. Elektrikler kesildi, birkaç mum yaktım. O kibritleri mumun alevinde yakmaya başladı, yapma dedim, beni dinle. Ben gidiyorum. Ceketimi giyerken ağlamaya başladı. Şımarık bir çocuk gibi ağlıyor ve eşyayı kırıp döküyordu. Gitmeyeceksin diyerek bardakları yere attı, sürahiyi, çerçeve içindeki resimleri. Kanepeyi, sehpayı tekmeledi. Bir çocuğa değil Karagül'e sinirlendiğimi farkettim ansızın. Buna çok memnun oldum. Oyundan tümüyle çıkmış olduğumu anladım. Karagül'ün yerde duran kırılmış resim çerçevelerine, çocuk gibi, topuğuyla vuruşunu seyrettim bir süre. Evden çıktım. Elim ayağım titriyordu, açlıktan sandım, canım tahin helvası istedi, bulamadım. Sonra ev yanmış.

Emir'e baktım. Gözlerini gözlerime dikmişti. Titriyordum, ellerim, dizlerim... Çenelerim birbirine vuruyordu.

– Çok mu üşüdün? diye sordu.

– Hayır, dedim kekeleyerek, üşümekten değil.

Kalktım, pansiyonun mutfağına gittim. İki kahve yapıp getirdim. Parmaklarımı doladım fincana. Parmaklarım yandı, ama içim ısınmadı bir türlü. Sesim bile üşüyordu konuşurken.

– Senin sorunun cevabı bende yok, dedim.

– Biliyorum.

– Elimden bir şey gelmiyor.

– Biliyorum.

– Ama senin için yapabileceğim bir şey vardır muhakkak.

– Yok, olsa yapardın, biliyorum.

Fincanı başıma diktim, üstüme başıma döktüm kahveyi.

– Hadi git yat, dedi, çok üşüdün. Ben biraz daha oturacağım.

Kalktım, odama gittim, yattım, battaniyeyi başıma çektim. İçimde yine bir suçluluk duygusu.

2002

FEHİME

ben kübrayla ip atlıyodum teyzem geldi fehime dedi kuşadasına gemi gelmiş gene dedi yarın benle gel de kitap satalım turislere dedi ben istemiyom dedim daha önce gittim çok yoruldum gel bak gelirsen sana lokma alcam dondurma alcam dedi istemem dedim ama öbürsü gün cep telefonumu vercem akşama kadar sende kalcak dedi o zaman peki dedim çok istiyodum bende kalsın cep telefonu kübrayla mekdonalsa gidicektik fidanı nurgülü felan işleticektik telefonla bi keresinde kübra babasının telefonunu aldı fidanı işlettik kübra fidanı aradı ben ebru şallı siz kimsiniz dedi fidan da inandı herkese ebru şallı yanlışlıkla beni aradı dedi sonra akşam teyzem anneme biz yarın fehimeyle gemiye gitcez dedi kuşadasına turisler gelmiş çok zenginlermiş kitap satcaz dedi annem satamıyonuz ki kızım dedi geçen sefer gittiniz de nooldu gitmeyin bu sıcakta dedi şakşuka yiyoduk bahçede babam kavedeydi tahir ben de gelcem dedi teyzem tamam gel dedi ne kadar çok olursak o kadar çok satarız dedi sabah kalktık teyzem boyanıyodu annem ne o kız dedi kitap mı satcan koca mı bulcan salak tahir kitapları ben taşırım teyze dedi çantayı ona verdik çok ağırdı çanta otobüs durağında bi abi vardı hep teyzeme bakıyodu otobüste arkamıza oturdu tahir kaça satcaz bunları teyze dedi teyzem gösterdi üstünde cami olanlar beş dolar kuru fasulye olanlar on dolar dedi daha aşağa verirseniz gebertirim dedi tahir vermeyiz dedi teyzem yolda bize öğretti madam mösyö türkiş bok diycez tahir çok güldü camiliyi gösterip fayf dolar diycez kuru fasulyeliyi gösterip ten dolar diycez sonra kuşadasına vardık otobüsten indik tahir bize kaç para vercen teyze dedi dondurma yedircem ya salak dedi teyzem bana ne satmam o zaman dedi tahir teyzem kızdı dön o zaman kendi başına dedi tahir ver para döneyim dedi teyzem bana ne dedi paran varsa dön otobüsteki abi

arkamızdan yürüyodu kavelerin olduğu yere geldik teyzem gemiyi gösterdi aha bu gemi dedi siz hadi gidin satın bakayım ben burda bekliycem sizi dedi tahir ee sana kitap kalmadı sen ne satcan dedi ben dükkandan alcam dedi teyzem ben yürü dedim tahire biz gidiyoz dedim otobüsteki abi teyzemin yanına geldi teyzemin boynuna attı elini gittiler tahir görmedi ama ben gördüm biz geminin oraya gittik kocaman bir gemiydi beyazdı tahir bu gemi nereye gidiyo dedi amerikaya dedim sen nerden biliyon ki dedi televizyonda gördüm dedim bu büyük gemiler hep amerikaya gidiyo sonra turislerin arasına karıştık tahir türkiş bok türkiş bok diye bağırdı öğlene kadar turislere kitapları gösterdik kimse almıyodu tahir abla ben acıktım dedi döner ekmek istiyom dedi teyzemi bulalım da bize döner ekmek alsın dedim kavelerin olduğu yere döndük teyzem yoktu tahir ağlamaya başladı sus len dedim tahire teyzem seni böyle görürse kızar başka yerlere de baktık bulamadık ben tahire teyzem belki gemiye binmiştir dedim geminin oraya gittik tahir türkiş bok diye bağırdı yine güldü teyzem ortada yok tahir dedim tahir korktu ben eve dönmek istiyom dedi paramız yok ki salak nasıl döncez dedim hadi biz de gemiye binelim dedim teyzemi buluruz belki geminin merdivenleri çok parlaktı tahir teyzee teyzee diye bağırıyodu bağırma len dedim turisler kızar e nasıl bulcaz teyzemi dedi içeri bakalım buluruz dedim gemiye bindik çok güzeldi gemi bi yere çıktık büyük bi yerdi kadınlar adamlar oturuyolardı kenarlarda kola felan içiyolardı tahir ben çok acıktım abla dedi teyzemi bulalım yeriz dedim yaşlı beyaz saçlı bi amca tahire güldü el salladı boynunda altın kolye vardı mayo giymişti çok yanmıştı tahir de amcaya güldü yürü len gidelim belki kitap alır dedim gittik tahir amca bu fayf dolar bu ten dolar dedi öyle değil salak dedim mösyö bu ten dolar bu fayf dolar dedim amca güldü bişeyler söyledi ama anlamadık sonra amca bizi masasına oturttu tahirin saçlarını okşadı sonra türk bi abi geldi o abi işte amca abiye bişeyler dedi bi de para verdi konuştular abi amcayı dinledi sonra bize yemek getirdi patates kızartması köfte bi de kola yedik biz gidelim dedim ben ama amca anlamadı bişeyler dedi beni kolumdan tuttu oturttu sonra dondurma aldı akşam oluyodu bizim elimizden

tuttu geminin içine girdik bi odaya gittik çok küçüktü ama çok güzel örtüler felan vardı ayna vardı banyosu vardı çok güzeldi amca telefon etti o türk abi geldi bize bu amca sizi çok sevmiş gezdircek dedi dondurma da alıcak hamburger de alıcak bu odada oturun emi dedi ben hayır biz gitmek istiyoz evimize dedim amca abiye bişeyler dedi abi gitti amca benim saçlarımı okşadı tahiri dizine oturttu onun da saçlarını okşadı sonra o türk abi bize hamburgerle kola getirdi amcaya da içki getirdi ama rakı değildi türk abi bize bu odada oturun amcayı üzmeyin size hep kola dondurma alcak dedi amcanın cep telefonu çok değişikti aynanın önünde duruyodu sonra amca şarkı söylemeye başladı bi de içki içiyodu tahiri elinden tuttu banyoya götürdü tahir gitmek istemedi kolundan çekti kendi de girdi kapıyı kitledi tahir ağlıyodu bağırıyodu ben kapıya vurdum bırak kardeşimi diye bağırdım amca çıktı çok sinirliydi yüzü kıpkırmızıydı çırçıplaktı bakamadım amca bana bağırdı bişeyler dedi ama anlamadım tahiri kolundan tutup yatağa fırlattı ona da bağırdı parmağını uzattı böyle böyle yine telefon etti tahir çok ağlıyodu abla beni kurtar diyodu ben de ağlamaya başladım amca müzik açmıştı çok sesi çıkıyodu müziğin türk abi geldi gene amca beline havlu sardı türk abi gelince tahire dedi ki amca seni çok sevmiş bırak sevsin istemiyom sevmesin dedi tahir ben bıraksın kardeşimi dedim biz evimize gitmek istiyoz dedim abi siz deli misiniz dedi kalın bu odada keyfinize bakın dedi ben size gene hamburgerle kola getircem dondurma da getircem pasta da getircem dedi hem burda çukulata var bakın dedi bize çukulata verdi tahir fırlattı çukulatayı abi tahire bi tokat attı amca abiye bağırıyodu ben istemiyoz biz gitcez dedim bağırmaya başladım abi çok kızdı benim başımı tuttu odanın penceresinden zorla baktırdı bak gemi kalktı dedi nasıl gitçeniz evinize hiç de bile gidemezsiniz dedi akşam olmuştu kuşadasının ışıkları görünüyodu eğer bizi bırakmazsanız biz de bağarırız dedim herkesi başımıza toplarız istediğiniz kadar bağarın dedi abi sizi kimse duymaz hem ben de sizi denize atarım dedi olsun biz yüzme biliyoz dedim sahile kadar yüzeriz deniz köpekbalığı kaynıyo dedi hem de önce kardeşini atarım köpekbalıkları kardeşini nasıl yiyo gösterirm sonra da seni atarım dedi

tahir korktu sessiz sessiz ağlamaya başladı ben bırak bizi be biz gitcez bağırmaya başladım abi bana bi tokat attı dudağım patladı dudağım patlayınca tahir daha çok ağladı abi kes sesini diye bi tokat da tahire attı amca bana bağıra bağıra bişeyler dedi sonra saçımı çekti abiye bağırdı abi delirmiş gibi oldu bana bakın dedi ikinizi de köpekbalıklarına yediririm sesinizi kesin oturun dedi ben çok korktum tahir de çok korktu ben tahire sarıldım abi gitti amca kapıyı gene kitledi yine çırçıplaktı tahiri tuttu kolundan sürükledi banyoya ben tahiri tutmaya çalıştım ama amca bana yine vurdu tekme de attı karnıma tahir abla beni kurtar dedi ben ağlamaya başladım tahir içerde ağlıyodu ben de odada ağlıyodum amcanın acayip acayip sesi geliyodu tahir çığlık atıyodu o zaman amca tahire bağırıyodu sonra amca banyodan çıktı o kalın sigaradan içiyodu kapıyı kitledi ben banyoya koştum kapıyı açmak istedim amca beni öyle görünce bana bi vurdu yere düştüm amca yine içki içiyodu bir şişe içti şarkı söylüyodu beni tuttu kucağına aldı ben vurdum ama kollarımı bi sıktı mosmor oldu ben amca noolur bizi bırak evimize gidelim dedim amca eteğimi kaldırdı ben örtmek istedim ama bana vurdu elbisemi donumu çıkarttı bacaklarımı oramı hep çimdikledi kötü şeyler yaptı sonra uyuyakaldı horluyodu ben banyonun kapısına vurdum yavaşça tahir tahir dedim tahir ağlıyodu abla kurtar beni dedi çok korkuyodum tahir hiç sesini çıkarma dedim amcanın cep telefonunu aldım teyzemi aradım teyzemin telefonu kapalıydı açılmadı babamın telefonunu aradım onunki de kapalıydı zaten borçtan kesilmişti evi aradım telefon açılmadı çok korkuyodum hep amcaya bakıyodum telefonla konuşurken ya uyanırsa diye kübraları aradım kübra açtı telefonu kübra bizi gemiyle kaçırdılar dedim kübra güldü kız valla kaçırdılar dedim bi adam kaçırdı işletiyom sandı inanmadı ben ağlamaya başladım kübra noolursun anneme git haber ver dedim biz kuşadasındaki gemiye bindiydik bizi kaçırdılar dedim kübra inanmadı yaa annene gideyim de benimle dalga geç sonra değil mi dedi kübra vallahi işletmiyom seni dedim inanmadı babam geliyo beni yine telefonda görürse kızar dedi telefonu kapattı ben tekrar kübrayı aramak istedim inşallah babası açar da anlatırım diyodum amca uyandı beni elimde tele-

fonla gördü çok kızdı birden üstüme yürüdü yumrukla vurdu tekmeledi telefonu elimden aldı kapattı bağırdı bişeyler dedi öbür telefonla türk abiyi aradı o türk abi geldi gene amca ona da bağırdı bişeyler dedi abi bi daha eline telefonu alırsan seni denize atcam haberin olsun dedi aradın mı yoksa bi yeri dedi yok dedim kardeşin nerde zıbardı mı dedi amca banyoya kitledi dedim iyi gebersin orda dedi sonra amcaya bişeyler dedi amca da bişeyler dedi türk abi amcaya bağırdı sonra türkçe orospu çocuğu dedi amcayı itti amca da abiye bağırdı kavga ettiler sonra amca cüzdanını çıkardı abiye para verdi abi parayı aldı güldü sonra bana dedi ki bu amcanın çok parası var sesinizi çıkarmayın sizi biraz sevsin okşasın dedi sonra size çok para vercek dedi ben biz para istemiyoz dedim abi gene sinirlendi bi sesinizi duyarsam ikinizi de köpekbalıklarına atarım dedi tamam susucaz ama tahiri banyodan çıkarsın dedim abi amcaya bişeyler dedi ama amca yine uyuyakalmıştı abi ee bana ne be dedi abi noolur dedim kardeşimi banyodan çıkar abi dinlemedi kapıyı kapatıp gitti ertesi sabah amca uyandı banyoya girdi kapı aralığından tahiri gördüm yerde yatıyodu bacaklarında kan vardı ben korktum çığlık attım amca hemen müziği açtı bana yine yumruk vurdu bağırdı sonra banyodan çıktı giyindi gitti kapıyı üstümüzden kitledi müziği kapatmak istedim bağırırız da bizi duyarlar dedim ama düğmenin yerini bulamadım bi yerlerden geliyodu sonra amca o gece de sonraki gece de çok kötü şeyler yaptı canımı çok yaktı bacaklarımda sigarasını söndürdü çok acıdı sonra bilmiyom ne zaman amca yine çırçıplaktı tahir bayılmıştı artık sesi çıkmıyodu ben öldü sandım ağlıyodum amca bana vuruyodu kapı güm güm çalındı amca çok şaşırdı seslendi başka bir ses geldi dışardan amcanın korktuğunu anladım sonra başka bi abi çocuklar orda mısınız dedi ben çok sevindim amca tam ağzımı kapatıyodu ki burdayız diye bağırdım bu sefer kapıya çok vurmaya başladılar amca beni banyoya sürüklüyodu ben amcanın elini ısırdım çığlık attım kurtarın bizi diye bağırdım amca beni banyoya kilitliyodu ama kapı açıldı kapıda kaptan başka bi türk abi birkaç kişi daha vardı hemen koştular beni kucakladılar banyoya girdiler tahiri çıkardılar amcanın kollarını tuttular amca bişeyler diyodu bağırıyodu

bizi bi odaya götürdüler orda hemşire vardı doktor vardı tahirin hiç sesi çıkmıyodu ben hep ağlıyodum öbür türk abi dedi ki korkmayın tamam hepsi geçti bu amca doktor sizi şimdi muayne edecek dedi bizi muayne ettiler tahiri ayılttılar tahir çok korkuyodu hep ağlıyodu doktor amca hep başını salladı bişeyler dedi öbür türk abi öldürecem o herifi de öbürünü de dedi doktor amca bize ilaç verdi sonra abiye bişeyler dedi benim elbiselerim paralanmıştı tahirinkiler de öbür türk abi bize şortla tişört getirdi doktor amca yaralarımıza ilaç sürdü türk abi dedi ki burda yatmak mı istersiniz yoksa sizi havuza mı götüreyim ben ağlamaya başladım tekrar ben annemi istiyom dedim türk abi dedi ki annenizle babanız alanyadalar sizi bekliyolar biz de gemiyle oraya gidiyoz sizi ordan alacaklar korkmayın artık dedi ya o amca gene gelirse dedim o amcayı kitledik korkmayın dedi öbür türk abi telefon etmek istiyom anneme dedim kaptan amcaya söylerim sizi konuşturur dedi türk abi hadi şimdi havuzun oraya gidelim dedi gittik bizi bi masaya oturttu öbür türk abi kaptan gibi giyinmiş bir genç amca daha vardı saçımızı okşadı tahirin başını okşayacaktı tahir korktu ağlamaya başladı türk abi korkmayın artık dedi herkes bize bakıyodu gülümsüyolardı bi teyze geldi abiye bişeyler dedi türk abi başını salladı teyze benim saçımı okşadı tahir yine boynunu kıstı korktu teyze de tahirin kollarındaki yaraları görünce ağladı bize makarna et getirdiler dondurma getirdiler tahir hiç yemedi dondurma bile yemedi öbür türk abi ye güzelim dedi tamam bitti korkma artık dedi tahir hep ağlıyodu sonra türk abi bizi kaptan amcanın yanına götürdü telefon vardı orda türk abi babanızı arıyolar dedi sizi konuşturacaklar korkmayın artık dedi tahir ağlıyodu sonra kaptan amca telefonla konuştu türk abiye uzattı türk abi çocuklar burada dedi şimdi veriyorum dedi ben telefonu aldım babam kızım fehime dedi ben ağlamaya başladım babam ağlama kızım dedi biraz konuştuk babamla o gün öbür türk abi bizi hemşire ablanın odasına getirdi bu hemşire ablanın odasında kalacaksınız korkmayın artık dedi tahir hemen uyudu ama uykusunda hep bağırıyodu abla da tahirin saçlarını okşuyodu sabah uyandım hemşire abla başımızda oturuyodu kitap okuyodu güldü bana tahir de uyandı öbür türk abi geldi hadi sizi

kahvaltıya götüreyim dedi sonra da annenize babanıza kavuşacaksınız dedi restoranta gittik çok büyüktü masalarda hep çiçek vardı hadi kendiniz seçin alın yemeklerinizi dedi türk abi uzun sofradan yemek aldık tahir almadı ona türk abi aldı bize süt getirdi sonra kaptan amca yanımıza geldi abi kaptan amcayı görünce ayağa fırladı kaptan amca abiye bişeyler dedi abi yes yes felan dedi başını salladı sonra kaptan amca bizim saçımızı okşadı türk abi alanyaya varıyoruz birazdan annenizi babanızı görüceksiniz dedi tahirin hiç sesi çıkmıyodu sen sevinmedin mi tahir dedi tahir bişey demedi sonra gemi yanaştı türk abi hadi tutun elimden iniyoruz dedi indik annem babam bizi bekliyolardı bi sürü de polis felan vardı ben anneme sarıldım babam tahiri kucağına aldı hepimiz ağladık tahir yine konuşmadı bi daha hiç konuşmadı babam dedi sen de susacan kimseye bişey demiycen dedi demedim ben de o zaman tahir hiç konuşmadı bi daha

2002

SUZAN DEFTER

16 kasım cuma

Ölüm, seninle bir anlaşma yapalım. Şu lanet olası defter dolduğunda bana gel. Bak kalan ömrüme ömür biçerek kafa tutuyorum sana,

- sen ki en tabii korkusun.

Bu defter dolduğunda unutacak olursam seni; görün, uykuma gir, gülümse bana, hatırlayayım verdiğim sözü.

Uzun favorili tezgâhtar delikanlıya sormadım: kaç yaprak bu defter diye; genç bir kadının uzattığı mürekkep şişesinin sıkışmış kapağını açmaya uğraşıyordu, öteki tezgâhtar –kız– uzattığım parayı gözünü delikanlıdan ayırmadan aldı, üstünü versin diye bekleyemedim, çıktım.

Defterin kaç yaprak olduğunu merak ettimse de, kim uğraşacak şimdi gereksiz sorularla?

Yani ölüm, ben de bilmiyorum kalan ömrüme ne kadar ömür biçtiğimi.

Her gün kaç sayfa yazarım, kaç anlamlı cümle çıkar bu sayıklamalardan? Belki şu yazdığım satırlara ekleyecek tek kelime bulamam, boş beyaz kâğıtlara bakarak adamakıllı yaşlanırım veya yazı alır beni sana götürür.

Ölümümden sonra kimin eline geçeceği hiç belli olmayan, spiralli, beyaz kâğıtları kareli, kapağında parlak kırmızı bir elma (HAYAT) ve uçları sipsivri açılmış bir yığın kurşunkalem (ÖLÜM) resmi bulunan, adi, adi, adi bu deftere adımı açıkça yazmayacağım. Sahaf tezgâhına düşecek veya yoklara karışacak bir hayatın sahibinin adı belli olsun istemiyorum.

Belki bir gün bu defteri eline geçirecek meçhul kişi: Sanma ki, aklı, suyu çekilmiş bir kafatasının içinde bir avuç kar gibi hızla eriyen bir adamın defterini okumaktasın. Kafatasımın su-

16 kasım cuma

'Bir kadın birdenbire günlük tutmaya başlamışsa, ya âşık olmuştur ya terkedilmiştir' demişti Suzan. Defterler evinde dağ gibi yığılmıştı. Hepsi abimi unutmak için. İçimden yak bunları Suzan demek geçti. Deli deli gülüyordu defterlerini gösterirken. Her birinde birkaç sayfa karalanmış. Ne kısa aşklar. Ağlayacak sandım.

İnsan ya kendi kendine konuşur, ya kendi kendine yazar. Kendi kendine konuşmayı makbul saymazlar. Oysa ne fark var ki arada?

Benim yine günlük tutmaya başlamam hiç hayra alamet değil.

İlk defa Kıbrıs savaşı sırasında günlük tuttum. İlkokuldaydım. Babaannem radyonun başından ayrılmıyordu. Camları mavi kâğıtla kaplamıştık. Savaş bitmeden günlük tutmayı bıraktım. Ne saçma şeyler yazmıştım günlüğüme: Sevgili günlük! Bugün komandolarımız Kıbrıs'a çıktı. Yavru vatan Kıbrıs ülkemizin güneyinde, Akdeniz'de bulunan büyük bir adamızdır. Bir de haritasını çizmiştim Kıbrıs'ın, üstünde Türk bayrağı dalgalanıyor. Yurdumun Akdeniz'de bir sevinci var! Unutmuşum bir köşede günlüğümü. Abimin eline geçti bir gün. 'Bula bula bunu mu buldun saklayacak?' diyerek duvara fırlattı.

Ama o zamanlar ilkokuldaydım abicim!

Sonra 12 eylülün ertesinde günlük tutmaya başladım. Ünlem üstüne ünlem koyarak. İki ana tema: Bir, Sevgili günlük! Tarihi günler yaşıyoruz!! Katil oligarşi yönetime el koydu!! İki, abimle Suzan yine benden gizli buluşacaklar. Yunus'taki evde, biliyorum.

Bir kalın do, bir ince do, gamlı defterim benim; ince do sevgili günlük, kalın do katil oligarşi.

yunun çekildiği doğru. Islanmış da kurumuş, kuruyup çekmiş bir tahta parçasını andırıyor kafatasım, ama içinde kurşun kadar ağır bir şey var.

Adımın bir öneminin olmadığını ben de biliyorum. Ama şu satırları yazan ele sahip vücut bir ad taşıyor. Ad vücudu var kılar.

Gerçek bir hayat hikâyesi olarak değil, gülüp geçtiğin basit romanlar gibi oku beni.

Bir iz kalsın ardımda, ama okunduğu anda unutulacak bir iz.

Unutulmayacak bir iz bırakan adamlardan değilim.

17 kasım cumartesi

Babamın babası doksan iki yaşında öldü. İntiharı aklına getiremeyecek kadar tembel olduğunu düşünürdüm. Yüksük iriliğinde dişleri vardı, pek yemek yemezdi. Çocukken tanrının ona neden bu kadar büyük dişler verdiğini merak ederdim, – madem yemiyor... Bir gün ansızın merdivenden attı kendini, düştü dediler. İnanmadım, çünkü hastanede sonunun yakın olmasından çok memnun görünüyordu. Kalçası kırıldı, bir daha da kaynamadı. Hayatı uzun sürmüş bir sıkıntıdan ibaretti. Boş, içeriksiz bir sıkıntı. Neden hayatım bir sıkıntıdan ibaret diye soramayacak kadar tembel yaratılışlı olmalıydı ki, ölmek daha kolay geldi.

Hayatımın, bir saman çöpü ne kadar canlı ve anlamlı ise o kadar canlı ve anlamlı olduğu, bu satırları okuyanlar tarafından hemen anlaşılsın istemem. Hayatım ancak bir saman çöpü kadar canlı ve anlamlı olsa bile, dilerim, yazıya hürmeten satırların sonu gelir. Bu satırları kaleme alarak kimseye hitap ediyor değilim. Kendimi meşgul etmeye çalışıyorum sadece. Bugün büromu kapatalı tam altı ay oldu. Kızımı en son ne zaman gördüğümü hatırlamıyorum. Öyle koptum ki zamandan, bu sabah büroma gitmek üzere evden çıktım. Tam radyoevinin önüne geldiğimde birdenbire önce günlerden cumartesi olduğunu, ardından büromu altı ay evvel kapattığımı hatırladım.

Banker Kastelli'nin kaçtığı gün abim hapse girdi. Hapis! Ne ürpertici bir kelime. Yine günlük tutmaya başladım. Bu defa sevgili günlük demeden: Bugün abimi görmeye gittim. Çok zayıflamış. Eve dönünce saatlerce ağladım.

Aynı şeyleri yazmaktan sıkılıp bıraktım.

Bu defa olağandışı bir şey yok hayatımda. Hatta her şey fazla olağan.

Belki yine hep aynı şeyleri yazarım:

Bugün hiçbir şey olmadı.

Bugün de hiçbir şey olmadı.

Bugün de.

Sonraki sayfalara da (" ") işareti koyarım.

17 kasım cumartesi

Gün boyunca yattım kanepede. Boş boş televizyona baktım. Kitap okumaya çalıştım biraz. Ama bir tek sayfanın bile sonunu getiremedim. Zihnimden düşüncenin kırıntısı geçmedi. Akşam olurken pencereden sokağı seyrettim. Perdeler çekilmiş, evlerin ışıkları yanmış, hava soğuk... Sokakta, her biri bir köşede titreşen kedilerin ve köpeklerin yalnızlığı içime dokundu.

Hayvanların yalnızlığı içime dokununca salak dedim kendime. Bu onların doğası, sen kendine bak.

İnsanınkine kader diyoruz ama.

Çok günlük tuttum diyemem, ama çok defter doldurdum. Düzensizce. Aklıma estiği gibi. Sonra hepsini yaktım. Yenilerini doldurdum. Yine yaktım.

Arada bir kendi kendime çıldırdığım oldu, çıt çıkarmadan. Kimseye duyurmadan. Abime sezdirmeden. Babaannemin bakır helva tenceresinde defterlerimi yakarak, ateşi hep canlı tutarak, defter doldurmaktan ve doldurduğum defterleri yakmaktan bitkin düşünce uyuyakalarak yıllar geçti.

Yıllar geçmiş.

Bakır helva tenceresinde hiç ölü helvası kavurmadı babaannem. Babamın ardından bile. Ama ben kavurdum.

Suzan defter tutmuş.

Bunayacak kadar yaşlı değilim. Hayatın döngüsünün dışında kalmayı istiyorum, ama içimde bir şey beni tekrar döngüye sokmayı deniyor. Beyhude!

Radyoevinin önünde durmadım. Sanki önemli bir işim varmış gibi ilk ışıklara kadar hızlı hızlı yürüyüp karşıya geçtim. Aynı caddeyi bir de karşı taraftan yürüdüm. Evime döndüm. Pencerenin önündeki koltuğuma oturarak hayatımın küçük çapta –amaçsız– bir döngüsünü tamamlamış oldum.

Altı ay geçti, hâlâ büroma gitmeye kalkıyorum. Halim bu.

18 kasım pazar

Herhangi bir günü pazar kılan her şeyden uzak olduğum halde, uyanır uyanmaz günlerden pazar olduğunu hatırladım.

Oysa ne pazar kahvaltısı var hayatımda artık, ne pazar gazeteleri, ne aile ziyaretleri.

Umurumda mı günlerin adı?

Ben de *Fahim Bey ve Biz*'i okudum tekrar. Kendine olmayanlardan bir dünya yaratan, olmayanların dünyasında varmış gibi yapabilen Fahim Bey, evden her gün çıkan, düzenli.

Fahim Bey'in aksine, evden çıkmamanın bir yolunu bulmalı.

Kendime zamanın ipini koparma diyorum. Ama bu hiç kolay değil. İnsan uyuyakalıyor, uyanınca aradan aylar geçmiş gibi oluyor. Zamanı nerede bıraktığını hatırlamak çok güç.

Bilge telefon etti bugün, sesi yine soğuktu, annesi yanındaydı muhakkak. Babanı ara demiştir. Babanı ara derken, neyi satmış–neyi satmamış–ne kalmış elinde avucunda–sor –kurcala–öğren demek istemiştir.

(Niye Bilge koydum ki adını? Zararsız bir çiçek adı koysaydım keşke: Nergis, Çiğdem, Fulya, hatta Gül.)

Uyuklamak parça parça ölmek, uyumaksa yekpare ölüm. Bu aralar hep uyukluyorum. Vücudumdan büyük parçalar kaybetmişim gibi hissediyorum kendimi. Gece olduğunda kayıp parçalarım karanlığa karışıyor.

Kendimi kapadım yazdığım defterlere. İçimi açmaktan çok korktum.

Artık yazdıklarımın bir anlamı olsun istiyorum. Bir şey söylüyor olayım. Bu ne bu, bu satırlar ne anlama geliyor? diye bir soran olursa, sanki olabilirmiş gibi, diyeyim ki: bu bir hikâye, ama biraz karışık.

18 kasım pazar

Günlüğüme, 'bugün hiçbir şey olmadı'dan fazla ne yazabilirim? Hayatımı, dünü. Herkesinki gibi, benim hayatım da roman. Hep, ne olduğunu bilmediğim büyük eksiğinin yakında tamamlanacağını umduğum bir roman.

Ailemi yazabilirim. Abim, babaannem ve babam. Abimi sayfalarca yazabilirim. Büyük aşkım. Hayatıma giren tek erkek. Ruhuma en çok sokulan erkek. Hayallerimi yıkan kahraman. Birbirimizi tümüyle terketmiş olduğumuzu kabullenmemek için çoktandır rol yaptığım, giderek daha az tahammül edebildiğim, yaşlanan, değişen, bana her gün biraz daha yabancılaşan adam.

Ama her şeye rağmen, şu kahrolası dünya üzerinde benim kimim var? diye kendime sorduğumda aklıma gelen tek isim: abim. Şu kahrolası dünya üzerinde ben en çok kimi sevdim? diye sorduğumda da.

Babam. Arada bir geceleri eve gelip gittiğini, günlerce ortadan kaybolduğunu hatırladığım; abimle duvar gibi küs; bizden gizlediği nikâhsız bir karısı, bizden gizlediği sümüklü bir oğlu, bizden gizlediği bir evde terlikleri, pijaması ve silahı olduğunu ölümünden sonra öğrendiğimiz; hayatımıza sadece misafir olmuş, hayatımızdan çıktıktan sonra ardında çok ses bırakmış olan yakın-yabancı.

Babaannem her şeyi biliyormuş meğer. Bize söylemedi. Ketumdu, sert kadındı, dalgın, huzursuz, mağrur, öfkeli, ama iyi kadındı.

Akşamüstü gökyüzü simsiyah oldu, kar atıştırdı, ama adamakıllı yağmadı.

Saatlerce pencerenin önünde oturdum, karanlığın şehre inişini seyrettim. Pazar gecesi başladı.

19 kasım pazartesi

Babamın babası ölünce malları babama ve iki amcama kaldı; babam ölünce büyük ağabeyim N.A.'ya, küçük ağabeyim Z.A.'ya ve bana. Büyük ağabeyim N.A. hiç evlenmediği için o ölünce onun malları da bana ve küçük ağabeyim Z.A.'ya kaldı. Ben ölmedim, karımdan ayrıldım. Ayrılabilmek için karıma çok mal verdim. Babamın babasının Hadımköy'de arazisi varmış, mübadeleyle geldiğinde ona verilen arazilerin ucu bucağı yokmuş, babamın babası hiç çalışmamış. Payımı sattım. Aramıza deniz girsin diye karıma Suadiye'deki daireyi verdim, orada oturuyor, böylece denizaşırı oluyor.

Büyük ağabeyim N. emekli olunca uzun süre kendine uygun bir kahvehane aradı, mesken tutmak için. 'Neden evinde oturmuyorsun?' diye sorduydum da, 'niye oturayım deli miyim ben?' dediydi. Sonunda Bahçelievler'de bir kahvehane buldu, sandalyeleri kumaş kaplı, masaları ahşapmış, eşya sesleri emiyormuş, tatlı bir uğultu kalıyormuş içerde. Ölene kadar, pazar hariç, her gün Valideçeşme'den Bahçelievler'e, kahveye gitti. Pazarları hamama gider, maç dinler, spor toto kuponlarıyla meşgul olurdu.

Valideçeşme'deki ev bana kaldı, benden de Bilge'ye – ölmeden. Bilge bir eskici, bir de sahaf çağırmış. Sahaf, kızmış köpürmüş, 'bunun için mi çağırdınız beni?' demiş, 'ben kiloyla kâğıt alacak birine benziyor muyum?' Eskici hiç sesini çıkarmamış ama, kamyona yükleyip götürmüş ağabeyimin evini.

Eskiciyi gördüm geçen gün, kendini antikacı zannediyor, Tavukçufethi sokağında dükkânı var, bodrum katta. Dizlerimin

Annemi hatırlayamamak çok acı veriyor.

Dayım ölmüş. Oğlu abimi arayıp haber vermiş. 'Cenazesine gidecek misin?' dedim. 'Ne gidecem!' dedi. 'Yunus'taki evin üstüne yatmak için yaptıklarını unuttun galiba!'

Nasıl unuturum abicim? Her bilgi yalnızlığımı artırıyor. Yunus'taki evi yazabilirim. Doğduğum evi. Ev gibi evdi. Pencereleri dışa açılırdı. Yerleri tahtaydı. Bahçesinde bir kayısı ağacı, çiçek açar, meyva vermez.

19 kasım pazartesi

Elektrikle doğalgaz faturası aynı anda geldi. Korkunç. Daha kışın başındayız üstelik. Telefon da yarın öbür gün gelir. Bir işe girmem şart. Aldığım kiralar yetmiyor.

Abim yine tutturdu, Yunus'taki evi satalım, zaten boş duruyor, yıkıldı yıkılacak diye. Geçenlerde gitmiş bakmış. Serseriler camı kırıp içeri girmişler. Muslukları, kapı kollarını filan götürmüşler. 'Yetti artık senin inadın' diyor, 'ev eridi, bitti, satalım, sen de rahat et, ben de.' Paraya ihtiyacın var değil mi abicim? Ama söylemiyorsun. Söyle. Bırak şu mağrur, cakalı tavrını. Lime lime kanatlarını üstüme geriyormuş gibi yapma artık. Zaten hiç geremedin ki. Gerdiğini sandın. Ben hep yalnızdım. Bir başıma. De ki bana: Derya, şu kriz piyasayı mahvetti, çok sıkışığım. Satalım şu evi kardeşim. De, hemen satalım. Ama demiyorsun.

Nadiren de olsa baş başa kalmışsak, yüzünde garip bir acı okuyorum. Abimin dudakları incecik bir çizgi oluyor, teninin rengi kararıyor. Bu haliyle daha genç, daha zayıf, ama çok daha hüzünlü görünüyor.

Daha önce olmazdı. Onu görmeye cezaevine gittiğimde, işkenceden kolu bacağı tutmazken bile, gülümserdi, talimat verirdi bana. 'Dik dur Derya, dik dur!'

Kırkını geçtiğine göre 'muhasebe' yapıyor olmalı. Yaş dönümü zamanı. Kırktan geriye baktığında ümit dolu, inançlı yıllar. Onurlu. Dimdik bakmaktan korkmazdık hiç. Plak çalıp kitap okurduk. O, ben, Suzan.

Hem çok yumuşak, hem çok sert bir şey vardı içimizde.

altında kalan vitrine bakmaya çekiniyorum, kendimi tutamayıp göz ucuyla baktığımda, gaddar bir tacirin elinde esir düşmüş canlı eşyalar görüyorum çünkü, kurtar bizi diye bağrışıyorlar.

Eskici beni süzdü, ömrüme ömür biçti.

Küçük ağabeyim Z.'nin hayatı işgal altında. Karısı, kızları, damatları, torunları var.

İnsanın parası ve telefonu olursa evden çıkması gerekmiyor. Bankaya gittim bugün, epeyce para çektim, evde bulunsun; otomatik ödeme talimatı verdim; marketin, manavın, eczanenin telefonunu aldım; kapıcıyı tembihledim, sabah akşam uğra diye, karısı da her gün gelsin, evi silsin süpürsün, yemek pişirsin. Dışarıda ne işim olabilir ki? Belki berbere gitmem gerekir arada, hâlâ epeyce saçım var.

İlanı telefonla verdim, parasını almaya bir çocuk gönderdiler, on altı-on yedi yaşlarında, Doğulu. Tuhaf bir çocuktu, sanki içinde biri daha varmış da onu bir yerlere sürüklüyormuş gibiydi hareketleri. Pencereden baktım ardından, kalabalığın içindeyken suda yüzen bir ağaç kütüğünü andırıyordu.

Şu şehir insanı ne tuhaf hale getiriyor.

20 kasım salı

Yazı masamı temizledim bu sabah. Çekmeceleri ters çevirip silkeledim, ıslak bezle adamakıllı sildim içlerini. Temiz, düzenli bir masa istiyorum, her şey yerli yerinde olsun.

Babam yazı masasına 'sekreter' derdi ve 'sekreterin yeri yazıhanedir' ve 'evle işi sakın karıştırma.'

Karım evde bir masam olmasını istemiyordu, kitaplığım olmasını da.

Karım aslında evde 'ben' olmasını istemiyordu, uysal bir bukalemun olayım istiyordu sadece ya da kabın şeklini alan zararsız bir sıvı, arada bir sulanan yaşlı bir saksı çiçeği, ortak hayatımızın durgun hücresi olayım.

Bir tomar beyaz kâğıt koydum masama, siyah mürekkepli dolmakalem. Mürekkepli kalem kullanmaya yeni başladım, (eskiden tükenmez kalem kullanırdım, daktiloyla yazdırdı-

Kırktan sonrasına baktığında: ne oldu bizim kemiklerimize? Pelteye döndük. Boynumuzu dik tutamıyoruz. Böyle mi yaşlanacağız biz?

Suzan da yok artık hayatımızda.

O Suzan ki, abim için cezaevi kapısında yattığını bilirim.

Saçları bembeyaz oldu abimin. Çok kısa kestiriyor artık. Ne zaman görsem yüzünden yorgunluk akıyor.

Oysa Suzan'la birlikteyken nasıl da yakışıklıydı. Dal gibiydi. Parlak siyah saçları, siyah sakalları vardı. Kemik çerçeveli gözlük takardı. Bütün kız arkadaşlarım âşıktı ona. Çok güzel gülerdi, ağırbaşlı, biraz mahcup.

Şimdi daha çok gülüyor. Ama içimi acıtan bir şey var artık kısa ve keskin, yara gibi gülüşlerinde.

Suzan abimi seven kadınlar arasında benim tek sevdiğimdi. Şimdi abimin sapladığı bıçağı sırtında gezdiren kadın olmuş. Her aşkın başında ve sonunda defter tutuyormuş. Dağ gibi yığıldıkça defterler, geçmiş geri gelmiyor.

Sızı duruyor durduğu yerde.

20 kasım salı

Her gün evden çıkmak için bir neden bulmalıyım. İşe gitmek gibi mesela. Yoksa yine dışarı çıkma korkusuna yakalanacağım, babaannemin ölümünde olduğu gibi.

Bir gece babaannem aniden öldü. Hık dedi gitti. Abim hapisten çıkmıştı ama yine arandığı için eve gelemiyordu. Bahariye'deki evde oturuyorduk. Kömür sobası yakardık. Sobanın yanındaki minderde otururdum kedi gibi, kitap okurken mayışırdım, yüzüm sıcaktan kıpkırmızı. Babaannem sabahları sobanın üstünde ekmek kızartırdı. Radyoda haberler okunurken, eski korkular yüzünden, elleri titrerdi, yüzü bembeyaz olurdu.

Ne çok severdim Bahariye'deki evi. Bir Bahariye'deki, bir Yunus'taki evi. Tavanları yüksekti. Kartonpiyerleri çok zarifti. Soylu bir ev bu diye düşünürdüm. Biz soylu değiliz. Soylu olsak bu halde mi olurduk? Bu ev soylu ama.

ğım usanık cümlelerimin altını imzalamak için) kalemi aldığım gün ne yazacağımı bilemedim, adımı yazdım boyuna, adımı, adımı, adımı, imzamı attım pek çok defa.

İlk beş ayı doldurulmuş ajandayı koydum masaya, çayımı koydum, telefon çaldı. Saat dokuz buçuğa geliyordu.

Bir emlakçı aradı. İlanı görmüş, eve bakmak istiyormuş, hazır müşterisi varmış, gayrimenkul piyasası durgunmuş aslında... İçimi bir sıkıntı bastı adam konuşurken, telefonu yüzüne kapatıverdim.

Arayan erkeklerin hepsini atlattım, satıldı beyefendi... geç kaldınız... az önce verdik... dedim. Daha sabahın körü filan demeye kalktılar, bir tanesi 'kaça verdiniz?' diye tutturdu, 'sana ne kardeşim?' dedim, 'kaça verdimse verdim.'

Sadece kadınlarla konuştum; onların da sesleri ahenkli, sözleri güzel olanlarıyla.

Erkeklerle bir arada olmaktan hoşlanmam, iyi vakit geçirmeyi bilmezler.

Sabahları kendime ayırdığım için, hep öğleden sonraya randevu verdim, kadınlara.

On dört Lale hanım, zararsız bir çiçek adı.

On beş otuz Itır hanım, tınısını sevmem bu çiçek adının.

On yedi Keriman hanım, adı yaşlı bir kadını çağrıştırıyordu, ama sesi gençti, ışıklıydı.

Tünel Geçidi iş hanının dördüncü katında, avukatlık stajımı bitirdikten sonra açtığım; insanı para için yalvartmaktan zevk alan babamın beni şaşırtarak yazdığı çekle bir masa, bir daktilo, bir koltuk alarak döşediğim; zamanla, bir masa daha, bir koltuk daha, bir kitaplık daha derken tıklım tıklım dolan ve yirmi yedi sene boyunca hafta içi her gün gittiğim büromda, yanımda dört yıl çalışmış olan sekreterim Mukaddes'in sesini hatırlattı bana Keriman hanımın sesi.

Mukaddes öğle yemeğini yedikten sonra çenesini avucuna dayayıp uyurdu, uyuması bir şey değil, horlardı, duruşmadan geliyorsam sesini ta koridordan duyardım. Portmantoya fortmanta derdi; 'fortmanta değil Mukaddes portmanto,' 'eee, ben ne diyorum E. Bey?' Kaba, vahşi bir güzelliği vardı Mukaddes'in, fısıldayarak konuştuğu zaman meşe ormanı uğulduyor

Babam ölünce nikâhsız karısıyla oğlu ortaya çıkmışlardı. Tiksinerek bakmıştım babamın sümüklü oğluna. Bu benim kardeşimmiş! Nereden kardeşim oluyormuş? Benim bir tek kardeşim var, o da abim. Abim de tutturmaz mı, 'çocuğun bir suçu yok Derya, suçlu babamız' diye. Onu biliyoruz abicim, tek suçu bu olsa, iyi. Suçunda vuruldu babamız, hesaplaşma, ödeşme, her neyse.

Bu yüzden reddetmedin mi sen babamı abicim? Kaba güç, yeraltı düzeni filan gibi alengirli laflarla. Hoş babam da seni reddetmişti: Komünist piç! Çürü hapislerde de aklın başına gelsin. Sanki kendisi oraya dönmemek için yeraltında yaşamıyormuş gibi.

Kardeşimizi sevmeliyiz Derya. Meliyiz Derya. Malıyız Derya. Bana ne be! Ben istemiyorum kardeş mardeş. Babam bile olmamışken doğru dürüst, ne kardeşi! Adını Aliahmet koymuş bir de. Büyükbabamın adı. O kadar kıymetliydi babanın adı da niye abime koymadın baba? Gittin gerdanı ekmek hamuru gibi sarkık bir kadından yaptığın sümüklü oğlana koydun. Oğlanın elinde bir simit. Sümüklerine susam yapışmış. Beş yaşında. Altın künyesi var. Pantolon askısı var. Kırmızı bağcıklı botları var. Bön bön bakıyor. Bu senin çocuğun olamaz baba. Bu çocuk aptal bir kere. Bak biz, abim de ben de akıllıyızdır. İkimiz de üniversite bitirdik. Kadın bir de babaannemin elini öpmez mi? Hadi o öpmeye kalktı, babaannem de öptürmez mi? 'Başımız sağolsun kızım. Allah sana, yavruna uzun ömürler versin' demez mi? Saçları oksijen sarısı kadın hüngür hüngür ağlamaya başlamaz mı? Babaannemin boynuna sarılı ellerini görmez miyim kadının? Beyaz beyaz. Tombul tombul. Sol elinin yüzükparmağına bir de rüküş alyans takmış utanmadan. 'Evimin direği yıkıldı anne!' ANNE demez mi babaanneme? Beni de öpmeye kalkışmaz mı? Ben onu itmez miyim? Orospu demez miyim? Babaannem bana bir tokat atmaz mı kadının önünde? Evinin direği gitmişmiş, bizim neyimiz gitti? Bizim evimizin nesiydi babam? Babaannem kadının oksijenden kuruyup çalıya dönmüş saçlarını okşuyor. 'Ağlama kızım, ağlama, mukadderat...' Mukadderat değil babaanne, su testisi diyeceğim ama, bir tokat yedim zaten.

sanırdım. Ama teni is kokardı, sanki bacada yaşıyor, ne zaman kucağıma alsam, bir öksürük tutardı beni, boğulacak gibi olurdum, bu yüzden öpemezdim zehirli mantarı andıran iri dudaklarını. Evlendikten sonra yazıhaneye birkaç kere geldi. Yerine gelen dalgın bakışlı, silik ama hüzünlü sekreterimin önünden edalı edalı geçerken kızcağıza küçümseyerek baktı hep. Karşımdaki koltukta kaykılarak oturdu, iri parmaklarına yakışmayan sigaralar yakıp dumanı yüzüme üflerken aşırı gülümsüyordu, evlendim, artık her şey daha kolay E. bey der gibi. Baktım, dokunsam ellerime yapışacak, yüz vermedim, 'duruşmaya gidiyorum Mukaddes' dedim her gelişinde, 'başka zaman gel,' şaşırdı, üzüldü, gelmez oldu.

Lale hanım ikiyi yirmi geçe geldiği için hakkını kaybetti. Kapıyı açar açmaz 'geç kaldınız' dedim. 'Malum İstanbul trafiği...' filan dedi, yüzünde sahtekâr bir gülümseyiş. İfadesi sinirime dokundu, 'hakkınızı kaybettiniz' dedim soğukça, kapıyı küt diye kapattım. Gözetleme dürbününden baktım, kapının yüzüne kapandığına inanamıyor gibi bir hali vardı. Deli olduğumu düşünmüştür (pek de haksız sayılmaz).

Güzel kadındı ama, gençti, petekli balı hatırlattı bana.

On beş otuz Itır hanım beş dakika erken geldi. Bilge'yi andırıyordu, fazla şirin, sahte olduğunu düşündürecek kadar. İçeri girer girmez konuşmaya başladı. Jinekologmuş, nişanlısı göz doktoruymuş, ihtisaslarını yeni bitirmişler, kayınpederi ile babası para koymuşlarmış çocuklar bir daire alsınlar da muayenehane yapsınlar diye, ama benim daire eskiymiş, tadilat gerekiyormuş, fiyat yüksekmiş, son kaça verirmişim. Nemrutluğum tuttu, 'beş kuruş inmem' dedim, 'işte kapı.' Patlak gözleri sulandı birden, tam ağlayacakken diklenmeye kalktı, kapıyı ardına kadar açtım. 'Güle güle.'

Güzel bir kız değildi, loğusa şerbeti gibiydi, fazla kırmızı, fazla baharlı.

On yedi Keriman hanım tam zamanında geldi, nazikti ama çok silikti, soluk araba farları gibi, griler giymiş. Salonun kapısında durdu, 'caddenin sesi olduğu gibi içerde' dedi. (Biliyorum hanfendi, ömrüm bu dairede geçti.) Tatlı bir söz etmeye üşenen, bezgin, mutsuz bir hali vardı. Sadece mutsuz olsaydı,

Televizyon açıktı, maç vardı. İngiltere sekiz, Türkiye sıfır. Maç bitti. Bir ses duydum. Hık! Kuvvetli bir hıçkırık gibi. Hemen anladım babaannemin öldüğünü. Geştalt okuyordum. Kitabı fırlattım. Ortalığı ayağa kaldırdım. Başladım bağırmaya kapıyı açıp. Babaannem öldüüü! Babaannem öldüüü! Komşular bir anda doluştular eve. Doktor beyi çağıralım! Kalbine masaj yapalım! Numuneye götürelim! Birkaç saat sonra doktor çarşafı çekti üstüne babaannemin. Gelen giden bana sarılıyor. Üzülme yavrum, Allahın emri. Vadesi dolmuş. Ben ağlıyorum iki gözüm iki çeşme. Severdim babaannemi. O kadına orospu dedim diye bana tokat atsa da severdim. Kadınlar kendi aralarında fısıldaşıyorlar. –Genç kız, ölüyle bir başına kalamaz.–Çocuk değil ya canım.– Dururuz yanında cenaze kalkana kadar.– Ah çok sağolun! Yirmi yaşına gelmiş olabilirim, ama daha önce hiç cenaze kaldırmadım. Annem öldüğünde altı yaşındaymışım. Lütfen bana yardımcı olun. Doktor raporu, defin ruhsatı, mezarlık, imam, helva...

Hani abisi çıkmıştı bunun? Gene mi aranıyor?

Kimseye haber vermedim babaannemin öldüğünü. Yıllardır yüzünü görmediğim halam Kütahya'da oturuyordu. Kocası emniyet müdür muaviniydi. Halam babaannemin öldüğünü öğrenince geldi. Açmadım kapıyı. Yoruluncaya kadar yumrukladı. Kapının önüne oturup ağladı. Açmadım. Neredeydin bunca yıl hala? Abim hapisteyken, gidişi gidiş değil, nadim olsun da eniştesi yakasını örgütten kurtarmasına yardım etsin diyerek, ta Kütahyalardan akıl fikir yetiştireceğine, önce bir görmeye gelseydin.

Abim bir gece yarısı geldi. Yüzünü gri bir atkıyla örtmüş. Gölge gibi süzüldü eve. Babaannemin nasıl öldüğünü anlattırdı. Anlattım. Kısaca. Kur'an okumaya kalkıştılar mı diye sordu komşularımız için. A salak abicim dedim içimden. Hangi komşumuzun umurundaydı acaba babaannemin arkasından okunacak Kur'an?

Sonra gitmeliyim dedi. Sanki bir görev için gelmiş de, işini bitirmiş, dönmesi gerekiyor. Biraz daha kal, korkuyorum bile diyemedim. Oysa kalmalıydın abicim. Hiç değilse o gece. Beni yalnız bırakıp gittin.

ilgilenebilirdim. Sesinin ışığı silik görüntüsünün içinde soldu, yok olup gitti.

On yedi sıfır beşte kalakaldım.

Hava kararadı. Caddenin gürültüsü arttı.

Amaçsızca evi dolaştım. Odalara baktım, mutfağa, banyoya, sandık odasına. Ağzına kadar eşyayla dolu bir ev. Kapılara elimi sürdüm. Parkelerin döşenişine, yerdeki mozaiklerin desenlerine gözümü diktim, artık böyle zevkli şeyler yapmıyorlar diye mırıldandım.

Pencerenin önündeki koltukta babamın babasını görür gibi oldum.

Meşguliyet, hepsi bu.

21 kasım çarşamba

Sabah çok güzel bir kar fırtınası vardı, defalarca çalan telefonu açmak için bile kalkmadım yerimden. Vaktim çok boldu, ama silik kadınlarla harcamak istemedim. Pencerenin önünde oturdum. Bir ara tipiden karşıdaki dükkânlar bile görünmez oldu. Bir ev nedir? diye düşündüm: kardan yağmurdan korur insanı, penceresi vardır, dışarıya bakarsın, ama dışarıda değilsin, hem hayata aitsin, hem kendi fanusundasın.

Yine de bir ev nedir?

Neden büyük ağabeyim N. niye oturayım evde, deli miyim ben demişti?

Okyanusun içinde kendi soluğunu tüketerek kaybolan bir denizaltıdır ev, canlılar geçer pencerenin önünden, su götürür yeryüzünü.

Derken hiç yağmamış gibi açıldı hava. Pencerenin önünde biriken kar eriyiverdi.

Karım uzun zamandır aramıyor, iyi.

Ayrılmak bir solucanın ikiye bölünmesi gibidir, her iki parça ayrı ayrı yaşamaya devam eder, bir zamanlar tek parça değilmiş gibi, tanımaz birbirini parçalar.

Kızım doğduğunda karım çok sevinçliydi, hayatına gökten bir gaye inmişti. 'Defter tutacağım, her anını yazacağım' diyordu, tut-

Merdivenin otomatiğini yakmadı. Ayaklarının ucuna basarak indi. Karanlıkta kayboldu. Komşularımızı hiç sevmezdi. İhbarcı küçük burjuvalar.

Evde bir boşluk oldu. Birkaç gün sonra bütün ayaklar çekildi. Bende dışarıya çıkma korkusu başladı. Yirmi gün dışarı adım atmadım. Bakkala bile gitmedim. On iki kilo verdim. İğne ipliğe döndüm. Beni evden Suzan çıkardı. 'Abine gidiyoruz' dedi bir gün. Kıpırdamadım. Abin seni görmek istiyor Derya dedi. O zaman çıktım evden. Korkum geçti.

21 kasım çarşamba

Çalışmam lazım diyorum ama, daha ilanlara bakarken vazgeçtim. Aniden karar verip hemen caymak tam bana göre. En uzun yaptığım iş öğretmenlik oldu, üç sene. Sevmiştim aslında, okul iflas etmeseydi devam ederdim. Abuk sabuk şirketlerde çalıştım yıllarca.

Nerdeydin o zamanlar abicim? Sen Türkmenistan'da inşaat yapıp altın dişli Türkmen karılarıyla kırıştırırken ben yeni kaplanmış halı kokan ofislerde çalışıyor, öğle tatillerinde Suzan'ın gözyaşlarını siliyordum.

'Böyle saçma sapan işler sana göre değil' diye akıl vermeyi biliyordun. Ben de biliyordum bana göre olmadığını. Ama hayatımın şakülü bozuktu bir kere. Düzeltemedim. Sen de elimden tutmadın.

Yunus'taki evi satsak mı hakikaten... Gözümün ucuyla baktım satılık emlak ilanlarına.

Ne geçer elimize? Neyi değiştirir hayatımızda para? Seninle beni eski günlerimize götürür mü örneğin? Abi-kardeş olur muyuz tekrar, Suzan sızar mı hayatımıza?

'Kayısı yine çiçeklendi babaanne.' 'İnşallah meyvaya durur bu sene kızım.' Durmadı. Evimizin çevresinde ev yoktu o zamanlar, hatırlıyor musun abicim? Yapayalnızdık. Babam

muş. Annesinin kızı, anneannesinin torunu, teyzelerinin biriciği defteri: Bilge bugün aşı oldu–ilk dişini çıkardı–güldü–şunu yaptı–bunu yaptı. Altı yedi ay boyunca basmakalıp cümleler karalamış süslü püslü, küçük, pembe kaplı deftere. Bir gün tesadüfen elime geçti. Karım benim adımı hiç anmamış. Üç kere okudum. Anneannesi var, teyzeleri var, doğumunu yaptıran ebenin adı bile var, ben yokum. Yutkunarak sordum, 'neden bu defterde benim adım yok?' diye. 'Senin defterin değil ki, Bilge'nin' dedi. Yürüdü gitti.

Solucan ikiye bölünmüş çoktan, haberim yok.

Tam midemin üstünde yumruk kadar bir yer, o defteri her hatırlayışımda kasılır. Böylece zaten kuru olan içim cevapsız bir soruyla büsbütün kurur: Ben mi gayret etmedim acaba, kurulan düzene katılmaya?

Şu dünya üzerinde adımın geçtiği tek yer mahkeme ve noter evrakıymış meğer, – ne korkunç. Kısa hukuk tarihim bile çıkmaz bundan. (Safradan ibaret davaların) Vekili: E.A. hepsi bu, kurcalamaya değmez.

Yaşamak her şeye rağmen bir iz bırakmaktır yeryüzünde. –Ben de yaşadım, sizin kadar!

Kim bir defterde benim adımı geçirmek lüzumunu hisseder ki?

22 kasım perşembe

Verimsiz bir gündü. On dört Gaye hanım gelmedi. Keyfi bilir. İkinci randevu on beş otuz Nedret hanım. (Bu ad bana tarçını hatırlatır. İlkokuldayken bir kıza âşıktım, Nedret'ti adı, tarçın kokardı, babası bozacıydı. Adam bir gün okula geldi; iri yarı, bıyıklı, açık mavi gözlü biri. Öğretmenle konuşurken hark diye tükürdü bahçeye, içim kalktı. O gün Nedret'ten de bozadan da tiksindim.) Nedret hanımı beklerken genç bir adam göründü kapıda, (yerine bu yarmayı göndermiş) zili çaldı, açmadım. Gelen de fazla ısrar etmedi, gitti. Canım konuşmak istemiyordu, işime geldi. Ama bütün gün evin kapısı açık kalmış gibi bir tedirginlik hissettim.

Büyük ağabeyim N.'nin evinde hep bir eksiklik duygusu vardı. Yalnız yaşayıp yaşlanmış bir adamın garip bir düzen içindeki evi. İnsan eşya almayı sevmese de boşluklar zamanla

akşamları eve gelirdi. Daha kaçaklık hayatına adım atmamıştı. Çimento fabrikasının zehrinden kaçmak için Bahariye'deki eve taşındığımıza inandırdınız beni. Oysa babam kalabalığa karışalım istemişti. Ailesini böyle koruyordu düşmanlarından.

'Bahariye'deki evi çok seveceksin' demiştin bana. Sevmiştim. Babamın sümüklü oğlunun anasına verilen o evi. Ne safmışım. Babaannem ne ağzı sıkı kadınmış. Ve sen abicim, ne salakmışsın. Bizim sandığımız evin bizim olmadığını, başka bir evde yastığının altında silahıyla uyuyan babamızın evi o kadına verdiğini babaannem biliyormuş. Ama biz bilmiyormuşuz. Babaannem ne güzel idare etmiş her şeyi. Ancak o öldükten ve Suzan beni elimden tutup hayata çıkardıktan sonra, sümüklü oğlanın anasının erkek kardeşi, manda kasa mercedesli bıyıklı ayı eve gelip de hadi yallah deyince ve tapuyu gözümüze sokunca anlamışız. Uyuyormuşuz.

22 kasım perşembe

Suzan 'aşk acı sevmeye benziyor' demişti, 'yakıyor biliyorsun, ama yine de gidip âşık oluyorsun.'

Oysa hep aynı acı ağzındaki Suzan'ın. Abim acısı.

Abim çok acı.

Abimden umudunu kesene kadar saçlarını kestirmemişti. Umudunu kesmiş. Eskiden ayna gibi parlak, siyah, hatta füme rengi olan saçları kısacıktı. İçinde alevden damarlar olan kızıla dönmüş. Koyu bir kan damlıyor uçlarından. Yüzüne boya sürmeyen Suzan hüzünlü bir makyaj yapmış. Gözlerinde keder işareti gibi, kalın kalın sürmeler...

Gülüşü kurgulanmış gibiydi. Mahcubiyetin izi kaybolmuş. Yıllar ve acılar biz buradayız diyor dudaklarının çevresinde belirmiş çizgilerde.

doluyor, sonra bir bakıyor, teslim etmiş kendini, eşyalara. Ağabeyim de farkında olmadan boşlukları doldurdu. 'Mutlu ailenin tarifi üç aşağı beş yukarı aynıdır' derdi, 'ama bir de mutsuz ailelere bak, hiçbiri diğerine benzemez.'

Büyük ağabeyim N.'nin kendine gidecek bir kahvehane bulması çok uzun sürdü. Önce civarı dolaştı, her kahveye girdi çıktı, bulamayınca uzak semtlere uzandı. Sonunda uygun bir yer buldu. Bir akşam telefon etti, 'beni ararsan gündüzleri bu kahvedeyim artık' dedi, 'kâğıt oynuyoruz arkadaşlarla, gevezelik ediyoruz.' Yarım kulak dinliyordum ağabeyimi, Bilge'nin şekilsizliğini aniden farketmiştim, ergenlik çağındaydı, burnu ve parmakları gözüme batacak kadar irileşmişti, çirkindi doğrusu. Annesiyle yan yana oturmuşlar, televizyon seyrediyorlardı. Onlara baktığımda mutsuzluğumu görmüştüm şişmiş, semirmiş yüzlerinde. Televizyonda seyredilen her ne ise çok meraklı bir şeydi ki, ikisinden de çıt çıkmıyordu, meyva soyup yiyorlardı, soyup yiyorlardı, her şeyi yediklerini düşünmüştüm o an, beni, benliğimi, iştahla.

Ağabeyim hastalık hastasıydı, her sene tepeden tırnağa kontrol ettirirdi kendini, ama yine de öldü işte. Ağabeyimi çok mutsuz sanıyordum. Onu çok mutsuz sandıkça kendi mutsuzluğumu unutuyordum, hatta bana ben mutsuzmuşum gibi gelmiyordu.

Bir gün Bahçelievler'de işim vardı. Buralarda bir yerde olmalı ağabeyimin gittiği kahve dedim, bir uğrayayım. Şehrin içine işledim diye bağıran, çirkin apartmanlarla dolu bir sokakta, elimle koymuş gibi buldum kahveyi. Basık, yarı bodrum bir yer, sandalyelerin döşemesi kadife, masalarda yeşil çuha örtüler, duvarlar aşınmış bir lambriyle kaplı, penceredeki kalın naylon tüller sapsarı olmuş, tırnakları uzun bir adam esrar içiyor çekinmeden, tek başına oturuyor bir masada, ağızları sigaralı adamlar gözlerini kısmış kumar oynuyorlar, bordo önlüklü zayıf gençten biri çay dağıtıyor, televizyon kendi kendine çalıyor, bir köşede boş bir kuş kafesi. Ağabeyim de kumar oynuyordu. Yüzünde daha önce rastlamadığım bir ciddiyet. Keyfi yerindeydi, ama beni görünce şaşırdı, olmayacak bir durumda oğluna yakalanmış baba gibi, –babam olacak yaştaydı– hemen topladı kendini. Oyun durdu, masasındaki adamlar beni baştan aşağıya süzdüler. Gelip tam önümde dikildi, arkadaki manzarayı göstermek istemiyor,

Sadece saçlarının rengi, şekli değil diye düşündüm, Suzan'ı Suzan olmaktan çıkaran: büyük bir boşluğun boşlukla doldurulması.

Sinemanın kapısında burun buruna geldik. Aklından bir an beni görmezlikten gelmek geçtiğini yüzünden okudum. Kucaklaştık. Kendimizi tutamayıp ağladık. Neden sonra birbirimize baktığımızda, yine aklından geçeni okudum Suzan'ın:

Bu acıyı tazelemenin ne âlemi var? Unutmaya çalışırken bunca yıldır...

Ama biz aynı erkeği seven iki kadındık. Aşkımız ve acımız birdi.

Suzan'ın evinin geniş penceresinden Sarayburnu görünüyordu. Sarayburnu'ndan kıpkırmızı bir güneş batıyordu. Suzan, elinde kadeh, sanki hayatına abim hiç girmemiş gibi, aşktan aşka koştuğunu anlatıyordu.

Sözü abime hiç getirmedi.

Cesaretini toplayıp bana beni soracaktı ki, sızdı. Anıları kovmak için yeni bir semtte yeni eşyalarla kurduğu evinin kanepesinde devrildi. Yerde aşk defterleri, boş.

Abim bana kalamazdı biliyordum. Ama onu benim kadar sevemeyecek bir kadının olmasını da istemiyordum. Suzan onu benim kadar sevebiliyordu.

Abimi göremeyeceğini bildiği halde, her görüş günü beni sokağın başında bekliyor olurdu. Gözleri kan çanağı. Belli ki yine sabaha kadar uyumamış. Yüzünde bir limon sarılığı. Üflesem uçacak. Ama ümit ve aşk çakardı gözlerinde. Cebinde dokundukça büyüyen yeni bir mektup.

Dokundukça elleri yanardı.

Nasıl da gençti, sanki çocuktu.

Kıpkırmızı güneş Sarayburnu'nda battı. Laciverde döndü gökyüzü. Yıldızlar belirdi tek tük.

Suzan'ın yanaklarında gözyaşlarının çizdiği siyah yollar. Yüzünü saklıyor benden, ağladığını. Omuzlarında belli belirsiz bir titreme. Üstüne hırkasını örttüm. Kapıyı yavaşça çekip çıktım. İçim müthiş sızlıyordu.

belli. 'Nasıl buldun burayı?' dedi, 'adresi verdin ya' dedim. Kapının ağzında konuştuk biraz. İyiymiş, vakit geçiriyormuş işte.

Kurgusunu bitirmeye çalışan bir saatti, zaman dolsun da çekip gideyim artık diyen. Yüzü de tuhaftı, sanki kabuğu kırılmış bir kaplumbağa, dokunsam canı yanacak. Baktım ki oralı olmuş; etrafında dişleri çürük, gözleri kısık, parmakları sert adamlar. Senelerce şehir şehir gezip bir yurt bulamayan ağabeyim.

23 kasım cuma

On dört Feryal ve on beş otuz Ayşegül hanımlar yalnız gelmiş olsalardı, her ikisini de içeri buyur ederdim, evimi gezdirir, el işlemeli camları, cilası hâlâ taş gibi duran parkeleri, ayaklı küveti, avludaki manolya ağacını gösterirdim. Konuşurduk, kahve içerdik, incelikli sözler ederdik. Böylece gün nazikçe geçerdi.

Ama birinin yanında sıkıntısı kaşlarına oturmuş, sabırsız, boynu kalın biri vardı, diğerinin yanında kirli sakallarını sıvazlayan, deri montlu, tükürüğü dudağının ucunda, gergin bir adam. Gözetleme dürbününden baktım. Biri anahtarlığıyla alnını kaşıdı, ötekisi sigarasını bitirip izmaritini fiskeyle merdivenlere attı. Kapı bir türlü açılmayınca söylenerek gittiler ayrı vakitlerde. Pencereden baktım arkalarından, hızla insan denizine karıştılar, sanki kapımın önünde çok vakit kaybetmişler.

Büyük ağabeyim N. kumar oynayarak vakit geçirdi, babamın babası senelerce pencerenin önünde oturarak. Babamın böyle bir derdi yoktu, karşı kutbunu bulamayan aşkını gizleyen yığınla meşguliyetin içinde çırpındı. İki amcamdan biri çareyi kiracılarını mahkemeye vermekte buldu, bütün gün o çıktı, bu oturdu uğraşır dururdu; diğeri terasta kuş beslemeye kalktı, bir kuşun peşinden gideyim derken çatıdan düştü. Uçmayı mı denedi, kimbilir?

Eve kapanmadan birkaç hafta önce, yolda bir arkadaşıma rastladım, bir duruşmadan çıkmış, kan ter içinde diğerine gidiyordu. Ayaküstü anlattı, büyük bir arazi davası almış, kazanır-

Sızdığından emin değildim. Rol yapmaktan tükenmiş gibi geldi bana. Ardımdan rahatça ağlamıştır.

Bu karşılaşma üç sene önce oldu.

Bir daha hiç karşılaşmadık.

23 kasım cuma

Sabah iş ilanlarına baktım yine. Bir şey bulamadım. Ne aradığımı da bilmiyorum ya. Çalışmaya gönlüm yok da ondan. İşyerlerinde boğuluyorum. Abimin ofisinde bile yarım saat zor oturuyorum. Hemen kaçmak istiyorum. Telefonlar çalmıyor mu arka arkaya? İçime fenalık geliyor. Ama böyle giderse olan Yunus'taki eve olacak. Tülay telefon etti sabah sabah. İlla akşama yemeğe gel diye tutturdu. Abim biraz ilgi göster demiştir, soğuk durma. Böylece beni yumuşatacaklar. Yunus'taki ev satılacak.

Tanıdığım ve tanımadığım bütün insanlardan sıkılıyorum. Abimden bile. Hiçbir arkadaşımı aramıyorum. Artık onlar da beni aramaz oldular. Aramasınlar. Böylesi daha iyi. Konuşacak hiçbir şeyimiz kalmamış. Hep aynı şeyleri tekrarlıyoruz: Ne güzel günlerdi! – Nesi güzeldi? Güzel olsa hatırlamaz mıydık? Hatırlayıp avunmaz mıydık?

Sabahları mutlaka evden çıkmalıyım, çıkmazsam depresif oluyorum. Yarı ölü gibi dolaşıyorum evin içinde. Bir boşluğa düşmüşüm gibi oradan oraya bırakıyorum kendimi. Zaman ikiye katlanıyor. Aydınlıkta bir türlü kesintisiz uyuyamıyorum. Bütün gün uyukluyorum. Gün böyle geçince gece gözüme uyku girmiyor. Tuhaf sesler duyar gibi oluyorum. Karanlıkta gözlerim açık yatarken içimde sebepsiz bir korku büyüyor. Ulaşabilsem, *uykumda beni kendi körlüğüm bek*liyor. Acınası halimi hiç değilse gözlerimden gizleyen körlüğümü istiyorum, ki böylece sabah olunca bir yaşama sevinci kıpırdasın içimde.

Kurslara baktım, gider oyalanırım diye. Resim, seramik,

sa arazinin yüzde yirmisi onun olacakmış, bir müteahhitle de anlaşmış, inşaat yapacakmış; 'artık büyük oyna oğlum' dedi bana, 'bırak şu kıytırık tahliye davalarını.' 'Büromu kapattım' dedim, 'kafa bulma benimle' dedi, 'genç adamsın, evde mi oturacaksın bu yaşta, deli misin nesin?'

Pencere bana dar geliyor, dışarının gürültüsüne ise bir türlü anlam veremiyorum.

Evde oturarak dışarıdan gelecek hikâyeleri beklediğimi, artık hatırlamaktan usandığım kendi hikâyemi ancak başkalarının hikâyeleriyle yan yana gelince yeniden okuyabileceğimi; böylece kıyaslayıp anlayabileceğimi (mutsuz muyum, şanslı mıyım, kederli miyim, değersiz miyim, beyhude miyim, anlamlı mıyım) ve yeryüzünden çekip gitmeme daha varken, kalan vaktimin buna ancak yeteceğini, belki de yetmeyeceğini arkadaşıma anlatmadım. Anlamazdı.

O anlayabilecek, ben anlatabilecek olsaydım, benim gibi adamların cenneti olurdu dünya.

Buğulu sesli bir kadın aradı bugün, Suzan hanım, "evi görebilir miyim?" dedi.

"Hay hay" dedim, "bugün saat on yedi uygun mu?"

"Mümkünse öğleden önce olsun" dedi, "yarın sabah on bir mesela."

Sabahlar benim diyecektim ama, nedense "peki" dedim. Adını sevdim kadının, belki ondan.

Oysa sabah vakit daha kolay geçer, müzik dinleyip kitap okurum, öğleden sonra hiçlik başlar, akşama doğru pekişir, güneş battığında kitaplar, müzik ve yeryüzü düşmandır artık bana. Gecenin olgunluğu yeniden insan kılığına sokar, çoğu insan gibi gece yarısından sonra uyurum. Ya da sızarım.

24 kasım cumartesi

Diyelim ki geldi, istediğim kadın. Lar hatta. Ne istiyorum bir kadından ben? Bunu çok düşündüm.

Aşk aramıyorum artık, çok aradım vaktiyle. Dinlemeye değer

İspanyolca, Japonca, bilgisayar, şarap tatma, bilmem ne, –ne işime yarayacaksa!– Ama hepsi çok pahalı. Kursa verecek param yok. Abime kiralar yetmiyor demedim, demem. Kendi anlasın.

Telefon bedavaymış gibi, tuttum bir sürü satılık ev ilanını aradım bugün. Uzun uzun konuştum bir de ciddi ciddi. Kaç oda, kaçıncı kat? Temiz mi? Kombili mi? Manzarası var mı? Vade olur mu? Sanki alacağım. Evlerden biri sahibindendi. Epeyce sohbet ettik sahibiyle. "Bugün gelin" dedi, "yok, yarın sabah geleyim" dedim.

Böylece sabah dışarı çıkmış olurum. Evi görürüm, çarşıda dolanırım biraz. Vakit geçer.

(İki kelimeli korkunç bir cümle bu: Vakit geçer!)

Bu amaçsızlık, boşluk, başıboşluk, içi boşalmışlık ve bozgun üstüne düşünmek istemiyorum. Bana iyi gelmiyor. Yarın sabah o eve bakmaya gideceğim. Kendi eşyalarımla döşemeye kalksam nasıl olur diye hayal edeceğim. Evin sabahını, öğleden sonrasını, gecesini düşüneceğim. Tatil dönüşü eşyaların duruşu nasıldır? Kar yağarken, yazın en sıcak günlerinde nasıldır? Ev denen şeyin ne çok yüzü var.

Evleneceğimiz zaman Cihan'la ne çok ev bakmıştık. İşten izin almaktan kovulacaktım nerdeyse. Her akşamüstü Osmanbey durağında buluşuruz, sokak sokak yürürüz kılıksız bir emlakçının peşinde. Ben her eve bayılırım. Ay çok beğendim Cihan, bunu tutalım derim. Cihan kızar, pazarlık edecektik, edemedik senin yüzünden diye. Sonunda çok şirin bir ev bulmuştuk ama. Nohut oda bakla sofa, Saint Michel'in bahçesine bakıyordu. Cıvıl cıvıl öğrenciler.

Aklıma esti, Cihan'ı aradım. Evleniyormuş. Hayırlı olsun dedim. Bu kaçıncı be Cihan? Ne zaman arasam evleniyorsun.

24 kasım cumartesi

Keşke biraz daha kalsaydım. Keşke yarın gene geleceğim deseydim. Gene geleceğim, çünkü sizi kendime benzettim. Sizi ve kendimi suda yüzen yağ damlasına benzettim. Kendine ben-

bir kadının anlatacakları, hayatın melankolik bir toplam olduğunu göstersin bana, yeter. Fazlasını kaldıramam. *Ne gelir elimizden insan olmaktan başka.*

Büyük ağabeyim yanılıyor, deli değilim, bilerek içe döndüm, eve, ev rahimdir.

Ama derinimdeki doğruyu söylemek gerekirse, hayatım acı bile vermeyen upuzun bir sıkıntıdan ibaret. Babamın babasınınki gibi. Sıkıntıyı dağıtmanın basit bir yolu bu: uygun bir arkadaş arıyorum.

Suzan hanım on birde geldi. Otuzlu yaşlarının son evresinde, güzel denemeyecek bir kadındı. Ama zengin bir yüzü vardı, hayatın iz bıraktığı yüzleri severim. İçeri geçerken kararsız hatta tedirgin olduğunu sezdim, tokalaşırken buz gibi olan eli belli belirsiz titredi. Salonun iç tarafındaki koltuğu işaret ettim oturması için. Havadan sudan konuşmaya başladığımızda, aslında güzel sayılabilecek olan yüz hatlarının neden böyle gölgeli olduğunu düşündüm. Galiba teninin rengiydi güzelliğini bozan, gri ile sarı arası tuhaf bir esmerlik. Onunla gün batımında sohbet etmeli, akşam kızıllığı vurunca yüzüne muhakkak daha güzel görünür. Uzun boynu ve kemerli ince burnuyla hüzünlü bir havası vardı. Saçlarını ensesinde toplamış. Hafifçe kambur oturuyor. Konuşurken gözlerini çevrede biraz mahcupça dolaştırmasından hoşlandım.

Neden satıyorsunuz evinizi? diye sorarsa ne diyeceğimi ilk defa düşündüm: bu şehirden gidiyorum derim, bu şehir beni dışladı, yok farzediyor, ne zaman dışarı çıksam bir safraymışım gibi beni sokaklarından evime atıyor. Sormadı.

Eve alıcı gözle bakmadığını farkettim, rahatladım. Salonun çift kanatlı kapısının el işlemeli camlarına dokundu, "çok güzel bunlar" dedi. Evden çok kitaplarımla ilgilendi.

Manolyalardan söz etmeye başladığımızda geleli bir saati geçmişti. Arka odada oturuyorduk. Kahve ikram etmiştim, birer sigara yakmıştık, – sanki uzun yaşamamı gerektirecek kadar çok işim varmış gibi sigarayı bırakmıştım, o tutunca tekrar başladım. Arka bahçedeki manolya ağacını benden sonra ilk farkeden Suzan hanım oldu, yıllardır gizlice büyüyen öksüz yetim manolya ağacını. "Bu manolya ağacı değil mi?" dedi şaşıra-

zeyen bir damla arayan ve bir türlü suya karışamayan iki yağ damlası. Yüzüyoruz işte suda. Başıboş. Öyle parçalanmışız ki artık daha fazla parçalanmak ölmek demek. Ama yine de varız ve belli oluyoruz suyun üstünde.

Keşke adım Suzan demeseydim Ekmel beye. Adım Derya ve siz babama hiç benzemiyorsunuz. Babam kaba bir adamdı, sevgisini göstermekten hoşlanmazdı. Şehrin dışında yeni türeyen mahallelerden birinde kumarhane işletiyordu(muş.) Bunu da çok geç öğrendim. Babaannem tüccar demişti babam için. İlkokulda öğretmenim sormuştu, baban ne iş yapıyor? Tüccar(mış) öğretmenim. Silahını yere düşürdüğümde ilk ve son tokadını yemiştim. Bir daha hiçbir eşyasına elimi sürmedim. Eve geldiği zaman babaannemden tereyağına kırılmış yumurta isterdi. Babaannem tepside getirirdi yemeğini. Koca bir ekmek parçasını batırırdı yumurtaya. Lokmayı ağzına atarken çenesine damlatırdı. İğrenç.

Yine de babamdı. Eve geldiği nadir gecelerde içime dolan sevinçle uyurdum. Aynı sevinçle uyanacağımı sanırken çoktan dönmüş olurdu kendi âlemine, bizi babaanneme teslim edip: Okut bunları anne. Adam olsunlar. Bir baltaya sap olsunlar. İşte ev, işte para, işte okul. Ben okuyamadım, onlar okusun.

Saçma şeyler yapıyorum. Ne lüzum var alacağım yokken ev bakmaya?

Ekmel bey insanın gözünün içine bakıyor. Ben karşımdakinin gözlerine dosdoğru bakamam. Buz gibi olurum fazla göz göze kalırsam. İnsan göz göze konuşurken gözlerde başka bir konuşma yürüyor sanki. Rahatsız edici.

Yüksek tavanlı, salonu uçsuz bucaksız bir ev Ekmel beyin evi. Ön cephesi boydan boya cam. Yağmur yağdı bir ara, akvaryumu andırdı pencereler.

Salonda iki takım koltuk vardı. Eşyası epeyce eski, perdeler kadife, yemek masası büyük, ceviz. Evde ağır hayatlar yaşanmış olduğunu hissettirerek gözdağı veriyor her şey.

Şık bir adam Ekmel bey. Kar gibi bir gömleğin üstüne saman sarısı hırka giymiş, yün, iyi cins. Kır saçlı, etkileyici, yakışıklı. Babam da yakışıklı sayılırdı. Ama giyim tarzından nefret ederdim. Hep koyu renk takım elbise, mokasen ayakkabılar giyer, çirkin kravatlar takardı. Silahını beline koyardı. Yaz sıcağında

rak, gençleşti. Sevinçli şaşırmalar insanı genç gösteriyor. "Nasıl anladınız" dedim, "çiçeksizken?"

Karım da, kızım da görmüşlerdi elbet, arka bahçede kendi kendine büyüyen ağacı. Ama ağacın zor yetişen, az bulunan, nazlı bir manolya ağacı olduğunu, çiçeklendiği zaman bir yığın hurda ve toz, çöp ve duman ile kaplı arka bahçede sihirli bir hava estiğini bilmiyorlardı, hiç merak etmediler. Suzan hanım, "mucize gibi bir şey bu" dedi; –ince bir kadındı, bu izbede demedi– "ışığı az bir avluda yaşaması manolyanın."

Manolyalardan yaseminlere geçtik sonra; çocukluğunun geçtiği evin bahçesinde bir yasemin varmış, annesi dikmiş. Annesi hastalandığında her gün bir dalı kuruyormuş yaseminin, annesine deli gibi âşık babası her gün kuruyan bir dalı kesiyormuş. Bir gün babasını yaseminin başında konuşurken bulmuş, 'ölme' diyormuş babası yasemine, 'n'olur ölme.'

Benim annem yaşasaydı çok yaşlı bir kadın olacaktı.

Sessiz annem,

dilsiz annem,

kunt, demir, çelik annem,

kalbinin kapılarını kapatmış, sadece üç çocuğuna arada bir hafifçe aralayan annem,

öldüğü gün sesini tümüyle unuttuğum, uzun süre hatırlamaya çalışıp sonunda vazgeçtiğim annem.

Tunçtan dökülmüş melek heykeli annem.

Sofra hazırlamadığı, ortalık toplamadığı, çamaşır katlamadığı zamanlarda; konuşmaya bile üşenen babasına inat hiç susmayan babamı taş gibi bir yüzle dinler görünen; içi erimiş, yok olmuş, içi koca bir boşluk olmuş annem kapıya yakın koltuğunda oturur ve yerine göre başını sallardı babama.

İçindeki büyük boşlukta ne türlü bir âlem yaşattığını merak etmekte çok geç kaldım.

Büyük ağabeyim N. deli miyim ben evde oturayım demişti.

Annem evimizi ev yapmamıştı.

Neden?

Birden "ben kalkayım" dedi Suzan hanım, yüzüne o ilk tedirgin hal geldi. Telaşlandım, gitmesin istedim, aradığım buydu, böyle bir zaman ortaklığı. Bir arkadaş arıyorum Suzan ha-

bile ceket giyerdi bu yüzden. Eve gelince ilk iş çoraplarını çıkarır, paçalarını kıvırıp ayaklarını yıkamaya giderdi. Bahariye'deki ev küçük olduğu için babaannemin talk pudrası kokan odasında yatardı. Yatağı hep hazır dururdu. Başucunda bir etajer. Eve gelince metal kordonlu saatini, şövalye yüzüğünü, cüzdanını, silahını çıkarır etajerin üstüne koyardı.

Sevmediği erkeklerden bahsederken pezevenk, sevdiği erkeklerden bahsederken piçkurusu derdi. Kadınlardan bahsetmezdi. Erken gelmişse, yağda yumurtasını yer, kanepeye uzanırdı. Soda içip geğirerek televizyonda savaş filmi seyrederdi. General Patton. En sevdiği film. O hayattayken hiç para sıkıntım olmadı. Vicdanını her geldiğinde temizlerdi. Babaanneme 'giydir kuşat bunları' derdi, 'üstleri başları eskimiş.' Babaannem babamı çok müsrif bulurdu. Bizi para arsızı yaptığını söylerdi. Haydan gelen huya giderdi babaanne. Harcamadın da ne oldu? Çok harçlık verirdi babam. Ben plak alırdım. Kitap alırdım. Abim Suzan'a harcardı. İnşaatta öğrenciydi o sıralar.

Bir gün abimle babam korkunç bir kavga ettiler. Kavga büyüyünce abim çıktı gitti. Babam bir sandalyeyi yere vura vura parçaladı arkasından. Ona para vermeyi kesti. Verse de abim almazdı zaten. Ben de harçlığımın çoğunu abime vermeye başladım. Çaktırmadan. Pantolonunun cebine koyardım gece. Beni saçlarımdan öpünce, parayı bulduğunu anlardım.

Ev bakıyorum ya sözde, "kaç odası var?" diye sordum. Üç, sandık odasıyla dörtmüş. Bir tek çalışma odasına baktım. Arka tarafta, avluya baktığı için loş, geniş bir oda. Karşıdaki apartmanın bütün daireleri işyeri olmuş. Hepsinde flüoresan lamba yanıyor. Masa lambasını yaktı Ekmel bey. İçeriye tatlı bir sarı ışık doldu. "Mutsuzluğumuzun önemli bir nedeni şu flüoresan lambalar" dedi, "beyaz ışık yasaklansa milletçe depresyonu yeneceğiz." Gülüştük karşılıklı. Odanın ortasında büyük bir çalışma masası var, iki yanında yere kadar çekmeceler, üstünde daktilo, kâğıtlar, defterler... Odanın duvarları boydan boya kitaplık.

Gözüm bahçedeki çıplak ağaca ilişti. Dallarını yalvarır gibi gökyüzüne uzatmış. *Işık... Biraz daha ışık...* "Tanıyamadım, ne ağacı bu?" diye sordum. Manolyaymış. "Şimdi mevsimi değil, ama çiçeklendiği zaman görmelisiniz" dedi, "mucize gibi bir şey."

nım diyeceğim yerde, "daha eve doğru dürüst bakmadınız ama" dedim, "mutfağa, banyoya, bir de sandık odası var."

Gözlerini kaçırdı, sesine bir acılık geldi, "benim bu evi alacak param yok" dedi, "vaktinizi aldım, bağışlayın." Utanmış gibiydi beni meşgul ettiği için. (Size bir şey söyleyeyim mi demeliydim, benim de bu evi satmaya niyetim yok.) "Neden geldiniz peki?" dedim. "Ön cephesi boydan boya cam, insan dünyaya uçsuz bucaksız bir pencereden bakıyor demiştiniz, merak ettim" dedi.

Gitti. Boşluk bıraktı.

On beş Melek hanım tam zamanında geldi. Kapıyı açmadım, altmışlık bir kocakarı. Ne konuşacağım onunla? Aklımda Suzan hanımın yüzü. On altı Deniz hanım erken geldi, emlakçı olduğu her halinden belliydi, ona da açmadım. Çok inatçıydı, zile defalarca basmakla kalmadı, gidip kapıcıyı buldu, bir de kapıcı çaldı zili uzun uzun, sonunda pes edip gitti.

Deniz hanım kapıcıyla birlikte merdivenlerden inerken yatak odama gittim. Hava kararmıştı, gerçi yatak odam hep karanlık olur, yatağa girdim, Suzan hanıma n'olur gene gelin diyemediğim, gelin diye yalvaramadığım, içimdeki sızıyı anlatamadığım için kendime acıdım, annemin içindeki gibi bir boşluk büyüdü içimde; uyumuşum.

On yedi Ebru hanım ya gelmedi, ya ben duymadım.

25 kasım pazar

Günlerden pazarmış bugün, uzun süre farkına varmadım. Okuduğum kitabın sonuna gelince, dinlediğim plak bitince, dolaşmaktan ev tükenince televizyonu açtım da; sunucunun biri mutlu pazarlar diledi seyircilere, o zaman anladım günlerden pazar olduğunu.

Pazar günleri, hayatın intikam günleri.

Neşeli başlasın ve öyle geçsin diye gayret edildikçe insanı koyu bir yalnızlığa, anlaşılmaz bir kedere iten günler.

Evimizde en şaşırtıcı kavgalar pazar günleri patlardı, ev halkının ortak fanusun içinde birbirini aralıksız solumasıyla. Birbi-

Manolyalardan yaseminlere geçti sonra. Çocukken, evin tek balkonunda bir yasemin varmış. Vaktiyle babası dikmiş. Annesi hastalandığında yasemin de kurumaya başlamış. Her gün bir dalı kuruyormuş. Babası annesiyle konuşacağı yerde yaseminle konuşuyormuş. Annesi yasemini kıskanıyormuş. 'Benimle konuş' diyormuş. 'Gidip çiçeklerle konuşacağına benimle konuş.'

Gitmek için izin isteyince, "ama daha eve bakmadınız" dedi. Birden çok utandım. "Benim bu evi alacak param yok" dedim. Bozulacak sanıyordum, güldü. "Neden geldiniz öyleyse?" dedi. "Alacak olmasam da ev bakmak hoşuma gidiyor" dedim. Tutturdu "bir kahvemi için öyle gidin" diye. Suratsız bir yardımcı kadın kahve getirdi. "Eviniz çok güzel" dedim, "neden satıyorsunuz?" "Benim için fazla büyük" dedi. Yalnız yaşıyormuş, baş edemiyormuş artık. Çalışma odası yetiyormuş, okuyormuş, yazıyormuş bütün gün. Kahve içerken ne yapıyorum ben dedim, hiç tanımadığım bir adamın evinde oturuyorum saatlerdir.

Beni geçirirken "istediğiniz zaman buyrun, çok sevinirim" dedi. "Belki bir iki kitap karıştırmak için uğrarım" dedim.

Evde bütün gece televizyon seyrettim.

25 kasım pazar

Abim alışkanlıklarını seviyor. Gazeteleri tuvalette okumayı mesela. Her ayın son cuması saç tıraşı olmayı. Pazar günleri ailece kebapçıya gitmeyi.

Bugün gene kebapçıya gittik. Abimin arabası durdu kapıda, dörtlüleri yakmış, çak çuk çak çuk. Zili aşağıdan çaldılar. İndim. Bir baktım Tuncay da var. Bir o eksikti. Öne kurulmuş beyefendi. Arkada çocuklarla Tülay. Yalancı öpüşler. Sahte sitemler. Sıkıştık arkaya. Abimin keyfi yerinde. Ailesini –kayınbiraderiyle kız kardeşi de dahil– yemeğe götüren düşünceli aile reisi. Şarkılar söylüyor yalan yanlış.

rimizin soluğunu ve tenini, en gevşek halini, yumuşak karnını, acıyacak yanını, sert çehresini, aptal anlarını, hesaplı bakışlarını pazar günleri görürdük. Pazar günleri birbirimizi topluca görürdük. Uzadıkça gerginleşen kahvaltıların ardından babamın anneme dair ümitlerinin yoğunluğuna bağlı olarak seyri değişen günlerdi. Babam, durduk yerde kalkın, giyinin gezmeye gidiyoruz diye tuttururdu. Ben sevinerek koşarken giyinmeye, annemin küçümseyen bakışlarıyla adımlarım tutulurdu.

Ya babam yalvarırdı gezmeye gidelim diye,

ya babam emir verirdi gezmeye gidiyoruz diye,

ya babam öfkelenirdi aileler pazarları gezer, tozar diye. Annem bu teklifi-emri-ricayı, ya küçümserdi, ya reddederdi, ya alay ederdi. Babamın babası görüntünün sabit unsuru, öylece uzaklara bakardı, duymamış gibi. Büyük ağabeyim N. melankolik ruhu ne derse onu yapardı. Küçük ağabeyim Z. annemin gözünün içine bakardı: gidelim anne, n'olur gidelim.

Annem bir keresinde babamın teklifini ikiletmedi. Hazırlandı, şık bir döpiyes giymiş, inci kolye takmıştı. İlkokuldaydım. Ödevim pazar gününüzü anlatın'dı. Ailece –babamın babası da dahil– şık bir sahil lokantasına yemeğe gittik. Büyük ağabeyim de katılmıştı bize.

Akşam odamda mutluluk içinde ödevimi yazıyordum. Birden annemlerin yatak odasının kapı camı şangırtıyla yere indi. Babam kapıyı vurdu, çekip gitti. On gün sonra döndü eve, zayıflamıştı, daha fazla sigara içiyordu.

Çocukluğumun pazar günlerinin hiçbiri diğerine benzemedi. Evliliğimin her pazarı diğerinin aynıydı. Her pazar günü karımla birbirinden uzaklaşarak kuruyan iki su damlası olduk. Annemle babam her pazar birbirlerini erittiler.

Bugün telefonu her çalışında açtım. Belki Suzan hanım arar, ben de buyurmaz mısınız Suzan hanım? derim dedim.

Ama Bilge aradı: 'Baba nasılsın?' 'İyiyim kızım, sen?' 'Ben de iyiyim, ne yapıyorsun?' 'Hiç, oturuyorum, sen ne yapıyorsun?' 'Hiç, ben de oturuyorum.'

Küçük ağabeyim Z. aradı sonra: 'Nasılsın E.?' 'İyiyim ağabey, sağol, sen nasılsın?' 'İyiyim, ne yapıyorsun?' 'Hiç, oturuyorum, sen ne yapıyorsun?' 'Hiç, ben de oturuyorum.'

Tülay nedense beni abisine yamamaya çalışıyor. Abimin anlamazlıktan gelmesi içime dokunuyor. Beni bu salağa mı layık buluyorsun abicim? Vaktiyle yere göğe koyamazdın. Cihan'la evleneceğim dediğimde burnumdan getirmiştin, bu herif sana layık değil diye. Ne oldu? Yunus'taki evle babamızın kimbilir kimlerin kanı üstünden kazandığı paralarla aldığı dükkânların derdine mi düştün? Sana bu akılları Tülay mı veriyor? Kız kardeşin başının derdi mi? Birine tutulur da malı mülkü satıp parasını elin herifine yedirir, kafayı oynatır diye mi korkuyorsun? Sen beni severdin abicim. Değil mi? Seni tanıyamadım Tuncay'la kadeh tokuştururken. Parmaklarınız yağ içindeydi. Avuçlarınızla tutuyordunuz rakı kadehlerini. Küt küt vuruyordunuz ikide bir. Sırf Tuncay da özenip bana romantik bir hareket yapsın diye çiçekçi kızı çağırıp karına gül aldın. Sen gül alırken Tülay'a baktım. Ne salak bir mutluluktu yüzündeki. Bu geri zekâlı mı senin karın abicim? Kalkarken gülü bilerek masada bıraktım. Ama Tuncay koştu getirdi çok lazımmış gibi.

Kebapçının penceresinden Adalar görünüyordu. En çok adaya giderdik, Heybeli'ye. Bir pazar günü yine gidecektik. Ama abimin sinemada Suzan'ın saçlarını öptüğünü görmüştüm. Çok kıskanmıştım, içim alev alev yanıyordu. 'Siz gidin, ben gelmiyorum' diye tutturdum. Suzan 'sen gelmezsen ben de gitmem' dedi. Düşündüm, ben gitmezsem baş başa kalacaklar. Beni unutacaklar.

Arka güvertedeydik. Yaz sonu olmasına rağmen hava çok güzeldi. Abim karşımızda oturuyordu. Uzandı, Suzan'ın yanağını okşadı. İçimde yine bir ateş parladı. Üşüdüm deyip içeri girdim. Kulaklarımda kıskançlığın soluk soluğa sözleri. Az sonra Suzan yanıma geldi. Elimi tuttu. Yumuşayıverdim. Babam abimin 'komünist piç' olduğunu henüz bilmediği için parayı esirgemiyordu. Bir lokantaya gittik. Lüfer söyledik, salata, patates kızartması, bira. Aksiliğim geçmişti. Gülüp konuşuyordum. Balıklarımız geldi. Ama benim balığım gaz kokuyordu. İnanamadım. Gaz kokan balık bana geldiği için kendimi çok kötü hissettim, kaderim bu işte, her şeyin bozuğu, çürüğü, yanlışı bana geliyor. Ağlamaya başladım. Sessiz sessiz. Gözümden yaşlar akıyor. Abim şaşırdı, 'niye ağlıyorsun durup dururken?' dedi. Ağlamaktan konu-

Hayatımız bir hiç. Kızımın hayatı. Benim hayatım. Küçük ağabeyim Z.'nin hayatı. Büyük ağabeyim N. çapını biliyordu, hiç olmamak için hiç değilse bir kahvehaneye gidiyordu. Biz (büyük ağabeyim N. ve ben) hiç olduğumuzu biliyorduk, acı çekiyorduk hiçliğimizden. Kızım bilmiyor, karım bilmiyor, küçük ağabeyim bilmiyor, dünya bilmiyor.

Sabah pencerenin önünde oturdum. Genç hiçler geçiyordu caddeden. Onları izledim, yürürken birbirlerine omuz atıyorlar, ikide bir durup gülüyorlardı.

Düşündüm, BİR HAYAT NEDİR?

Başlar ve biter, BİR HAYAT NEDİR?

Acı ve tatlıdır, unutulur hepsi, BİR HAYAT NEDİR?

Emin olmasam da 'hayat bir iz bırakmaktır' diyebilirim.

Mezar taşı bir iz sayılır mı, emin değilim.

Razı olan için mezar taşı bir izdir.

Ben razı değilim.

Gerçi elimden ne gelir?

26 kasım pazartesi

Lise birden ikiye geçtiğim yaz, okulun son günü büyük ağabeyim N.'yi kapıda beni beklerken buldum. Doğu'nun unutulmuş bir ilçesinden bir başkasına sürülmüştü yine. Ama umurunda değildi. 'Sürmeseler tayinimi isteyecektim' diyordu. Bir yerde duramazdı hiç, içinde daimi bir yolcu vardı. Gittiği yere mi sığamazdı, yer mi onu içine almazdı bilemedim.

Çok neşeliydi. 'Bir göreve başlayayım, atlar gelirsin bana, gezeriz tozarız' diye hayaller kuruyordu. Önce yemek yedik bir lokantada. Sonra Gülhane Parkı'na gittik. Özlemiş çok buraları.

Aramızdaki yaş farkına rağmen bana arkadaşıymışım gibi davrandığı ilk gündü bu. Sonraki yıllarda nadiren bir arada olduk. Ama bir aradayken sessizliği bozmaya ihtiyaç duymayacak kadar anlaşan ve susan iki arkadaştık. O gün henüz susacak durumda değildik. Ağabeyim semaverle çay söyledi. Sonra

şamıyordum ki. Sonunda 'gaz kokuyor bu' diyebildim. 'Tamam yenisini söyleriz' dedi, 'bunun için ağlanır mı?' Önemsemedi. Ben hâlâ ağlıyordum. Abim neden ağladığımı anlayamadıkça sinirleniyordu. Sonunda 'kes sesini artık!' diyerek masayı salladı, bira bardağı devrildi. Suzan garsonla kavga ediyordu, 'zehirleyecek misiniz bizi?' diye. Abim yüzünü sıvazlıyor, öfkeli. Garson balığı kokladı, 'gaz maz kokmuyor' deyince Suzan ayağa fırladı. Ama abim birden bileğinden tutup sarstı Suzan'ı. 'Tamam mesele çıkarma, otur yerine' deyince, Suzan silkinip bileğini kurtardı. Çantasını aldı, çıkıp gitti. Ben gözümde yaşlarla kalakaldım. Abim bana önce nefretle baktı, ama yüzümde nasıl acınası bir ifade varsa, yumuşadı, ağlamaklı oldu, 'koş yetiş Suzan'a' dedi, 'ben de hesabı ödeyip geliyorum.'

Koştum arkasından Suzan'ın, yetiştim. Ama taş gibiydi yüzü. Ağzından tek kelime çıkmadı. İlk vapura daha iki saat vardı. İskelenin ucunda, yüzü denize dönük dikildi, abim ona yaklaştıkça o uzaklaştı. Vapurda yanımıza oturmadı.

O gergin ve ezen saatleri unutamam. Kendimi çok yalnız, çok fazla, çok yanlış hissettim. Bu yüzden ada denen toprak parçasından nefret ederim.

26 kasım pazartesi

Bugünün tuhaf bir gün olacağını daha uyanmadan sezdim. Suzan'ı görüyordum rüyamda. Uzun saçlarını toplamış, topuz yapmak için kendi etrafında döndürüyor, döndürüyor... Bitmiyordu saçları, döndükçe dönüyordu, ipek gibi, gümüşsü pırıltılar saçarak.

Kendimle zorum var. Bu yüzden sık sık yüksekten düşerim rüyamda, düşerim, düşerim, bir türlü yere ulaşıp parçalanamam. Ya da yazdığım anlamsız bir kelimeyi bitiremediğim çok olur. Harfler harflere eklenir. Kelimeyi yazdığım kâğıt uzar. Yazarken bu kelimenin ne anlama geldiğini bulmaya çalışırım, rüya görme anında, bulamam. Nasıl biter bu sonsuz hareketler hatırlamıyorum. Suzan'ı ilk defa benliğime böylesine kaynaşmış gördüm rüyamda. Döndükçe dönen onun saçlarıydı, ama döndüren benim ellerim.

bana sigara uzattı. 'Yak' dedi, 'içiyorsun, biliyorum.' Acaba beni sınıyor mu diye düşündüm. Ama insan yüzü konuşkandır, ağabeyime baktım, samimiydi. Sigarayı yaktığımda bir büyüklük geldi üstüme, hareketlerim erkeksileşti, kendimden hoşnut oldum.

Semaver gelince ağabeyim bardakları sıcak suyla çalkaladı önce, alışkın hareketlerle, ardından çayları koydu. Semaver tütüyordu, kıvraktı, parlaktı, koru gözümü alıyordu. Ne hoş bir şey bu diye geçirdim içimden, bizim evde hiç semaver olmadı.

Doğuda bazı genelevlerde âdetmiş, ayaktakımından olmayanlar kadınlara önce semaverle çay ısmarlarlarmış. Semaver söyleyen adama daha fazla itibar edermiş kadınlar, arkadaş olunmuş gibi olunurmuş, sanki bir dostluk havası, hatta aşk başlangıcı. Kadınlar kendilerini daha kadın, erkekler daha erkek hissederlermiş böylece. Büyük ağabeyim görevli olduğu şehirdeki geneleve değil, komşu şehirlerdeki genelevlere gidermiş. Böyle bir yerde görülmekten çekindiğinden değilmiş, aksine, görülmek itibar kazandırırmış adama.

Ayaktakımından olmayan ağabeyim de gideceği kadına önce semaverle çay ısmarlarmış. Ama çay içerlerken cıvıl cıvıl konuşan kadını dinlediği, gözlerinin içine baktığı ve semaver tüttükçe içi yumuşadığı için çok acı çekermiş yatarken. Her defasında 'böyle olmayacak' dermiş, 'bu defa semaveri boşverip doğru odaya çık diyeceğim gözüme kestirdiğim kadına, omzundan ittiğim gibi yatağa yıkacağım.'

Çıkınca ağlamaklı olduğu, hatta kimi zaman kendini sokaklara vurduğu görülür de yanlış anlaşılır diye başka şehirlerdeki genelevlere gittiği bilinmediği için, ağzını ararmış arkadaşları ağabeyimin: Erkek adamsın N.!

'Pavyonlara, bağ evlerine gidelim, rakı içelim önce,' dermiş ağabeyim, 'saz takımı filan da olsun. Saz söz dağıtır kederimizi.'

'Bir kadınla çay içiyorsan arkadaş oldun demektir, ihanete gelmez bu hal' dedi, 'buralarda öyle bir âdet yok, şanslısın.' Sonra gülümsedi hafiften, 'yoksa var mı? ben bu elden gideli çok oldu.' Kıpkırmızı oldum, ama içim buz gibiydi.

Hayat hanımı anlatacak kadar yakın değildim henüz ağabeyime, öyle bir yakınlığı hiç kuramadım. En yakınım ve en uza-

Telefon çalmasaydı ne olacaktı o saçlar bilmiyorum. Uyandım. Tülay. Bir posta abisini övdü yine. Türkmenistan'daki şirketten gene iş teklifi almışmış. 'Aman ne güzel, gitsin gitsin' dedim. Abim 'gitmesin bize lazım' diyormuş. Çok umurumdaydı. Allahım dedim, telefonu kapatınca, şu halime bak! Hayatta tutunduğum tek dal da kurudu. Çatırdıyor.

Bir suçluluk duygusuyla içim ezilince Ekmel beyi hatırladım. Öğlene kadar gitsem mi gitmesem mi karar veremedim bir türlü. Ya beni yanlış anlarsa? Ya kendisinden hoşlandığımı zannederse? Etsin, ne çıkar? Baktım tatsızlaştı durum, çıkıp giderim. Ama yine de bir bahane bulmak lazım. Sizde Freud'un *Rüyaların Yorumu* var mı desem? Burayı kitapçı dükkânı mı zannettiniz derse? Geçiyordum uğradım desem? Ya fikrini değiştirdiyse? Hatta tanımazsa beni, pardon kimdiniz? İlan için o kadar çok gelen oldu ki... Ama niye ille de oturun bir kahve için diye tutturdu o gün?

Hayatımda hiçbir şey olmuyor. Durduğum yerde durursam olacağı da yok. Bugün Ekmel beyin evine gidişimle hayatımda bir şey oldu.

Hiç beklemiyor olmalıydı ki, beni görünce yüzü aydınlandı. "Para mı buldunuz yoksa?" dedi, "alın şu evi de kurtarın beni." "Nerdee," dedim, gülüştük.

Neden geldiğimi sorar diye bir bahane bulmuştum yolda: eldivenlerimi sizde unutmuş olabilir miyim? Hayır derse, afedersiniz rahatsız ettim deyip geri dönerim. Eve gidince oturup ağlarım.

Sormadı. Salona geçtik. İç taraftaki koltuklara oturduk karşılıklı. Sigara uzattı, aldım.

"Ben de cumartesiden beri sizi düşünüyordum" dedi. Hoppala. Beni mi düşünüyor? Neden? Yüzüm belli belirsiz seyirmiş olmalı. Çok iyi etmişim tekrar uğramakla. Bana bir tür iş teklifinde bulunacakmış. Bir tür iş. Aslında iş değil. Sayılmaz yani. Ne peki?

Onunla –ücret karşılığında elbette– arkadaşlık eder miymişim? "Âşıkdaşlık değil, arkadaşlık" dedi üstüne basarak, yanlış anlamamamı rica ediyormuş. Konuşma ihtiyacı. Anlatmak. Dinlemek.

ğım büyük ağabeyimle konuşmaktan çok sustuk, arada bir kilit kelimeler ederek, onda dokuzu annemiz hakkında.

Hayat hanım, hayatın sonu hanım, yorgun hanım, geçkin hanım, mazbut hanım, dışı seni içi beni yakar hanım. –Sırtına havlu koyayım E., çok terledin.–

Hayat hanımdan her çarşamba saat dörtten altıya kadar matematik dersi alıyordum o yıl. Üçüncü derste ensemden başlamıştı kadın, kısacık kesilmiş saçlarımın terli diplerini okşayarak. Belkemiğim boyunca yürüyen bir ürperti, pembe ojeli, sivri tırnaklı, bodur parmakların sırtımda bıraktığı izler. Hayvansılığımı yaşamanın ilk dehşetini tattıktan ve sıradan gerçekliğini kanıksadıktan sonra gülesim gelirdi Hayat hanım ulumasına matematik dersi süsü verirken:

çift sayıların toplamı çifttir!

çift sayıların farkı çifttir!

çiftten tek çıkarıldığında tek kalır!

bütün parçadan büyüktür!

Kadın ve erkek birer parçadır ama sevişen bir kadın ve bir erkek bir bütündür, bir bütün iki parçadan büyük müdür peki?

Ağabeyim üsteledi 'hiç gittin mi?' diye. 'Çoook' diye kıvırdım, bir kaşım kalkık. Ağabeyim inanmadı, zalimce zorladı: 'anlat, nasıldı?' Aklımda Hayat hanım, ama anlatamam. Sonra babacan bir hal geldi üstüne, koluma girdi, 'hadi gidiyoruz' dedi, 'senin dünyadan haberin yok daha.' Tir tir titriyordum, ağabeyim gülüyordu halime.

Tam Köprü'ye geldiğimizde kusmaya başladım. O gece ateşim kırka çıktı, bir hafta yattım. Ağabeyim gittikten sonra ayağa kalkabildim.

Bugün Suzan hanımın geleceğini biliyordum, geldi. Bahanesiz, içten bir geliş.

27 kasım salı

Babam avukattı. Ben de stajımı bitirip avukat olduğumda, gel benim yazıhanede çalış diyecek; böylece ayak işlerini bana gördürecek; en iyi niyetli kelimeleri bile çığırından çıkaran em-

Ne olacak anlatacaklarımı dinleyince? "Kaydedecek misiniz?" Asla. Ama bir gün bir şeyler yazacak olursa benden söz edebilirmiş, izin verirsem. O da belki. Peki o kendisini anlatacak mı? Elbette, eşit bir arkadaşlık olacakmış bu.

"Evimi sattığım filan yok" dedi, "satılık ev ilanını dışarıdan içeriye birileri gelsin diye verdim. Anladım ki siz de içeriden dışarıya çıkmak için sebep arıyorsunuz." Doğru. "Arkadaş arıyorum diye ilan verseydiniz ya" dedim, "hem daha çok arayan olurdu." "Öyle bir ilan görseydiniz arar mıydınız?" dedi. Aramazdım elbette, delinin biri derdim.

"Arkadaş arıyorum diye ilan verseydim paralı ve çok yalnız bir adamın sırtından geçinmek isteyen uyanık fahişelerden başka arayan olmazdı" dedi, "fahişe bir arkadaşa itiraz etmem, ama arkadaş olabileceklerinden emin değilim." "Belki olurlardı Ekmel bey?" "Bu ihtimali deneyecek kadar sabrım yok."

Zavallı durgun hayatım, gözün aydın.

İnanılması güç bir teklif bu. Bir adam çıktı karşıma kendine arkadaş arıyor, ama sevgili falan değil, arkadaş diye anlatsam kimseler inanmaz. Tuhaf.

Bu evde güvende olur muyum diye geçti aklımdan. Çığlık atsam duyulur. Yüzü ifadesiz kadın eve girip çıkıyor ikide bir, anahtarı var herhalde. En zorda kaldığımda pencereden atarım kendimi. Birinci kat. Giriş üstü.

İnsan bir muammadır, biliyorum, ama nedense Ekmel beye güven diyor içimdeki ses.

Ya canım konuşmak istemezse o gün? Susarım, müzik dinleriz veya televizyona bakarız boş boş. Ya sıkılırsam? Bırakırım. Ya canım gelmek istemezse o gün? Gelmem.

Bu minval üzere tuhaf bir konuşma. Düşünmem lazım dedim.

27 kasım salı

Bugün evden hiç çıkmadım. Ekmel beyin teklifini düşündüm: "Âşıkdaşlık değil, arkadaşlık."

An geldi aklıma sığmadı bu teklif, hayret ettim. An geldi ak-

redici bir tonla, şiddetini gırtlağımda hissettiğim, yakınmalı, öfke dolu sesiyle beni boğacak diye çok korkuyordum. Demedi.

Üç kuruş harçlık için oğullarını yalvartmaktan yıllarca zevk almış babam, bir yazıhane döşedi bana, kendinden uzakta.

Sonra anladım; evin dışında, yazıhanesinde ikinci bir hayatı olduğunu yakından görmemi, şehir dışına ne zaman ve kimlerle gittiğini –gidip gitmediğini– bilmemi, sekreterlerini niye sık sık değiştirdiğini öğrenmemi istemediğini. Ölçülü bir esrar perdesiyle sarılı kalmasını tercih ettiği ikinci hayatının yakın tanığı olmamı engelledi. Bıraktığı kanıtların ne kadarının gerçek olduğu bilinmesin istiyordu.

Yakışıklı adamdı. Namuslu aile kadınlarının içlerinde derin derin uyuyan zaaf bile onun bir hareketiyle uyanırdı. Sorun da buradaydı: Her kadından evet, ama annemden hayır.

Onun, ne kadarının gerçek olduğunu kestiremediğim ikinci bir hayat yaşadığını ne zaman ve nasıl anladığımı bilmiyorum. Galiba ben de kendime –sıkıntıdan– onun gibi ikinci bir hayat kurduğum ve böylece ardında bıraktığı kanıtları okumayı öğrendiğim zaman. Oysa ben ardımda kanıt bırakmamak için çaba harcıyordum. Babamın bu kadar fütursuzca kanıt bırakmasına şaşıyordum.

Babam beni yakala, çiğne, ez demek istiyordu;

annem tenezzül etmiyordu;

bu da babamı kemiriyordu.

–Önemsenmemek ne korkunç.–

Babam bizim yanımızda hiç ağlamadı. Ama biz üç kardeş çok iyi biliyorduk ki, annemin hayatının zafer anları babamın ağlayarak ayağına kapandığı anlardır.

Aşk... Annem için nasıl da boş bir kelime.

Seçmediği bir aşkın ecesi olmanın yarattığı sonu gelmez kin.

Çok kurcaladık. Büyük ağabeyim N. ve ben, uzak akrabalara, tanıdıklara, annemin çok nadir gördüğümüz yakın arkadaşlarına, kelimeleri çok dikkatle seçerek, yüzümüz ve gülümseyişimizle güven veren bir saflık sunarak, babamı sevmiyorduysa kimi? diye sorduk. Kimsenin bilmediği bir aşk hikâyesinin olduğuna inanmak istedik. Oysa annemin aşkı tanıyamadan âşığını ezmeyi keşfettiğinden eminim.

lıma yattı, neden olmasın? O içeriye biri girsin istiyor, ben dışarıya çıkayım istiyorum. Birbirlerinden habersiz olan arzla talep, haberdar oldular dün. Ben arz, o talep.

Bu kadar mı yalnızız hepimiz? Parayla arkadaş edinecek ve para karşılığı arkadaşlık edecek kadar?

Bütün gün yağmur yağdı durdu. Fırtına vardı. Arada bir bütün şiddetiyle cama vurdu. Çatı akmaya başladı. Koridorun salonla birleştiği köşeden. Bakır helva tenceresini koydum damlayan yere. Tıp... tıp... tıp... Battaniyeye sarındım. Pencerenin önüne oturdum. Yalnızlıktan ağladım. Ağlarken ağzımdan çıkan buharla cam buğulandı.

Annemin öldüğü gün babaannemin elleri çok soğuktu. İkide bir gözlerimi silmeye kalkışıyor, yüzümü okşuyordu. –Ağlıyordum demek ki.– 'Dokunma, ellerin çok soğuk' diyordum babaanneme. Yüzüme uzanan ellerini çekiyordu. Dışarı çıkarken koyu renk bir başörtüsü bağlardı başına, usulden. Evdeyken başını örtmez, kır saçlarını ucuna kadar örer, örgüsünü ensesinde topuz yapardı. Saçın örgüsü uca doğru iyice incelirdi. O gün etrafı oyalı beyaz bir başörtüsünü başından iki yana salmıştı. Başörtüsü kömür kokuyordu.

Yunus'taki evin üst katında oturuyorduk. Salonda kömür sobası yanıyordu. Sobaya yaklaşınca yanıyordum. Uzaklaşınca üşüyordum.

Dayımla yengem babaannemin karşısında yan yana oturuyorlardı. Fırtına vardı. Kayısı ağacının dalları rüzgârla sallanıyor, salonun penceresine vuruyordu. Dayım ikide bir saatine bakıyordu. Yengem arada bir esniyordu. Evde başkaları da vardı. Tanımadığım insanlar. Fısıltılar dolaşıyordu odaları, kadınların gözleri beni baştan aşağı süzüyordu.

Babam arkadaşlarıyla oturma odasındaydı. Hepsi kalın kaşlı, sert bakışlı adamlardı. Tespihler şıkırdıyordu parmaklarında. Hiç konuşmuyorlar, sigara içerek yere bakıyorlar, içeriye biri girince hafifçe doğruluyorlardı. Dumandan göz gözü görmüyordu.

Mutfakta tanımadığım bir kadın kocaman bir helva tenceresi koydu ocağa, bakır, şimdi benim olan.

Abim karşılıklı divanlarda yattığımız buz gibi odada yatağına uzanmış, kitap okuyordu, sanki annemiz ölmemiş.

Baba neyse de, insan, annesinin dokunaklı bir aşk hikâyesi olsun istiyor. O hikâyenin içinde büyüdüğü rahme işlemiş olduğuna, aşkla beslenerek doğduğuna inanmak, günahkârca bile olsa aşkı tatmış bir kadının çocuğu olmak ne güzel bir duygudur kimbilir.

Benim ikinci hayatım babamınkiyle kıyaslanmayacak kadar zayıftı. Arzularım, ulaştığım anda anlamını kaybediyor, vicdanımın uyanmasına bile fırsat vermeden sönüyordu. O sırada yanımda olan kadın, dünyanın en hayâsız, en şehvet düşkünü, en utanmaz kadını da olsa, bende soylu bir şey olduğunu sanıyor ve umutsuzca bağlanıyordu zavallı varlığıma. Gerçek basit olduğu kadar acıklıydı oysa. Karımla aramda aşk yoktu, vaktiyle olan şeye de çoktan doymuştu. Sonra beni tüketmek istedi: –hiç sanmam ama– dışarıda önemli bir varlık olabilirsin; evde, görevini yapan, eve uyan bir aksesuar ol, yeter.

Çok su içer karım, elleri ayakları hep şiştir, ruhu ise kupkurudur, çıtırdar.

Suzan hanım bugün gelmedi. Ya bir daha hiç gelmezse diye korktuğum için onu düşünmemeye çalıştım.

Onu düşünmemeye çalıştıkça annemi daha çok hatırladım, bu beni daha çok yaraladı.

Karımı hatırlamak beni yaralamaz.

Kızımı hatırlamak hiç olduğumu hatırlatır.

28 kasım çarşamba

Bir tarihte beni aşka çok yaklaştıran bir kadın tanımıştım.

İkinci hayatımı canlı tutarsam, hiç değilse kızımı daha çok sevebilirim sanıyordum o sıralarda. Öyle kımıltısızdım ki evimde, kızımın saçlarını okşamaya bile uzanamıyordu elim.

Bir türlü tadamadığım yakıcı bir duygunun pençesine düşmek istiyordum: böylece yaşadığımı hissedebileyim; günah, şehvet, acı, pişmanlık, suçluluk kavursun içimi. İçimdeki ve evimdeki boşluk dolsun. Beni yakan ateşi saklamak olsun işim. Günler daha hızlı geçer. Zaman anlam kazanır. Kızıma duyduğum sevgi kendini yeniden belli eder, suçlulukla.

Babaannemin yanına gidiyordum, elleri buz gibiydi. Babamın yanına gidiyordum, beni görmüyordu. Abime gidiyordum, sırtını dönüyor, kitabın okuduğu sayfasını çeviriyordu.

Kendime gidecek bir yer bulamadım. Sonunda abimle yattığımız odaya gittim. Kendi yatağımın kenarına oturdum. Ayaklarım yere değmiyordu. Halıya baktım. Abimin okul çantasına. Divanın altından kenarı görünen çorap sepetine. Oda soğuktu.

Abim bir sayfa daha çevirdi. Biraz sonra yüzünü bana döndü. 'Gel yanıma yat' dedi. Çok sevindim. Onun yatağına çıktım, yanına uzandım. Koluna başımı koydum. Kollarımı iki yanıma uzattım. O, yatağın ayakucunda duran battaniyeyi üstümüze çekti. Benim kollarım battaniyenin altında kaldı. Kitabını benim göğsüme dayadı. Baştan aşağı yazı dolu sayfaya baktım. Henüz okumayı bilmiyordum. Yüksek sesle okusana, ben de dinleyeyim diyemedim abime. Okuyor gibi değildi, öylesine bakıyordu sayfaya.

Tavana baktım. Bembeyaz tavana. Annemi görmemek için gözlerimi yumdum. Uyumuşum.

28 kasım çarşamba

İri siyah gözlü Azeri bir kadın şarkı söylüyordu televizyonda. Sözleri pek anlaşılmıyordu. Biraz dinledik. Ekmel bey "hardasan yar diyor" dedi, "ateştesin, hardasın." "Bence nardasan diyor" dedim. "Ha har ha nar, ikisi de ateş" dedi. "Ama nerdesin demek de istiyor olabilir" dedim, "nardasan yar." "O da ateş değil mi?" dedi, "ayrılık." Doğru.

Öğlene doğru abim aramasaydı Ekmel beyin bu garip teklifini kabul etmeyecektim. Bütün gün külçe gibi yatacaktım kanepede, sağdan sola dönecek, arada bir kalkıp oturacaktım, pencereden bakacaktım, dışarısı gözümde büyüyecekti yine. Ama bina-

Annemden kalanlar yazıları silik kâğıtlara benziyor, okumak imkânsız. Babamdan kalanlar yanmış, kül olmuş. Karım ise taş kadar soğuk bir gerçek yatağımda.

Aşkı aşkın çektiğini bilmiyordum. Hamurunda aşk yoksa bir insanın, nafile.

Beni aşka çok yaklaştıran kadın müvekkilimdi. Sık sık büroma geliyor, gereğinden fazla kalıyordu, böyle yaparak bana ümit verdiğini sanıyordum.

Geceleri karım, kızım ve evdeki tüm bitkiler uyurken, beni aşka çok yaklaştıran kadını düşünüyordum. Zihnimde kurtla kuzu, ateşle su gibi karşıt görüntüler uyanıyordu. Şakaklarında saçlarının başladığı yerle ellerinin yorgunluğunu, boynundan göğüslerine uzanan hat ile kaşlarının büründüğü kırılganlığı aynı anda düşünüyordum. Yorgun elleri içimde kardeşliği andıran bir duygu uyandırırken, dudakları içimdeki arzuyu büyütüyordu.

Meyvanın sert çekirdeğiydi şehvet. Önceleri sezdirdim, anlamadı; dile getirmeye çalıştım, anlamadı. Açıkça söyledim sonunda, teklif ettim. Halime acıyan bir gülümseme ile baktı, – anlamış, anladığını belli etmemiş meğer. Oysa hayatımda ilk defa böylesi bir arzudan dudaklarım titriyordu.

Anneannesi yıllar önce başka bir kadına tutulup giden kocasının adını sayıklayarak ölmüş. Babası hayırsızın tekiymiş, ama annesinin aşktan gözleri kör olmuş. Babası annesinin kalbini söker, oynar, yerine koyar; kalp hiç örselenmemiş gibi yine aşk için atarmış. Beni aşka çok yaklaştıran kadın erkek bedenlerine aşinaymış, ama aşk bedeni aşarmış, bir kere doğarmış. İki kızı varmış, biri aşka feda ediyormuş kendini, öteki aşkı arıyormuş. Bu hamurda bu maya varken çok sürmezmiş bulması.

'Aşk lanet gibidir,' dedi, 'kuşaklar boyunca devam eder.'

Bu sözle buz gibi oldum.

Arzu bedenimi terketti.

Annemin hamurunda aşk yoktu. Babam annemin aşkı içinde çırpınıyordu.

Ben anneme çekmiştim. Büyük ağabeyim babama çekmişti.

Anladım, neden deli miyim ben evde oturayım dediğini büyük ağabeyimin.

İçinde aşkın hüküm sürmediği bir evin nasıl da soğuk ve ıssız olduğunu hatırladım; havada yerli yersiz büyüyen gerginli-

ları güvenlik sistemleri, yangın alarmlarıyla donatmak için yanıp tutuşan abimin, benim eriyip gitmekte oluşumu görmek yerine ihale şartnameleri okumayı tercih edeceğini, azabımı küçümseyeceğini, akıl vermeye kalkışacağını hissedince kararımı verdim.

Beni neyin beklediğini bilmiyorum. Ama beni güzel günlerin beklediğine inandığım günler çoktan bitti. O günlermiş meğer güzel olan. Şimdi günler beni olduğum yere çiviledi. Kendi çarmıhımda sızlanıyorum.

'Bu akşam Tülay, Tuncay, sen, ben yemeğe gidiyoruz' deyince abim, anladım, hayatım benim olmazsa orta malı olur. 'İşe girdim abi, bu akşam gelemem herhalde.' 'Ne işi?' 'Geç kalıyorum, sonra ararım seni.' Çat. Kapattım telefonu. Tekrar aramasın, içimin sızısına zehir gibi damlayacak sözler etmesin diye fırladım evden.

Dışarıda kalakaldım. Beşiktaş'a kadar yürüdüm, yürüdükçe açıldım. İçim durmadan konuşuyordu. Çarşıyı dolaştım saatlerce, dükkânların vitrinlerine baktım, bir kafeye girip kahve içtim. Sinema saatini bekliyor gibi yaptım.

Ekmel bey siyahlar giymişti. Beni görünce belirgin bir şekilde yüzü aydınlandı. "Gelmeme şaşırdınız mı?" dedim. "Hem evet hem hayır" dedi, "daha doğrusu bazen mutlaka geleceğinizi düşünüyordum, bazen hiç gelmeyeceğinizi."

Televizyon açıktı. Azerbaycan televizyası. İlgimi çekti. Azerbaycan respublikası prezidenti Haydar Aliyev'in bir mesajı okundu xəbərler'de. Yarısından çoğunu anlamasam da bu sevimli aksan içimi ısıttı. "H'leri x'le yazıyorlar" dedi Ekmel bey, "e ile a arasında okunan harfleri de ters e biçiminde yazıyorlar. Sinemaya kino diyorlar, seyirciye de temaşacı." "Hiç bilmiyordum böyle bir kanal olduğunu" dedim. Kablolu televizyonda varmış sadece.

"Her sahne yıllar öncesinden kalma sanki" dedi, "dekorlar, haller, tavırlar. Başka bir zamanda yaşıyorlar. Acıklı bir şey var bu kanalda, hüzünlü bir yaşama sevinci yayıyor." Haberler bitti, iri siyah gözlü kadın şarkı söylemeye başladı kadın seyircilerin de bulunduğu bir stüdyoda. Korkunç renkli ve ağır makyajlıydı hepsi. "Kadınların gözlerine dikkat edin" dedi Ekmel bey, "hepsinin iri, aşkla dolu gözleri var."

ğin patladığı an kendimi uykunun esirgeyen karanlığına bırakmak için duyduğum isteği.

Karşı kutbunu bulamamış bir aşk dolaşırdı babamın evinde; öfke, ihanet, acı ve kin olarak. Eşyaya da sirayet ederdi bütün duygular. Abajurlar çarpar, bardaklar çatlar, duvardaki çiviler yerinden oynardı. Babamın bir yolculuğa çıkmasıyla yatışırdı evdeki her şey.

Aşk olmayan evde, giderek azalıp yok olan bir parfüm, buharlaşarak uçup giden su gibi eşyanın ruhu da yok oluyor. Maddenin anlamı kalıyor geriye. Tek başına ve aşksız yaşayan bir adamın evinde ise eşya evin efendisi kesiliyor. Musluklar bozuluyor, sandalyeler eklem yerlerinden ayrılıyor, koltuklar ihtiyarladıkça ufalan insanlar gibi küçülüyor sanki. Eşya yalnızlıkta çok ses veriyor.

Beni aşka çok yaklaştıran kadına hak veriyorum. Aşksız beden insanı sadece üzer.

Suzan hanım ikindi vakti geldi. Dünden beri yağan yağmur durmuş, cılız bir güneş açmıştı. Gerçi günün hiçbir vaktinde içeriye güneş ışığı dolmuyor. Ancak pencereyi aşıp bir iki adım atıyor ışık, o kadar. Yine de onu pencerenin önüne oturttum, batmaya hazırlanan güneşin ışığıyla som altından bir heykel gibi parlasın diye. Arzunun zerrelerine ayrılması zaman alsın istedim.

Yüzünün bir yanı tümüyle karanlıkta kaldı. Aydınlanan tarafta elmacık kemiği belirgindi, şakağına doğru bir hüzün çizgisi uzanıyordu. Dikkatli bakınca onda çekici bulduğum şeyin aynı zamanda güzelliğini gölgeleyen şey –terkedilmek– olduğunu düşünmem ne garip.

Aramızda başlayan tuhaf ilişkiye aşk diyecek kadar budala değilim. Adını koymayı becerebilseydim, hayatımın anlamı bir saman çöpününkinden fazla olurdu. Kendi gözümde.

29 kasım perşembe

Babam, (babasına inat) çok konuşurdu. Evde. Adliyede fazla ağzını açmazdı. (Zaten sanıldığının aksinedir, adliyede çok konuşmaya gerek yoktur, bir iki tatlı cümle, bir iki akıllı söz

Öğleden sonra yüzü ifadesiz kadın geldi gene, 'çay demleyim mi Ekmel bey?' dedi. Başını salladı Ekmel bey, kadınla fazla senli benli olmuyor.

"Hava yine kapattı" dedim, "kar mı geliyor dersiniz?" İçime bir hüzün çöktü. Kopuk kopuk konuştuk gün boyu. Çay içtik, bir şeyler yedik.

"Bu ağır bir iş sayılmaz, öyle değil mi?" dedi "anlatmak ve dinlemek, hepsi bu."

"Para karşılığı arkadaşlık edemem Ekmel bey" dedim, "böyle bir şey yapamam, ama yarın gene gelirim, öbür gün de."

Eve dönüp yatağa girdiğimde akşam karanlığı çökmemişti daha. İçimde garip bir duygu. Birazı hüzün de, kalanı ne, anlayamadım.

Zil ısrarla çaldığında zamansız bir uykudaydım. Abim kapıda. Tülay'la Tuncay beni arabada bekliyorlarmış. 'Ne bu halin, saçına başına bak biraz!' dedi azarlayarak. 'Niye, Tuncay beni bu halimle beğenmez mi?' dedim. Afalladı.

Abimin yanında kendimi silerdim ben. Ama bu gece yemekte öyle huysuzluk ettim ki, halime önce kendim şaştım. Bu barbunya pilakisi bozuk diye tutturup tabağı üçüne de tek tek koklattım. Garsonlar sana niye itibar etmiyor? diyerek abimin damarına bastım. Etim pişmemiş. Salata ekşi. Buz gelmiyor. İçerisi çok sıcak.

Abim huysuzluğumun nedenini birden keşfetti. 'Derya bugün işe başladı' dedi, 'ondan bu kadar gergin.' Ne alakası varsa. Yüzlerinde beni kutlamaya hazır bir gülümseme belirdi. 'Ne işi?' diye sordu Tuncay. Geniş bir sırıtma yüzünde. Takdir etmeye hazırlanıyor. 'Bir avukatın yanına girdim' dedim, 'telefonlara bakıyorum.' Dondular.

Hardasan yar. Nardasan yar.

29 kasım perşembe

Dün gece yemekte, bir avukatın yanına girdim dedim abimlere. Kelimeleri bilinçle seçtim: avukatın yanına girmek ve telefonlara bakmak. Buz gibi oldu ortalık. Tuncay boşalmış kadeh-

yeter de, artar.) Babamın babası pencerenin önünde oturur (bu evde), dışarıya bakar, ezan okunduğunu sandığında (halbuki buradan ezan sesi duyulmaz), eşhedüenlailaheillallah der, oturduğu yerde şöyle bir doğrulurdu. Annem, nasılsa, babamın babasının su istediğini anlar, getirirdi, babamın babası içerdi, teşekkür etmez, boş bardağı annemin yüzüne bakmadan uzatırdı. O sırada babam tanımadığımız hâkimlere, müvekkillere, mübaşirlere şuna buna küfrediyor olurdu; eşşoğlueşşekler derdi, hayvanoğluhayvanlar, şarap çanaklarına tükürdüklerim, Allahsızlar, kitapsızlar... Bizim yanımızda daha ileri gitmezdi.

Ama bilirdik ki, geceleri annemle yalnız kaldıklarında, hayatına, hayatımıza, karşı kutbunu bulamayan aşkına dümdüz giderdi.

Sözleri taşa –anneme– işlemezdi.

Bana kalırsa babamın babası vaktiyle hayat nedir? diye sormuştu kendine, hâlâ cevabını arıyordu.

Babam ise karşı kutbunu bulamamış hayatın'ın hiç olduğunu, hiç kalacağını çok erken anlamıştı, bu yüzden öfkeliydi.

Büyük ağabeyim N. babama, küçük ağabeyim Z. babamın babasına benzerdi.

Ben babamla babamın babası arasında gittim geldim.

Hep annemde durakladım.

Babamın babası hiçliğin öyle üstüne basardı ki, canımızı acıtırdı – belki de farkında olmadan. Gülümsemezdi, konuşmazdı, sadece pencerenin önünde otururdu. Karısından (büyük ağabeyim kırk günlükken ölen babaannemden) söz ettiğini hiç işitmedim. Kırk yılda bir, kendiliğinden doğan neşeli bir havaya kaptırmışsak kendimizi, büyük ağabeyim N., küçük ağabeyim Z. ve ben, sert bir cümle çıkardı ağzından: kesin neşriyatı! Susun anlamına gelirdi bu.

Babamın babası evin üyesi değildi, sahibi veya misafiri de değildi. Aykırı, ağır ve yersiz bir parçaydı. Evde yıkanmazdı mesela, haftada bir Çemberlitaş Hamamı'na giderdi, taksiyle.

Hoş, hepimiz öyleydik, aykırı parçaların birliğiydi evimiz.

lere rakı doldurmaya girişti. Tülay peçetesiyle ağzını sildi uzun uzun. Abim dalga dalga esmerleşti, yüzü inceldi yine, 'bula bula bu işi mi buldun?' dedi 'seni kıçı kırık bir avukatın telefonuna bakasın diye mi üniversitede okuttuk onca yıl?' 'Sen mi okuttun?' diye diklendim ben de. Yüzümde batıcı, iğneli bir ifadeyle. 'Ben okurken sen ortalarda yoktun bir kere.' Gözlerinden ateş fışkırdı, hırsından elleri titredi, bir kıpırdandı yerinde, nerdeyse üstüme yürüyecek. Tülay'la Tuncay araya girdiler, söze boğdular masayı: Bu zamanda iş bulmak kolay mılar, ortalık işsiz kaynıyorlar, şimdilik oyalansın sonra doğru dürüst bir şey bakarızlar, bilmemneler... Ama sonra, birden, abimin bana inanmadığını hissettim. Kızmış gibi yaptığı zamanlar vardı eskiden, sözde suratını asar, ama dudağının bir ucunu zaptedemez, gülümser gibi olur. Öyle oldu yine. Bir an inanmıştı oysa, sonra dikkatle bakınca, inanmaktan vazgeçti, ne de olsa tanıyor kardeşini, ciğerini biliyor. Ben de sadece onun anlayabileceği bir şekilde gülümsedim, babamın yanında şifreli konuştuğumuz zamanlardaki gibi, yumuşadı. Konu kapandı.

Ne tesadüf. Ekmel bey avukatmış meğer. Yemin etsem başım ağrımaz. Altı ay önce birine devretmiş yazıhanesini, evine çekilmiş. "Bizde avukatlık takipçilikten ibarettir" diyor, "televizyon dizilerinde avukatların maceradan maceraya koştuklarına bakmayın, aslında çok sıkıcı bir meslektir."

Duvarda bir yağlıboya tablo vardı, bir manolya dalı. "Siz mi yaptınız?" diye sordum, oradan açıldı söz. Bir müvekkili hediye etmiş vaktiyle. O zaman söyledi avukat olduğunu.

Çok garip. Ekmel beyin karısının ölmüş olduğunu düşünmüştüm. Evinin durumuna bakınca... Oysa ayrılmışlar. Bir ara yeri geldi konuşurken, "karım çekip gitti" dedi. "Ama eviniz bir kadının çekip gittiği bir eve benzemiyor" dedim. *Eşyada mukavemet var.* Bir kadının gittiği, evden belli olur. Kadın giderken düzeni götürür bir kere. Yaşayan ev sarsılır. Ev dediğiniz şey küçük büyük elementlerden oluşur. Kadın olan evde, erkeğin anlayamayacağı bir denge vardır elementler arasında. Erkek her birine vakıf olduğunu düşünse bile, onların nasıl bir uyumla işlediğini bilemez. Kadın gidince evin dokusu bozulur, susuz kalmış çiçeğe benzer, solar. Küçük şeylerin izi silinir. Eşyanın dili tutulur, ev sağırlaşır.

Babamın babası bizim –annemin, babamın, benim, büyük ve küçük ağabeylerimin– hiç olduğumuzdan emindi, kendi yerini arıyordu. Bir hiçe niye teşekkür etsin?

Babamın babası koltuğunda ufalıyor, ama ölmüyordu. Her sene penceredeki göz hizası biraz daha aşağı iniyordu. Hayatının uzun bir sıkıntıdan ibaret olduğunun işaretlerini vermeye başlamıştı yaşlandıkça. Önce akşam yemeklerini tümüyle kaldırdı, iri ön dişleri sallanmaya başladı. Sonra daha fazla uyuklar oldu. Uyuklarken inlemeye başladığında evlenmiştim. Sonra merdivenlerden attı kendini, düştü dediler – annem, babam, küçük ağabeyim.

Babamın babası bir türlü ölmedikçe; ölmeyerek tatsız bir boşluğu sürekli hatırlattığı için babam daha sinirli oldukça; daha sık, daha sunturlu, daha galiz küfür ettikçe, büyük ağabeyim N. ile konuşurduk yaşıtmışız gibi: sence annemle babam birbirlerine âşık mıydılar?

Oysa annemin babama âşık olmadığını, zorla evlendirildiğini biliyor, nereden bildiğimizi bilmiyorduk. Babamın galiz küfürlerinin havada çınladığı garip öfke nöbetlerinden sonra annemin ayaklarını gözyaşlarıyla yıkayışının ardında sev beni yakarışının olduğunu anlıyorduk.

Ama hepsi o kadar. Sessizlik şekil değiştirmiş yakarışlarla yırtılıyorsa, daha fazla şey öğrenemezsiniz.

Öğrenmenin değilse bile, anlamanın bir yolunun yazmak olduğunu küçük yaşta keşfettim. Kimi zaman anneme, kimi zaman babama, çoğunlukla kendime hitap ettim: Anne/baba neden bizim evimiz başkalarının evlerine benzemiyor?

Benzemeyen şeyin ne olduğunu bilebilseydim, hayatım başka türlü olurdu.

Babamın evindeyken defterlerimi gizlemem hiç zor olmadı. Çarşafların değiştirileceği günler, okula giderken defterimi yanıma almam yeterdi. (Kendi evimde bana ait bir yatak altı bile yoktu. Oysa karım 'biricik kızım defteri' tutmuş aylarca. Haberim olmadı.)

Evde herkes kendi âleminin burcuna tırmanmış yaşıyordu. Hiçbirimiz birbirimiz hakkında bir şey bilmiyorduk. Büyük ağabeyim evden ayrılmadan önce, radyo yıllarında, bazı ak-

Cihan'dan biliyorum.

Her geceki gibi bir gece, ansızın, 'boşanmak istiyorum' demişti. Ne dedin, ne dedin?

Ben kendine kolayca yeni düzen kuranlardan değilim. Ömrüm bir düzeni sürekli kılmayı arzulamakla geçti. Başaramadım. Beş sene oldu ayrılalı, hâlâ, evimde işlemeyen bir şey var. Aklımdan yüzlerce soru geçti. Ne yaparım o giderse? Ardında bırakacağı boşluğa dayanabilir miyim? Boşanmayalım desem yararı olur mu? Olmayacak, belli. Öyleyse evden giden ben olayım, enkazı ona devredeyim. Boşluğun acısını o çeksin.

Cihan, benim onu, onun beni sevdiği kadar sevmediğimi anlayınca, kendini yeniden yaratmayı seçti. Önce kendisini sevecek birini buldu. Bulduğunun sevgisine inandı. Ben onu da yapamadım.

Âşık olduğu kadınla birlikte yaşamaya başlamadan önce, arkamda bıraktığım boşluğun nasıl bir şey olduğunu görmek için, artık sadece onun olan eve gittiğimde her şeyin yerini değiştirmiş olduğunu farkettim. Boşluğumu doldurmak için sabırsızlanmış, belli. Ama onun evinde de işlemeyen, olmamış bir şey vardı, satranç tahtasında yanlış dizilmiş taşları andırıyordu eşyanın duruşu, yerini bulamamış, eğreti, hâkim bir el gelsin de beni yerime koysun diyen.

Cihan'ın bana duyduğu aşk da, nefret de zamanla küllendi. Bulduğu kadını, sandığı kadar sevmediğini anlayıp ayrılınca arkadaş olduk. Taşlar ancak o zaman yerine oturdu. Benden sonra ikide bir birilerini sevdi durdu. Ben kimseyi sevemedim.

Hayatıma çok az insan girdi. Cihan, abim bir de Suzan. Suzan'sa abimin değil, benim hayatıma girmiş meğer. Hâlâ hayaleti dolanıyor içimde.

Abim askerden döndüğünde, 'artık hep birlikte olacağız' demişti. Ama bir sene sonra Türkmenistan'a gitti, geçmişimizin üstüne sünger çekip. Yeni hayalleri vardı, önce para kazanacaktı, sonra üçümüz de çok mutlu olacaktık. Para kazandı, ama mutlu olamadık.

Önceleri bana bir mektup yazıyorsa, Suzan'a iki hatta üç yazıyordu. Çok içerliyordum. Hırsımı zavallı Cihan'ı didikleye-

şamlar herkesin kendi âleminin sınırlarını zorladığını hissederdim, aynı noktalara bakıyormuş gibi yaparak.

"Altı *lamba gibi*ydik, altı *ayrı yerinden aydınlatan odayı.*"

Medeniyet icabı iyi geceler denip odalara dağıldıktan sonra, şimdi hiçbirini hatırlamadığım kelimelerle tarif ederdim defterime, kendini aydınlatmaktan aciz altı lambanın yarattığı umutsuz karanlığı.

Haklarını yememeli, gündelik konuşmalar da olurdu evde, bilhassa aydınlığa bakan geniş mutfakta. Bir yakının düğününe gidilecek olması, yeni bir buzdolabı almak gerektiği, babamın babasının karaciğer sancısı, küçük ağabeyimin tahsil hayatı, babamın elinin darda olduğunu bildiği halde babamın babasının yardım etmeye yanaşmaması, büyük ağabeyimin gösterdikleri kızı beğenmemesi ve bunun kaçıncı beğenmediği kız oluşu, vesaire... vesaire... Ailevi meselelerin babamın babasından gizli konuşulduğu zamanlarda, babamın haline bir sevecenlik gelir, çehresine çocuksu bir memnuniyet yerleşirdi. Mutfakta tezgâh niyetine kullanılan masaya oturmuş pirinç ayıklayan annemin saçlarına dokunmaya, yanağını okşamaya, hatta boynunu öpmeye yeltenirdi. Annem babamın içine zehir gibi damlayan yumuşak hareketlerle uzaklaşırdı ondan, ustaca. Ardından babam uzun iş gezilerine çıkardı. Onun, bulunduğu şehirlerin küçük meyhanelerinde oturup içtiğini, oteline gidip ağladığını, içindeki kin ile aşkın yine yenişemediklerini düşündüğümü defterime yazar, sonra da kendime sorardım: Ben olsam ne yapardım? Cevabım hiç olmadı.

Suzan hanım on bire doğru geldi. Üstünde bir güzellik vardı.

Gerçekten güzelleşiyorsa *iyi*;

ben güzelliğini görmeye başladıysam *o da iyi*;

güzelliği yakıştırmaya başladıysam,

bu yazının zaferidir, *o belki daha da iyi.*

30 kasım cuma

Bir rüya görmüş Suzan hanım.

Rüyasında iki ev arasında gerili bir ipin üstünde yürüyormuş.

rek alıyordum. Bir gün, 'yeter ama!' dedi Cihan, 'sen kardeşisin, o sevgilisi. Farzet ki Türkmenistan'da olan benim, sana bir yazıyorsam, kız kardeşime iki yazıyorum. Kırılmaz mısın?' (Gülesim geldi birden. Bana ne senin kardeşinden Cihan? Sen abim misin? Kendini abimle kıyaslaya kıyaslaya yedin bitirdin, hayatını tükettin.)

Suzan hasretle abimi bekliyordu, evleneceklerdi; ben niye hasretle bekliyordum ki?

Suzan solmaya başlayınca anladım mektupların aralandığını. Kendimi zafer kazanmışım gibi hissettim; ama aynı zamanda yalancı, suçlu, hain. İçimde bir taraf çok acıyordu. 'Bana da yazmıyor' diye yalandan sızlanırken gözlerine bakamıyorum.

Aylar sonra beni unut mektubu aldı. Beni unut! Beni unut! Beni unut!

Neden abi? Neden unutsun Suzan seni?

Yıllar sana ne yaptı abicim? Maaşını dolarla aldıkça evrim mi geçirdin? Gözlerin mi kamaştı kudretten? Süfli ruhun kendini mi buldu Türkmenistan şantiyelerinde, Tuncay gibilerin yanında? Ondan mıydı bir zamanlar yumruk yumruğa dövüştüğün babamı hayırla anıp kaplansırtı mermerden mezar yaptırman, babamın saatini takman, imzanı onunkine benzetmen, kıymetli şirketinin birinci kuruluş yıldönümünde Ataköy Camii'nde babamın ruhuna mevlit okutman?

Her şeyi silebildin mi abicim, kaldırıp atabildin mi? Hafızanı sıfırlaman kolay oldu mu?

Ben yapamadım.

Beni unut. Beni unut. Beni unut. Yazdın ve bitti. Öyle mi?

30 kasım cuma

'Rüyada kömür görmek iyi değildir' derdi babaannem. 'Çiğ et, siyah taneli şeyler, kara zeytin mesela, sonu görünmeyen yol, kara köpek, yılan, yatağına işemek...' Kendini çıplak görmek ölü-

İpin bir ucundaki ev alev alev yanıyormuş, diğer ucundakı evse boş odalarla doluymuş.

Düşmekten çok korkuyormuş.

Boş odalarla dolu eve gitmiş. Ama evin boş odalarının pencereleri açılmaya, içeriye boşluk dolmaya başlamış. Toprağa gömülmek gibi bir şey olduğunu hissetmiş bunun, ölüm yani, korkmuş, kendini boş odalarla dolu evden dışarı atmış.

İpin üstünde yürüyüp alev alev yanan eve gitmiş. Boşlukla dolan evde korkudan buz gibi olduğu için, ateş başlangıçta iyi gelmiş. Ama sonra canı yanmaya başlamış. Tam saçları tutuşacakken kendini dışarı atmış.

Bir evden diğerine yürümeye başlamış ipin üstünde.

Bir evden diğerine.

Boş evden yanan eve.

Yanan evden boş eve.

Durmaksızın.

Uyandığında kendini çok bitkin hissetmiş. Bir süre yataktan kalkamamış.

"Sizce benim evim hangisi?" dedim.

Cevap vermedi.

Yanan ev demesini tercih ederdim.

Siz hiç yandınız mı Suzan hanım?

Yanmış, hem de nasıl.

Her gün gelirmiş mektuplar önceleri. Haftada bir gelir olmuş. Hafta uzunmuş, ama razıymış, ayda bir gelir olmuş. Ay daha uzunmuş, ama ona da razıymış. Bir ritmi olsun yeter diyormuş, ben beslerim ruhumu azar azar.

Ritmi tümüyle bozulmuş mektupların sonunda, satırları kısalmış, zehirli bir şeyler sızmaya başlamış kelimelerden.

Yıllar boyu yanmaktansa için için, boş odalarla dolu bir evde boşluk büyütmektense; ipin üstünde yürümekten başka NEDİR BİR HAYAT?

1 aralık cumartesi

Suzan hanım, "ayrılmak, gidenin, kalanın kucağında bir kucak kor bırakmasıdır, yanar durursunuz kül olana kadar" dedi.

me delalet edermiş. 'Ölü diri getirir ama' derdi, 'başını yıkamak, koç boynuzu, pişmiş balık, ıhlamur, uçmak, bunlar iyidir.'

Ekmel bey tuhaf bir rüya anlattı bugün. Biri yanmakta olan diğeri boş iki ev arasında gerili ipte yürüyormuş. "Biri karınızın evi, öteki sizin" dedim. "Peki yanan hangisi?" dedi.

Ne bileyim ben? Bir şey anlatmıyorsunuz ki?

Babamın öldüğünü öğrendiğimiz günün sabahı, 'hayırdır inşallah' dedi babaannem, 'rüyamda çürük yumurta içtim, hem de kabuğundan.'

Az sonra iki polis geldi. Babamın öldüğünü haber verdiler. Silahına el koymuşlar. Üstündeki parayı iç etmişler ki cüzdanında beş kuruş yok. Saatini, yüzüğünü, ehliyetini filan verdiler. Babaannemin tansiyonu yirmi ikiye çıktı, eve doktor getirdim. Ömür boyu tansiyon hapı kullanacak dedi doktor. Babaannem ilacını aldı, dikildi ayağa. Halamla kocası Kütahya'dan geldiler. Halam ikide bir saçını başını yoldu, bana sarılıp feryat etti, başımı göğsüne bastırdı, buram buram beyaz zambak kolonyası kokuyordu, iğrençti. Cenaze epey kalabalıktı. Takım elbiseli, kara gözlüklü, hiç tanımadığım bir yığın adam vardı. Babaannemin elini öptüler saygıyla, bir emrin var mı? filan dediler. Aralarında fısıldayarak konuştular. Abim hapisteydi. Suzan da geldi cenazeye, babaannemden uzakta durdu. Bakıştık.

Ekmel bey garip bir şey söyledi bugün. "Ayrılmak bir solucanın ikiye bölünmesi gibidir" dedi, "bölündükten sonra tanımaz birbirini parçalar."

"Bence gidenin, kalanın kucağında bir kucak kor bırakmasıdır" dedim.

"Siz çok yanmışsınız" dedi.

Diyemedim ki: isterdim, kucağında bir kucak korla kalan ben olayım.

1 aralık cumartesi

Dün, gecenin bir vakti zil çalınca, ödüm koptu abime bir şey oldu diye. Gecelikle fırladım yataktan, yalınayak koştum kapı-

"Çok yanmışsınız, anlıyorum" dedim.

"Yandım" dedi, "çok gençken başladım yanmaya, nerdeyse çocuktum."

İnsanın gerçek bir aşk hikâyesinin olması ne güzel. Bugün uzun uzun anlattı nasıl yandığını. Dikkat ettim de, vaktiyle sevdiği gencin adını hiç söylemedi, sanki adını anmak istemiyor.

Hayali bir karakterden söz eder gibi, "sevdiğim" dedi hep. Sevgili çıkıp gidince hayatından belli belirsiz hatlar kalmış geriye. Sevdiğim artık muhayyel bir kişi.

Sevdiğim eski bir söyleyiş, severim. Daha sahici gelir bana, eski zaman aşklarını, eskide kalmış aşkları hatırlatır. Ne kadar unutulmaya çalışılsa da, izi belli bir yara gibi duran aşklar.

Sevdiğim: dün ve daima. Sevgilim: sadece bugün.

Sevdiğim: eşsiz, tek. Sevgilim: sığ, çok.

Sevdiğim: sevdim sahiden. Sevgilim: Emin değilim.

Aynı mahallede oturuyorlarmış, hatta Suzan'ın oturduğu sokağı kesiyormuş sevdiği gencin sokağı. Bazı sabahlar iki sokağın kesiştiği köşede karşılaşırlarmış. Sevdiği sağına soluna hiç bakmadan, hızlı adımlarla yürüyüp geçermiş yanından, –bir kere çarpışmışlar–. Ciddi, ağırbaşlı bir gençmiş ve çok yakışıklıymış. Suzan'ın dizlerinin bağı çözülürmüş onu sokağın başında gördüğünde. Çarşı içindeki kitapçıda da karşılaşırlarmış, sevdiği kalın kalın, ciltli kitaplar alırmış, inşaatta okuyormuş.

Bir gün kitapçıda yine onu görmüş. Kalbi fırlayacak gibi olmuş heyecandan. Bir bakmış, yanında liseden tanıdığı, selamlaştığı bir kız. Gülüşüyorlar, çok samimi görünüyorlar. Sevgilisi bu demek diye düşünmüş, içini bir acı sarmış. Neredeyse sırt sırta duruyorlarmış sevdiğiyle. Bir ara kızın sevdiğine 'ağabey' dediğini farketmiş. Sevgilisi değil, kız kardeşi! Yeniden ümit denizi, yeniden içinde büyüyen sevinç dalgası. Kız kardeşle göz göze gelmeye gayret etmiş, sonunda başarmış. Kız kardeş Suzan'ı ağabeyiyle tanıştırmış, ilk bakışmaları o gün. Sıradan bir tanışma sırasındaki bakışmadan bir göz kırpışı fazla. Hepsi bu.

O gün, hemen sevdiği adamın kız kardeşiyle samimi olmuş. Kendiliğinden gelişmiş her şey. İki genç kız samimiyetlerini artırınca, birbirlerinin evlerine girip çıkar olmuşlar.

ya, yerler buz gibi. Kalbimin gürültüsü kulaklarımdaydı. Kapıyı açtım ki abim, sarhoş bir vaziyette, kapıda dikiliyor. İçimdeki uğultu yavaşça dindi onu karşımda görünce. Kimim var şu kahrolası hayatta?

'Hayrola bu saatte?' dedim. Sesim pürüzlüydü, korkudan. 'Abini böyle mi karşılıyorsun? Aferin' dedi. Dili dolaşıyordu. İçeri girdi. Koyu bir kahve yaptım ikimize de, kaloriferi açtım tekrar, içerisi soğumuş. Niye geldi acaba gecenin bu saatinde? diye merak ettim. Tülay'la kavga mı ettiler yoksa? Ne yalan söyleyeyim, bu ihtimal içimi sevince benzer bir duyguyla ürpertti.

Geçen gün yemekte söylediklerimi kafasına takmış meğer. Paraya bu kadar mı ihtiyacım varmış da iki paralık bir avukatın yanına girmişmişim? –Var tabii, ne sandın? Neyle yanıyor bu kalorifer abicim?– Madem çalışmak istiyormuşum, koskoca şirketi ne güne duruyormuş? Onun yanında çalışsam hem ona bir faydam dokunurmuş, hem de bana doğru dürüst maaş verirmiş. Yabancıların kahrını çekiyormuş benim inadım yüzünden, yanında çalışanlar hırsız mı uğursuz mu belli değilmiş. İnsanın kanı canı kardeşi gibi olur muymuş elâlem? –Çok derdimdi senin şirketin.–

'Kaç para alıyorsun avukattan?' dedi yüzünü ekşiterek, sanki şirketine getir götürcü alacak. Baktım kafası iyi, uzatmadım. 'Boşver, bir gün durdum ayrıldım zaten' dedim. Daha beter parladı. 'Ne biçim laflar bunlar, girdim-durdum? Hizmetçi misin sen, yanaşma mısın? Orta ikiden terk gecekondulu kızlar gibi konuşup da niye sinir ediyorsun beni? Hani öğretmenlik yapacaktın yine bir okul bulup?' Ortalık öğretmen arayan okul kaynıyor çünkü. Susmak en iyisi. 'Ya tamam, uzatma' filan dedim. Bu defa da 'bütün gün nerdeydin?' diye tutturdu, elli kere telefon etmiş, evde yokmuşum. Attım kafadan: 'resim kursuna yazıldım, evde otur otur sıkılıyorum.'

Hemen inandın abicim. Ne kadar da hazırdın inanmaya. Sana sorun çıkarmayayım da sıkıntıdan ölsem de olur, değil mi? Aç, açıkta olmayayım, hayatımı kıt kanaat idame ettireyim yeter. Eriyorum, çürüyorum, hayatım bataklık gibi, dibe çekiyor beni desem sana, o manasız soruyu bile sormazsın: neden? Hemen teşhisini koyarsın: rahat batıyor sana.

Bir babaannesi varmış sevdiğinin, yaşlı, sert görünüşlü bir kadın. Küçük ama çelik parlaklığında, deler gibi bakan siyah gözleriyle süzermiş Suzan'ı her gördüğünde. Yüzünü, endamını açıkça incelerken kuru boynu yay gibi gerilir, burnu hafifçe yukarı kalkarmış. Bu duruşunda bir yargılama okurmuş Suzan, güçten düşer, kamburlaşırmış. Yaşlı kadın Suzan'ın torununa tutkun olduğunu çok çabuk farketmiş. Arada bir dikenli sözler eder, tuzak olduğu hissi veren bir yakınlık gösterirmiş. Suzan babaanneden pek hoşlanmazmış, ama yine de saygıda kusur etmezmiş: sevdiğinin yakınlarını da seveceksin, – sevmesen de.

Sevdiğinin kendinden emin ayak seslerini duyunca yanmaya başlarmış. Aralarında aşka benzer bir şeyler sezer, ama sezdiklerini hayra yormaktan korkarmış, ya yanılıyorsam diye.

"Onun geldiğini hissettiğim zaman nefesim tutuşurdu, konuşurken kız kardeşinin yüzü yanacak diye korkardım, başımı pencereye çevirirdim, dışarının puslu soğuğundan yardım dilercesine."

Bir gün göz göze gelmişler nihayet. *İnfilak.*

"O bakışma ne kadar sürdü bilmiyorum" dedi, "ama iflah olmaz bir şekilde tutulmama yetti. Kız kardeşi hemen anladı, usulca odadan çıktı. Çok kuvvetli bir ateş hissettim, o anda kül olmaktan korktum inanın."

İkisi kalmışlar odada. Sevdiği adam, pikaba bir plak koymuş: *Çemberimde gül oya.* Suzan onun da tutuştuğunu hissetmiş, elleri titrediği için pikabın iğnesini bir türlü oturtamıyormuş.

"Eve dönünce ilk işim, bir umutla boyumu ölçmek oldu" dedi, "annemin dikiş makasını aldım, dimdik duvara yaslandım, hile yapmadan makası başıma dayadım, ucuyla derinden kanırttım duvarı. Mezurayla ölçtüm: bir altmış sekiz. Ağlamaya başladım."

Suzan'ın öğretmen olan annesi, bütün gün dikilmekten şişmiş ayaklarını sürüyerek eve döndüğünde; odasında, yatağına kapanmış ağlarken bulmuş kızını.

'Neden ağlıyorsun kızım?' diye sormuş, 'içim sıkılıyor anne' demiş Suzan. Annesi içi sıkılan genç kızları bekleyen tehlikeler hakkında abuk sabuk şeyler anlatmış.

Tehlikeden ne anladığı belli: Aşk.

Şirkette bir işe yaramayacağımı da çok iyi biliyor. 'Aferin, ya gel adam gibi benimle çalış ya da böyle faydalı şeylerle geçir vaktini, resim mesim, iyidir,' dedi.

İyidir abicim, resim mesim, yazı mazı, bunlar iyidir.

Saat ikiye geliyordu. Tülay aradı cep telefonundan. 'Derya'dayım' dedi sert koca, çat, kapattı telefonu. Arada bir gerginlik varmış sahiden. Beş dakika sonra bir daha telefon. Yine Tülay.

Sertliğin de buraya kadarmış abicim, sesin birden şekerlendi – karın ne dediyse artık. 'İyiyim dedim ya, merak etme. Derya da iyi. Vereyim kendin konuş.'

Ah sevgili abicim, Tülay beni merak etmiyor ki... Gerçekten benim yanımda mısın, değil misin; onu öğrenmek istiyor sadece. Mecburen konuşuyoruz, aramızdaki samimiyet nasıl da sahte: canım nasılsın?

İçi rahatladı ya karısıyla barışınca; önce 'yaşın genç, evlen, bir yanlış evlilik yaptın diye yapayalnız mı yaşayacaksın böyle?' diye ağız arayışlı, yumuşak bir nutuk çekti. 'Birini bulsam hayır demem herhalde' dedim. Güldü açık görüşlü abi, 'biz buluruz kızım, sen iste yeter, aslan gibi adamlar var çevremizde, dürüst, yakışıklı, hali vakti yerinde.'

Kahveyi içip açılınca karısını çekiştirmeye başladı: 'Sade para harcasın, nasıl kazanılıyor bilmiyor ki, şimdi de bahçeli bir eve taşınalım diye tutturdu.' Anlaşıldı, kriz mriz, darboğaz hikâye. Abim Yunus'taki evi Tülay hanımın bahçeli ev tutkusu için harcamak istiyor demek. Bana rağmen, bize rağmen.

Seni çok iyi anlıyorum abicim. Yeni düzeninin efendisi olduğundan beri, biricik kardeşin değil, geleceğe ilişkin planlarının parçasıyım senin. Aslan gibi adam dediğin de, kendisini boynuzlayan karısı tarafından terkedildiği için iki sene psikologa giden Tuncay, değil mi? Kız kardeşini sana yamamaya çalışırken karısının başkasına âşık olduğunu bilmeyen; öğrendiğinde, efendi gibi, hayatta başarılar dileyeceğine, günlerce karısının peşinde dolanıp reddedilmekten usanmayan, eski karısından ümidini kesince hiç değilse geleceği garantiye alalım diyen yüzsüz.

Tuncay'la evlenirsem, okey dörtlüsü gibi oluruz değil mi abicim? Eski hayatımızın bütün izlerini sileriz, yeni evlerde

Bir an içinden, ama anne, onun boyu bir seksen beş demek geçmiş. Beni kısa, zayıf, çelimsiz, çirkin bulursa diye korkuyorum. Beni istemezse diye korkuyorum. Ya bana âşık değilse, ya yanılıyorsam, ya ümit vermiyorsa, ya ümit verir de sonra bırakıp giderse diye çok korkuyorum, onu sevmekten çok korkuyorum, bu yüzden ağlıyorum diyememiş.

'Sabahları süt içsem iyi olacak' demiş sadece.

Annesi çok şaşırmış: 'sen süt sevmezsin ki Suzan? Ama akıl etmen güzel, iç, genç kızların sinirleri bozuk olur, süt sinirlere iyi gelir, yatıştırır, hem kemikleri geliştirir, boyu uzatır.'

Sevdiğinde aşk yanarak tükendikten sonra, annesinin evinde kalan masum genç kız odasına sığınıp yatağına uzandığında; duvarda on beş yıl öncesinden kalan o işareti görmüş, kat kat badanaya rağmen kendini belli eden şekilsiz bir boşluk. Öylece duruyormuş.

"İnanmayacaksınız ama, tekrar boyumu ölçtüm" dedi, "aynı makasla bir daha kanırttım duvarı, bu defa bir yetmiş üç. On beş yılda beş santim. Aradaki fark idealdi, ama sadece buydu ideal olan."

Uzun süre sustu Suzan hanım. Çaylarımızı içerken "siz nasıl ayrıldınız?" dedi, "her ayrılışın insanın içinde yer eden bir ânı vardır."

Ne zor bir soru bu Suzan hanım.

Bir gün büyük, geniş bir iskeledeydim. Nasıl oldu bilmem, gemi palamarını çözmeden iskeleden ayrıldı. Gemiyi bağlayan halat iskeledekilerin gözlerinin önünde gerilmeye başladı. Insanlar uzaklaşmakta olan geminin kaptanını uyarmak için bağrışıyorlar, genç bir çımacı babalardan birine dolanmış ipi umutsuzca çözmeye çalışıyordu. Kol kalınlığındaki halat gerildi, gerildi, herkesin nefesini tuttuğu bir anda, havada gözle görülebilen bir elektrik çakımı bırakarak koptu. Denizin ve göğün mavisinden daha mavi elektriği gözlerimle gördüm. Kopan halat takip edilmesi imkânsız bir hızla iskeleye yöneldi, burnumun dibinden geçerek zavallı çımacının yüzünü parçaladı. Kopan halatın diğer parçasının geminin gövdesine vururken çıkardığı ses havada çınladı durdu bir vakit.

oturur, birlikte tatillere gider, yeni hayatlar yaşarız. Yunus'taki evi, babamızı, annemizi, babaannemizi tümüyle unuturuz. Suzan da kim? olur böylece. Kayısı ağacı mı? Çocukluk mu? Biz hiç çocuk olmadık ki.

Abim gece geç vakit giderken birden bana sarıldı. Titrediğini hissettim. O andı işte gerçek olan. Ama çok kısa. Öyle kısa ki, hatırlamaya değmez.

Gece çok kötü uyudum. Babaannemi gördüm rüyamda. Yine Suzan'ın saçlarını kesiyordu. Suzan ağlıyordu. Ben babaanneme benim saçlarımı kes, onunkileri bırak diye yalvarıyordum. Uyandığımda yastığım sırılsıklamdı. Hâlâ uyanmamış olmalıyım ki, 'ama ağlayan Suzan'dı, neden benim yastığım ıslak?' diye mırıldanırken buldum kendimi.

Babaannem bir akşam durduk yerde, 'abine göre boyu kısa bu kızın' demişti. O zamana kadar babaannemin bu aşkın farkında olmadığını sanıyordum. 'Kısa falan değil' dedim. Israr etti: 'kısa, çelimsiz. Abine yaramaz bu kız.' Neden bilmiyorum, birden bir ağız dalaşına girdik. O günkü kavgamızda babaannemin ettiği bir söz aklıma kazındı: 'benim aşka hörmetim vardır küçükhanım.'

Merak ediyorum babaanne, sen aşktan ne anlıyordun acaba? Madem aşka 'hörmetin' vardı; annemin hatırasını nasıl incittin, o çalı saçlı kadını nasıl bağrına bastın? Anneminki aşk değil miydi?

'Hadi boylarımızı ölçelim' dedim Suzan'a. Yüzünde manalı bir gülümseyiş belirdi. Boyumu onun boyuyla kıyaslamak istiyorum zannetti. Nasıl söylerim Suzan sana gerçeği? Bahariye'deki evdeydik. Abimle yine aynı odada, karşılıklı divanlarda yatıyorduk. Büyüdüğümüzde babaannem abimle aynı odada yatmamızı istemeyip beni kendi odasına taşımaya kalkınca Abim 'saçmalama babaanne' dedi, 'ne ilkel düşünceler bunlar!' Ben de, 'seninle aynı odada yatmam, çok horluyorsun' dedim. Horluyordu gerçekten, ama aslında babaannemin odasındaki kokuyu sevmiyordum. Talk pudrası, limon kolonyası, yaşlı kadının beyaz teni, beyaz tülbent, beyaz sabun, beyaz saç kokusu. Ölümü çağrıştıran, gençliği solduran bir koku. Abim pencere kenarındaki divanda yatardı, ben duvar tarafındaki. Suzan bize geldiğinde hep abimin yatağına otururdu.

Beraberlik canlı ise ayrılmanın bir gerilimi, gerilimin de bir tarihi vardır. Sizin kastettiğiniz an, o halatın koptuğu andır.

Ama beraberlik ölü ise, ayrılmak, çürüyen iki parçanın birbirinden zahmetsizce kopması demektir. Çürümek acı vermez, ölü olan çürür.

Çürüdüğünü anlatmak kolay değil, ölü olduğunu ikrar etmek ise çok zor.

2 aralık pazar

Sabah uyandığımda, Suzan hanım bugün gelmeyecek diye canım sıkıldı. Kaloriferler yeni yanmış, içerisi soğuk. Biraz daha kalayım yatakta dedim, yapacak bir işim mi var? Ama alışkanlıklar mantığı daima yener, bir de korkular.

"Pazarları gelemem" demişti, "ailemle geçiririm vaktimi."

Keyifsizce ama ısrarla kahvaltı hazırladım kendime, ekmek bile kızarttım, sabah sabah kızarmış ekmek kokusu güne iyi gelir diyerek. Bir faydası olmadı. Pencerenin önüne oturup ekmeği usançla çiğnerken bu pazarın da çabuk geçmesini diledim.

Öyle ya da böyle, hayatımda daima bana günlerden pazar olduğunu hatırlatan bir şey oluyor, işte Suzan hanım gelmiyor örneğin.

Daha az otobüs geçiyor, insanlar tek tük, dükkânların kepenkleri inik. Sinsi yağmur kasvetli manzarayı cilalıyor.

Öğleye doğru bir kadın telefon etti. 'İlan için aramıştım' dedi. 'Ne ilanı?' dedim. 'Satılık ev.'

Haa, ev! Öyle ya, satılıktı...

'Vazgeçtim hanfendi satmıyorum' dedim.

Çok ısrar etti: 'ille de bir görüşelim, ben sizi ikna ederim' diye. Kendine çok güveniyor. 'E, hadi gelin bakalım' dedim, 'madem bu kadar ısrar ediyorsunuz...'

Gelin bir de sizi görelim, bakalım ne kadar incesiniz, ne kadar duygulusunuz, hikâyeniz ne kadar dokunaklı, bir de sizi dinleyelim.

Duvara yaslandı, dudaklarının ucunda ufacık, manidar gülüş duruyor. İpek saçlarını bastırdım, makasla duvarı kanırttım. Sonra ben duvara yaslandım.

Suzan'ın benim boyumu fazla ölçtüğünü biliyorum.

Çünkü ona inanmayıp, bir de kendim ölçtüğümde, boyumu bir parmak yukarıdan işaretlemiş olduğunu gördüm. Ben Suzan'dan bir parmak kısaydım, ama o, ikimizi eşitlemişti.

2 aralık pazar

"Pazarları gelemem" demiştim Ekmel beye, "pazarları aileme ayırırım." Ben ve ailem her pazar yemeğe gideriz.

Gideriz de, pardon, ailem kim?

Bu pazar da yemeğe gittik. Ailemle.

Pazarlarını, yemeklerini, içkilerini, geniş, rahat, konforlu, tatlı hayatlarını zehir ettim.

Nihayet zehir ettim.

Korkmadım. Oysa abimden korkardım. Saygı ve hayranlıkla karışık, hissetmekten hoşlandığım bir korkuydu bu: beni koruyan, kollayan, var eden bu korku ipinin ucunda, beni seven ve düşünen, iyiliğimi isteyen, güçlü biri var.

Abim babamdı. O her şeyi bilirdi. Ben hiçbir şey bilmezdim. Bilmediğim için hata yapabilirdim. Nitekim yapmıştım da. Cihan'la evlenmiştim.

Oysa bu HERİFin bana göre olmadığını en başta söylemişti abim; bir akşam yemeğinden sonra, onları tanıştırdığım gece. Kısa bir süre için İstanbul'a gelmişti, Suzan'a yazdığı mektuplar henüz aralanmamıştı. Suzan yumuşacık sesiyle abimi alıştırmış, beni yatıştırmıştı. Buna rağmen kalbim aralıksız gürlüyordu. Korkuyordum, ya beğenmezse Cihan'ı?

Beğenmediği gibi, Suzan'ın bütün gayretine rağmen, beğenmediğini çok belli etti.

O gece Cihan da hiç yapmadığı kadar üstten konuştu. Adeta meydan okudu abime: kız kardeşiniz artık benden sorulur, müsaadenizle.

Aslında daha kesin konuşmalı, vazgeçtim hanfendi hiç zahmet etmeyin demeliydim. Ama Suzan hanım gelmeyecek. *Ben demiştim, bir gün canımız sıkılacak. / Bu kadar sıkıntının içinde.*

Sesi inişli çıkışlıydı kadının. Çağıldadığı anlarda genç bir kız sanki, bazen yorgun, uzaklardan konuşuyor. Konuşurken ihaneti andıran garip bir duygu yokladı içimi.

İhanet cesurca bir duygu, çok şehvetli, tedirginlik ve korku da var içinde, belli belirsiz bir pişmanlık. İnsanın başını döndürüyor. İhaneti çekici kılan şeyin şehvet olduğunu sanırlar; şehvet seldir, sürükleyendir, doğru; ama asıl çekici olan cesaretmiş meğer.

Cesaret insana iyi geliyor: sana ihanet edebiliyorsam dünyaya hükmedebilirim, bir. İhanet ederken cesaret, şehvet, korku, pişmanlık duyuyorsam; sen varsın demektir ki; işte bu çok önemli, iki.

Annemin babama hiç ihanet etmediğinden eminim.

Yıllar geçtikçe babamın ardında neden bu kadar çok kanıt bıraktığını daha iyi anlıyorum: Bul, anla, isyan et, n'olur! Böylece var olsun aramızda bir şey.

Kanıtlar ortadaydı. Bunca evin sahibiyken babamın adına kiralanmış bir dairenin mahsus ortada bırakılmış kontratı, açılmayan tuhaf paketler, kol düğmesinin kaybolan tekinin günler sonra ortaya çıkışı, eve gece geç vakit gelmeler, hangi kapıyı açtığı bilinmeyen anahtarlar, gizli gece telefonları, hakkında bilgi verilmeyen şehir dışı seyahatleri ve diğer bildik izler.

Babamın babası, o hiç konuşmayan adam bile heceleyerek okuduğu kontrata bir anlam veremeyip sordu bir keresinde: 'nerenin kontratı bu?' Babam, babasının elinden sertçe aldı kâğıdı.

Annem mutfak bezlerinin etrafını oyalıyor, gözleri tığın üstünde, burun kanatlarında belli belirsiz bir titreme, sinirleri sapasağlam, yüzünde insanı hırstan ağlatacak kadar sert ve vakur bir ifade... Kanıtlardan çok uzakta, erişilmez yüksekliğinde.

Bir keresinde de küçük ağabeyim Z. yüzü allak bullak eve geldi, lisede öğrenciydi daha. Babamı bir kadınla baş başa yemek yerken görmüş bir balık lokantasında, kadının ellerini tutuyor, öpüyormuş. Taşkınlık dönemleriydi ağabeyimin, geçti sonra. Atılan taşla dalgalanıp durulan bulanık sular gibi oldu.

İçimdeki terazi dengeye gelmiyordu bir türlü. Bir abim ağır basıyor, bir Cihan. Arada eziliyorum, unufak oluyorum.

Eve döndüğümüzde, 'bu herif evlenilecek adam değil, aklını başına topla' dedi. Ama ben ne yaptım? Ayrılmak bir yana, uzakta olmasını fırsat bilip Cihan'la evlendim; iki satırlık, soğuk bir mektupla evlendiğimi bildirecek kadar ileri giderek hem de.

Ne oldu sonunda? Abim haklı çıktı.

Ama şimdi, aradan bunca zaman geçtikten sonra düşünüyorum da, abim haksızdı. Cihan tam evlenilecek adamdı. Ama ben abimi haklı çıkarmak istedim: o da yıkılırsa kafamda, ben neye tutunacağım sonra?

Beni her pazar aynı saatte hatırlayan, her pazar, olmazsa iki pazarda bir ailesiyle birlikte yemeğe götüren, ailesine ve alışkanlıklarına bağlı abim bu pazar da aynı saatte aradı: 'seni akşamüstü alırız evden.'

Gene aynı boktan yere mi gideceğiz abicim? Randevuevi gibi döşenmiş, şıkır şıkır avizelerle aydınlanan, her masaya sayısız garsonun baktığı, komisinden çiçekçisine bahşiş dağıtmaktan yorgun düştüğün, otoparka kadar saygıyla geçirildiğin için kendini mühim biri zannettiğin, aileye mahsus o meşhur kebapçıya mı gideceğiz gene?

'Benim çok başım ağrıyor bugün, siz gidin' dedim. Kötü alıştırmışım ki, dinlemiyor, ısrar ediyor. Direnecek gücüm de yok. Peki.

Ama önce düşündüğüm bir şeyi yaptım. Saçlarımı boyadım. Saç boyası aldığım yerdeki kız, 'size kızıl çok gider' demişti, 'hem bu senenin moda rengi. Şöyle kısa kestirip kızıla boyatırsanız şahane olur.'

Mersi, almayayım, şahane olmak istemiyorum. Eski bir şiir kadar hüzünlü olmak istiyorum sadece. Ama olamıyorum. Madem olamıyorum, bari kızıl olayım. Ayna ayna söyle bana, kestikçe saçlarımı bir şey değişir mi hayatımda? İleriye akan zaman, bir yolunu bulup geriye akar mı?

Şahane kızıl, çok acıklı oluyormuş. Ruhumda iyileşemez bir yara var: abimi çok özlüyorum, gördükçe daha çok.

Zil aşağıdan çalınınca indim, hava kararmak üzereydi. Tun-

'Soracağım hesabını, bunu sana nasıl yapar?' diye yırtınıyordu o gün. Annem taş gibi kıpırtısız.

'Neden anne? Neden susuyorsun? Babam seni kimbilir kaçıncı defa aldatıyor, neden hiçbir şey söylemiyorsun?'

Cevap bile vermedi annem. Aldatıldığını kabul ederse, babamı seviyor olacak.

Ne tuhaf bir inatlaşma.

Bense ardımda kanıt bırakmaktan korkacak kadar budalaymışım. Sık sık saman çöpünün anlamı ve duyguları deyişim boşuna değil. Saman çöpününki kadar anlamlı ve renkli hayatımın uyuşuk düzenini bozmaktan korktuğum için kanıt bırakmıyordum. Karım anneme benzemiyordu. Bir defasında farkında olmaksızın bıraktığım iz, büyük ve anlamsız bir boşluk olan hayatımı cehenneme çevirmişti. Ortak boşluğumuza tekrar dönebilmek için uzun süre karıma katlanmam gerekti.

Karımın gururu mu incindi? Öyle sanmıştım; evliliğimizin ilk zamanlarında olduğu gibi içimde sevinç veren bir şeyler kıpırdamıştı. Çok sonra anladım, henüz gözden çıkarılacak kadar kullanılmış, yeterince sömürülmüş bir adam olmadığımı.

Gelen kadına kapıyı açtığımda ihanet duygusu bu defa daha derin yokladı içimi. Sanki Suzan hanım ansızın kapıda belirecek; teessüf ederim E. bey diyecek, hani anlatmak ve dinlemek için seçtiğiniz arkadaş bendim?

İtiraf etmek gerekirse, gelen kadın geçkin ama güzeldi. Benim yaşıma yakın, mihrap daha dün gibi yerinde, son gençliğinin her ânının tadını çıkarmak istiyor, belli.

Ne gözlere gözlerini dikmiş bir kadın; vaktiyle bir kaş hareketi, bir el hareketiyle ne dağlar devirmiş; bir nefes alışla ne yürekler dağlamıştır, kimbilir. Salonun kapısında durup bir göz attı içeriye. Sonra içeri girdi, izin filan istemeden yakası kürklü siyah mantosunu çıkarıp koltuğa bıraktı. İçinde, omuzları ve göğüs kısmı içini gösterecek kadar ince kumaştan siyah, dar bir bluz vardı; parmağında iri, hüzünlü bir yüzük; yüksek topukları parkede ritmik sesler çıkarıyor.

'Boşuna zahmet ettiniz hanfendi, ama buyrun bakın yine de.'

Hızlıca dolaştı evi, bütün odaların kapılarını açtı, arka avluya bakan küçük balkona bile çıktı. Sonra teklifsizce pencerenin

cay el salladı, telefonda abimle konuşuyordu: Derya'yı aldım, geliyoruz, dedi, bana elini uzatırken.

GELİYORUZ. Biz, iki sevgiliyiz ya, ben de onu aldım, geliyoruz, ikimiz, ikimiziz.

Yolda, 'bir değişiklik var sende' diye tutturdu.

Yok Tuncay, bende senin anlayabileceğin hiçbir değişiklik yok. Bende seni ilgilendirebilecek hiçbir şey yok.

'Saçlarını kestirmişsin.-Kızıl olmuşsun.-Kaloriferi açayım mı biraz daha?-Hangi yoldan gidelim?-Hangi radyoyu dinlemek istersin?-Resim kursuna başlamışsın ha?-Ne yapıyorsun, yağlıboya mı?'

Sana ne be, sana ne?

Demek beni almaya Tuncay'ı gönderdin abicim, öyle mi? Alacağın olsun.

Sevgili abicim ve ailesi bizden önce gelmişler, ama yemeğe başlamamışlar, hala, hala! dayı, dayı! diye çığrışan çocuklar çok acıktığı halde. 'Nerde kaldınız yahu? Öldük açlıktan.' –Nerde kaldınız–Siz–Siz ikiniz–Tuncay ve ben yani–Yemeğe katılan çift.

Tülay: 'Saçların ne hoş olmuş Derya. Çok yakışmış.'

Rakılar kondu, buzlar atıldı, kadehler kaldırıldığı anda, çınladı sesim: 'Suzan'a. Bugün Suzan'ın doğum günü.'

Abim, saçmalama, Suzan'ın doğum günü bir mayıs bir kere, der diye bekledim. Demedi. Tülay'ın gözlerinde kinli bir ışık çaktı. Tuncay'ın dünyadan haberi yok. Öfkelendi abim, ama gülümsedi, yani çok iyi idare etti durumu: 'Nerden de geldi aklına Suzan muzan? Neyse, madem doğum günüymüş, içelim, Suzan'a, eski günlere!'

Suzan'ın doğum gününü hatırlamadığını külahıma anlat abicim. Bir mayısı da unutmuş olamazsın.

Masaya garip bir karmaşa hâkim oldu. Gökçe, 'hala sen ne yiyeceksin?' diye sorup duruyor, Mert bebek sandalyesinde zırlıyor, Tülay dudaklarını dişliyor, ben abime inat Adalar'a doğru bakıyorum, bir garson pastırmalı humusu servis ediyor, Tuncay 'Suzan kim ya, anlatsanıza' diyor.

'BUNUN liseden arkadaşı' dedi abim, 'benim de TAAAAA üniversite yıllarında sevgilimdi. Ama HAYIRSIZ çıktı çok, ayrıldık diye Derya'yı da aramadı bir daha.'

önündeki koltuğa oturup bir sigara çıkardı, yakmamı bekledi. Yaktım. Konuşmaya başlamadan önce eşyayı dikkatle gözden geçirdi, galiba içki şişesi aradı. Biraz inceleyince, mihrabın sandığım kadar yerinde olmadığını farkettim. Saçları epeyce azalmış, dudaklarını çevreleyen ince çizgiler gün ışığında ansızın kendini gösterdi. Sesinde delimsirek bir ton, halinde eskimiş bir şeyler vardı.

Neden evi satmaktan vazgeçtiğimi sordu ısrarla, mesele paraysa mühim değilmiş, halledilebilirmiş. Bu zamanda bir malı gerçek değerine satmak çok zormuş, sonunda usanıp vazgeçiyormuş insan, kendinden biliyormuş.

Nasıl anlatırım size hanfendi, birçok göz okşayan değersiz ayrıntısına bayıldığınız, nesli hızla tükenmekte olduğu için göze girmiş, ama gerçekte çok sıradan bir yapı olan bu apartman dairesinin sadece bir BAHANE olduğunu?

'Ömrüm bu evde geçti, içim sızladı, satamadım' dedim.

Farkettim ki beni dinlemiyor.

Kızı evleniyormuş, damadı müstakbel eşine bir daire hediye etmek istiyormuş. 'Buralar aileler için pek elverişli semtler değil aslında,' dedi, 'hele cadde üstü, gürültü, toz, çekilir gibi değil.'

Eee? Neden buradasınız?

Ama kızı ille de cadde üstünde oturacağım diye tutturmuş, şehrin kalbinde. Damadı çok sık seyahate gidiyormuş. Kızı yalnız kaldığı zaman evde ışık, ses olsun istiyormuş.

Laubaliliğim tuttu, 'Yaksın evin bütün ışıklarını, müziği de sonuna kadar açsın' dedim.

Boşuna mı anlatıyorum ben, der gibi baktı: 'Sahici ses istiyor' dedi, 'mesela caddeden cankurtaran geçsin, sarhoşlar birbirine girsin, ev caddenin ışıklarıyla aydınlansın sabaha kadar. Uykusuzluk çekiyor kızım, gecenin geç saatlerinde herkesin uyuduğunu hissederse delirecek gibi oluyor.'

Böyle zamanlarda dışarıya bakmak, ayakta olan uyumamış birilerini görmek istiyormuş.

'Yine de burası genç bir çift için uygun değil bana sorarsanız' dedim, 'şehrimizde çok daha nezih semtler var. Hem uyku sorununu halletse iyi eder. Uyumadan yaşanır mı? Çok yıpranır sonra, yazık.'

Hayırsız çıkan sevgili: Suzan. Bu: Ben. Taaaa geçmişte kalmış, değersiz bir hatıra: Bu aşk.

Allahım, öleyim, öleyim burada, hemen şimdi!

Tuncay yavşadı, 'vaaay, enişte, eski aşk ha?'

Tülay olgun olgun, anlayışlı anlayışlı, gözlerini kırpıştıra kırpıştıra gülümsedi.

Gökçe 'babamın sevgilisi mi varmış anne?' diye sordu.

'Eskiden varmış kızım' dedi Tülay, 'çok eskiden, öğrenciyken.'

Gökçe, 'senin de var mıydı anne?' dedi.

'Tabii vardı kızım' dedi bizimki, gerindi, arkasına yaslandı, bir sigara aldı eline, abimin gözüne soktu: yaksana? Günde bir-iki sigara içer, tadını çıkara çıkara.

'Bi dakka bi dakka!' dedi abim, 'ne diyosun sen ya? Ne sevgilisi?'

'Senin vardı da benim niye olmasın?' diyerek cilveli bir kahkaha attı karısı.

Abim Tuncay'a döndü, 'ben senin kardeşini koklanmamış güldür diye aldım kayınbirader' dedi.

Tuncay'ın yüzü şakacıktan asıldı. 'Valla ben de ilk defa duyuyorum enişte, bilseydim, kırardım bacaklarını.'

Kah kah kah!

Birbirlerini çok seven aile bireyleri müthiş eğleniyordu.

O güzel aşkı maskara ettiler elbirliğiyle.

'Gençlik aşkı işte, geldi geçti' dedi abim, neden sonra, yalancı bir hüzünle.

Ben bu masada seni harcatır mıyım hiç Suzan? Sana ait olan bir şeyin maskara edilmesine izin verir miyim?

Gülüşler durulunca dimdik abime baktım: 'Hangi gençlik aşkı on beş sene sürer?' dedim. 'Hangi gençlik aşkında hapishane kapısında yatılır, yüzlerce mektup yazılır? Suzan'ın seni uğruna ölecek kadar çok sevmesine gençlik aşkı mı diyorsun? Türkmenistan'a giderken yemin etmedin mi,.'biraz para kazanayım döneceğim, hemen evleneceğiz' diye?

Ağır bir darbe vurdum. Pazarlarını zehir ettim. Masaya soğuk bir sessizlik çöktü. Gözlerim doldu, ağladım ağlayacağım. Abimin dudakları titriyor, bilmem öfkeden, bilmem acıdan. Tü-

Hafiften eğlenerek konuşuyordum kadınla, bir de baktım ki pencereyi açmış, caddenin ucuna dikmiş gözlerini. 'Ama La Paix Hastanesi buraya çok yakın' dedi, 'iki adım. Ben her zaman yanında olamam, hem burası birinci kat...'

Kadın pencereyi kapatıp bana döndüğünde kendini eğlendiren gizli bir gülüş yakaladım yüzünde. Birden gözümde fazla parladı. Hikâyesi yeni boyanmış bir soba gibi göz alıcı, ama aşırı parlak, teneke.

Siz hâlâ güzelsiniz hanfendi, insan içine karışabilirsiniz, uyduracaklarınızı dinleyecek çok erkek bulunur. Üstelik hâlâ güzel olduğunuz için size inanırlar, başkalarıyla daha iyi vakit geçirirsiniz. Kusura bakmayın, bana göre değilsiniz.

Kaba bir ev sahibi değilimdir, ama bıraksam kadın akşama kadar oturacaktı, teneke hikâyelerini ardı ardına ekleyerek. Sıkıntımı belli ettim, bu yaşta bile mevzun bacakların üst üste atılışındaki zarafeti görmezden gelerek.

Sonunda ümidini kesti, bakışlarında ucuz bir hülyayla, 'kararınız kat'i mi?' diye sordu. Siz misiniz o müstehzi gülüşün yakalanmasından çekinmeyen? Başımı sallamakla yetindim. 'Müsaadenizle, sizi daha fazla meşgul etmeyeyim' dedi. Yine de bir ümit, ne güzel oturuyorduk derim diye bekliyor. 'Estağfurullah' dedim, kapıya yürüdüm.

Kadın çıkıp gittiğinde bir ferahlık duydum, ihanete çok yaklaşıp durabilen, durabildiği için kendiyle gurur duyan bir âşık gibi.

3 aralık pazartesi

Karıma çok ihanet ettim ben desem, bu cümlede iki anlamsız kelime olur: karım ve ihanet. Biri için diğeri gerekir oysa; birinin anlamı yoksa, diğerinin hiç yok.

Bir tarihte İzmir'de bir duruşmaya gitmem gerekiyordu. Türlü aksilikler oldu, uçağı kaçırdım, gece arabayla yola çıkmak zorunda kaldım. Daha gençtim, ama aile denen çemberin üzerinde yürüyordum, ayağımın biri dışarıdaydı.

Uyku bastırmaz da durmadan yol alırsam, sabah İzmir'de

lay olgunluğun zirvesinden şirretliğin seviyesine inmeye hazırlanıyor.

O sırada takım elbiseli, göbeğini götüremeyen bir adam geldi masaya, abimle Tuncay yerlerinden kalktılar, tokalaşıp öpüştüler adamla, işten güçten konuşmaya başladılar. Tülay bana bakmıyor, Mert'e yemek yediriyor sözde. Abim Tülay'ı ve beni adamla tanıştırdı. Adam babamı iyi tanırmış, çok sevip sayarmış, bir taneymiş benim babam, pisi pisine gitmiş, hep cesur olduğu içinmiş, onu vuran adamların var ya ciğerleri beş para etmezmiş.

Abimin gözünün ucuyla bana baktığını ve utandığını farkettim; böyle karanlık kılıklı bir adama gösterdiği itibardan ötürü mü, az önce masada en değerli hatırasını bizzat harcadığından mı, bilmiyorum.

Bu da benim zaferim, gerindim, arkama yaslandım, sigara öyle yakılmaz böyle yakılır Tülay hanım. Tülay'ın benden daha çok nefret ettiğini biliyorum. Abimden nefret edeceği yerde benden ediyor. Derin izler bırakmış bir aşkın enkazının üstünde oturduğunu kabul etmek, Suzan'ın bıraktığı yeri doldurama yacağını anlamak yerine; abimin o on beş yılı basit ve neredeyse masum bir gençlik aşkıyla geçirdiğine inanmayı tercih ediyor ve benden nefret ediyor. Etsin.

Babaannemin dediği gibi: benim aşka hörmetim vardır küçükhanım.

3 aralık pazartesi

Neden bilmem, Ekmel beyle konuşurken coşuyorum. Suzan oluyorum. Suzan olmak beni coşturuyor. Şimdiye kadar hiç kimseye anlatmadıklarımı şehvetle, arzuyla, yaşar gibi anlatırken, ağzımdan bal damlıyor, biliyorum.

Ama bu bana hiç iyi gelmiyor. Gelmeyecek.

Sanki Ekmel beyi yıllardır tanıyorum. Oysa bugün saydım, topu topu dört gün olmuş ona düzenli gitmeye başlayalı. Toplasam yirmi dört saat ya eder ya etmez. Ama ömrümün yirmi

olurum diye düşünüyordum. İlk rastladığım benzinciye girdim. Depoyu doldurturken birden şeytan dürttü; Nurhayat'ı arayıp, 'benimle İzmir'e gelir misin?' dedim. O da avukattı. Hoş kadındı, benden yaşça büyük, kocasından ayrılmış, esmer, dolgun, siyah gözlü. Hayatıma sokulmaya çalıştığını farkedince; henüz genç, toy ve korkak olduğumdan, 'ben sana yaramam Nurhayat' demiştim; 'orası belli olmaz' demişti. Hadi bakalım dedim, fırsat bu fırsat, belli olur mu olmaz mı? Nurhayat'ı almak için geri döndüm, yolu en az yarım saat uzattım. Ama arabaya bindiğinde yarım saatin ne önemi var dedim, bizi bekleyen kırk sekiz saatin yanında?

O zamanlar İzmir'e gitmek için Sındırgı'da dağları dolanmak gerekirdi. Dağlar karlıydı. Gecenin ve ormanın içinde tipiye tutulduk. Yavaşladım, derken tümüyle durdum. Kara gömüldük. Bu dondurucu cehennemi aşmak için gaza bastığımda zavallı arabam inliyor, bir adım bile ilerleyemiyordu. Bagajdaki paltoları almak için indiğimde gözlerime kar dolunca, korkuyu iliklerime kadar hissettim. Tipiden yolun iki yanındaki ağaçlar bile seçilmiyor, rüzgâr arabayı sarsıyordu. Benzin çok azalmıştı, gözümü ibreden ayıramıyordum. Arada bir kontağı kapatınca arabanın içi buz kesiliyor; çalıştırdığımda, ibre sanki donarak öleceğimizi haber verir gibi titriyordu.

Nurhayat yanımda iri bir karasineğe dönüştü, vızıldayarak beynimi oyuyordu: Neden aradın beni? Niye sana uydum? Bir şeyler yap! Donacağım! Sus Nurhayat. Senin yüzünden öleceğim burada. Kurtar beni! Madem taktın peşine!.. Sus Nurhayat sus!

Susmadı. Bir tokat attım. Parmaklarımın yanağında bıraktığı izi karanlıkta bile görebiliyordum. O da bana saldırdı. Ölümün kıyısında olduğumuzu idrak etmiş zihnimizin yarattığı şiddetle ve bedenimizin olanca gücüyle, birbirimize lanet ederek dövüşmeye başladık. Lanet ve şiddet bedenimizi ısıttı, ölümden uzağa taşıdı.

Birkaç saat sonra bizi kurtardıklarında tanınmaz haldeydik. Benim gömleğimin yakası yırtılmış, Nurhayat'ın burnu kanamıştı. Karayolları ekibinden gelen adam hayretle bize bakıyordu.

Nurhayat İzmir'e varır varmaz bir otobüse binip –bana selam bile vermemek üzere– İstanbul'a döndü. Karıma karşı tarafın

dört gününü yaşamış gibiyim. Ömrüm çok mu kıymetli? Bilmiyorum ki. Benimmiş gibi anlattıklarımın benim olmaması içimi yakıyor.

Bu sabah lapa lapa yağan karın altında Ekmel beyin evine yürürken abime gittiğimiz o günü hatırladım. Suzan'ın beni dışarı çıkardığı günü. Şimdi daha iyi anlıyorum Suzan'la haksız yere rekabet etmiş, hem ona hem kendime zarar vermiş olduğumu. Harap bir örgüt evinde abimle buluştuğumuzda, boynuna Suzan'dan önce atılırken gözümün ucuyla da izlemiştim, hakkına razı olacak mı diye. Olmuştu. Hakkına hep razı olduğu için daha da gözüme girmişti: Abimi Suzan'ın sevmesine bu nedenle izin vermiştim.

Evdeki iki genç, bizi baş başa bırakıp daracık mutfakta yemek hazırladılar. Yapış yapış salçalı makarnayla turşu. Çok konuksever davrandılar. Pervane oldular etrafımızda. Güler yüzlü olanı inşaatta uzatmalı öğrenciydi, abimin sınıf arkadaşı, ekmek diliminin tamamını parmağıyla iterek ağzına tıkıyordu. Çatık kaşlı eczalıkta mı, veterinerlikte mi, öyle bir yerde okuyordu. Komik biriydi, güler yüzlünün ekmekleri bütün bütün yutmasına takılıyordu. Abimin makarnayı kaşıkla yemesi, turşu tabağının dibindeki suyu kaşıklaması dikkatimi çekti. Fazlaca bakmış olmalıyım ki, 'evde sadece iki çatal var' dediler. Onları da Suzan'la bana vermişler.

Çatık kaşlıya yıllar sonra vapurda rastladım, orta halli, derli toplu bir kılık, saçları bembeyaz olmuş, top sakal bırakmış, elinde bir bond çanta. Ne o beni tanıdı, ne ben onu. Oysa ben onu tanıdım, o da beni tanıdı. Doğru dürüst yemek yemeyen Suzan olduğu halde, bana ısrar etmişti o gece, 'ye ye' diye, 'bir gün daha yemezsen belinden kopuvereceksin.' Suzan durgundu, bakışları mahzun, dudakları incelmiş.

Gözlerinin çevresinde incecik bir siyah çizgi olan insanlar için, babaannem, 'gözleri kudretten sürmeli' derdi. Suzan'ın dudakları da çevresi kalemle çizilmiş gibiydi. 'Kısa, çelimsiz bu kız, abine yaramaz' dediği gün, 'benim aşka hörmetim vardır küçükhanım' demeden önce, tartışmamızın şiddeti yatıştıktan sonra, 'ama dudakları güzel' demişti, 'kudretten sürmeli.'

Abimin sıcak göğsünü Suzan'a bırakmadığım o karlı geceyi

adamlarının bana saldırdıklarını söyledim, gömleğimin yırtık yakasını ve yüzümdeki tırnak izlerini açıklayabilmek için. İlk ihanet girişimimde talih hayatımı kurtarsa da benden yana değildi.

"İşte böyle Suzan hanım dedim, bir kar hikâyesi anlatın dediniz, anlattım, sıra sizde."

Hüzünlü bir güzellik vardı üzerinde, saçlarını kestirmiş, alevli bir kızıla boyatmış, gözlerinin çevresinde kalın siyah sürmeler. Bir çift ağlamaklı gözden ibaret olmuş, teninin o ümitsiz, sarı-gri solgunluğu kaybolmuş.

Sevdiğinin kız kardeşinden söz etti yine. "Başlangıçta ağabeyiyle aramdaki hattı" dedi; "güçlü bir bağ. Ona tutunup ağabeyine ulaşırdım. Ama zamanla kanayan doku olmaya başladı. Sonunda beni de kanattı."

Birlikte oldukları on beş yılın büyük bölümünü saklanarak geçirmiş sevdiği, üç yıl da hapis yatmış. Suzan öylesine seviyormuş ki, her ânı onu düşünmek, onun için bir şeyler yapmakla geçiyormuş: mektup yazmak, kitap almak ve kız kardeşini sevmek.

Kendini aşk için tehlikeye atmasına izin vermiyormuş sevdiği, bu yüzden çok az görüşebiliyorlarmış. Hangi izbe hücre evinin soğuk yatağında yattığını bilmediği sevdiği ile arasında temkinli bir insan zinciri varmış. Mektubu bile elden ele geçerek ona ulaşırmış. Oysa herkes güle oynaya yaşıyormuş etrafında. Bir Suzan'mış içi durmadan yanan.

Sevdiği adamın babaannesi ansızın ölünce kız kardeş kendini eve kapatmış. Bütün gün ya uyuyor ya da eski plakları dinliyormuş. 'Bende talih yok' diyormuş, 'kimsesizim, yapayalnızım, sokaklar beni yutar, çıkamam.' Ancak ağabeyinin kendisini görmek istediğini öğrenince dışarı çıkmaya razı olmuş.

Polis izlemesin diye verilen abartılı ve karmaşık talimatlara harfiyen uymuşlar, karlı bir akşam vakti daha önce yollarının hiç düşmediği kenar bir semtte, bakımsız bir apartmanın kapısında buluşmuşlar. Kimliğini ele vermeyen apartmanın karanlık merdivenlerini el ele çıkarlarken; Suzan, kız kardeşin kalbinin atışını ellerinde duyuyormuş, kendi nefesinin de kız kardeşin nefesine karıştığını.

"Küçük bir daireydi" dedi, "kapı doğrudan salona açılıyor-

anlattım Ekmel beye. O göğüs genişti, güçlüydü ve benim hakkımdı, çünkü benim abimin göğsüydü.

Oysa kan hiçbir şey demek değilmiş Suzan, üzülme. Abim şimdi kimin sanıyorsun? Kendinin bile değil. Sel gitti Suzan, kum kaldı, çöl kumu, üstünde tek yaprak yeşermez.

Anlatırken gözlerim yaşardı. Yaşlar iri birer mercek oldu gözlerimde, her şey daha büyük göründü; Ekmel beyin kemikli, kişilikli yüzü, ela gözlerindeki merak.

İfadesiz suratlı kadına telefon etti Ekmel bey, "çay yap bize, yiyecek bir şeyler hazırla, ilgilen biraz" dedi; bana zaman tanımak için, gözlerimi iyice sileyim diye.

Kar yağıyordu, bir süre pencereden baktık.

"Size bir kar hikâyemi anlatayım" dedi. Yıllar evvel bir tarihte İzmir'de bir duruşmaya gitmesi gerekiyormuş. Bir aksilik olmuş, uçağı kaçırmış, arabayla yola çıkmak zorunda kalmış. Karısı da gelmek istemiş. Oysa kocasının işiyle gücüyle hiç ilgilenmezmiş. Ekmel bey çok sıkılsa da iki kelime işten bahsedecek olsa oflar, puflar, televizyonun sesini açarmış. Ama o gün ben de geleceğim diye tutturmuş. Ne lüzum var, otur evde filan demiş Ekmel bey, hayır, ille de geleceğim. Bir kızları varmış, –bunu da yeni öğrendim– küçükmüş daha 'o ne olacak?' demiş Ekmel bey. 'Anneannesine bırakırız' demiş karısı.

Çıkmışlar yola, gecenin bir vaktinde. Birbirini sevmeyen iki kişi arabada yan yana, radyo parazit yaptığı için kapalı, yol karanlık, arabada sessizlik.. Ekmel bey karısıyla konuşmak istemiş, belki bir fırsattır bu diye düşünmüş, aramızda büyüyen acayip boşluğu bu yol boyunca doldurabiliriz sözlerimizle. Kısa cümleler, kısa sorular, sonunda yine sessizlik. Bir de bakmış ki karısı uyuyor. Aralarındaki boşluk katlanmış, daha da büyümüş.

Yola çıktıklarında hafiften atıştıran kar tipiye dönüşmüş. Kara saplanıp kalmış araba. Ekmel bey hiç sesini çıkarmıyormuş, benzin neredeyse sonuna geldiğinde kontağı da kapatmış. Arabanın camları kar altındaymış, silecekler hareket etmiyormuş, içerisi hızla soğuyormuş.

'En huzurlu ölüm bu' diye geçmiş aklından: 'donmak. Sonu olmayan bir uyku. Kızımı zaten anneannesi, teyzeleri büyütüyor, onlara emanet. Biz bu karın altından çıkamayız, duyguları-

du. Salon dediğim de aslında büyükçe bir oda. Çatık kaşlı, genç bir adam hiç konuşmadan bizi içeri aldı. İçerde eski bir kömür sobası yanıyordu, üstünde bir çaydanlık, karşılıklı iki somya, birkaç sandalye, bir köşede açılır kapanır tahta bir masa, sağda solda giysiler, kutular, eski gazeteler. Derbeder, hayli karışık ve pis bir ev. Onu görünce göğüs kafesimi korla doldurdular sandım, öyle bir ateş ki, sesimi yaktı. Tam ona doğru adım atacak gücü bulduğumda, kız kardeşi haykırarak sarıldı ağabeyine. Başını boynuna gömdü, hıçkırarak ağlamaya başladı."

Dışarıda alabildiğine kar yağıyor, kömür sobasında yanan cılız odunlar odayı ısıtmaya yetmiyormuş. Rüzgâr estikçe çürümüş çerçeveler sallanıyor, buz gibi bir hava yüzlerinde dolaşıyormuş. Karanlık denecek kadar az ışık varmış içerde. Suzan bir yanına, kız kardeş öbür yanına oturmuş genç adamın. Kız kardeş durup durup sarılıyormuş ağabeyine.

Evdeki genç adamlar çay demlemiş, sofra hazırlamışlar, hep birlikte yemek yemişler. Çatık kaşlı genç göründüğü kadar çatık kaşlı değilmiş, şirin şirin konuşuyor, komik hikâyeler anlatıyormuş. Ama Suzan ne gülebiliyor, ne ağlayabiliyormuş.

"Bütün gece koynunda yatmaktan vazgeçtim, baş başa kalabileceğim birkaç dakikaya bile razıydım" dedi. *"Karşı karşı dururken yüzüne hasret kaldım.* Hangimiz nerede yatacağız diye düşünüyordum. Ev, duvarları nemli iki odadan ibaret. Bir ara tuvalete gitme bahanesiyle arka odayı kolaçan ettim. Yerde iki şilte vardı, daracık. Aklıma kurt-kuzu-ot bilmecesi geldi; ama ot kim, kurt kim, kuzu kim?"

Yatma vakti geldiğinde üçü arka odaya geçmişler. Evdeki yorganların ikisi gençlere verildiğinden, yerdeki şiltelerin üstünde rutubet içmiş bir yorganla bir battaniye kalmış. Şilteler öyle darmış ki, birleştirmişler; genç adamı ortalarına almışlar, üst başlarıyla, öylece yatmışlar; ne çarşaf, ne yastık kılıfı.

Rüzgâr macunları dökülmüş camları zorladıkça pencere uğulduyormuş. Eski püskü, yarı ıslak yorgan öyle küçükmüş ki, Suzan'ın bedeninin bir kısmı açıktaymış, soğuk giysilerini aşıp içine işliyormuş.

Kız kardeş ağabeyine sokuldukça sokulmuş, sonunda dertop olup göğsüne yerleşmiş. Suzan'ın payına yüzünü aşkla ok-

mızın ifadesi bu kar, kalalım altında en iyisi.' Arkasına yaslanmış, gözlerini huzurla kapatmış, uyuyakalmış.

Birden karısının sesiyle uyanmış huzur uykusundan. 'Niye durduk, ne oldu?' diye bağırıyormuş karısı. 'Bir şeyler yap!' diyormuş, 'donup kalacağız burada, kaskatı, ölümüzü bulacaklar, bir şeyler yap, erkek değil misin, kurtar beni ölümden, ne işe yararsın sen, ne biçim erkeksin?'

Zifiri karanlık gecede bembeyaz kar altındalar, çevrede tek bir ışık, tek bir ümit yok, sabahla gece arasında bir vakit. 'Sus' demiş Ekmel bey karısına, 'SUS!'

'Senin yüzünden öleceğim burada, donacağım!' diye haykıran kadın Ekmel beyi yakasından tutup itip kakmaya başlamış. Önce aldırmamış Ekmel bey, ama öyle vızıldıyormuş ki karısı, beyni oyuluyor sanmış. Birden şiddetli bir tokat atmış karısına. Kadının başı savrulmuş, arabanın kapısına çarpmış. Sersemleyen kadın kendini topladığı gibi Ekmel beye hücum etmiş. Boynunu sıkıyormuş kocasının, Ekmel bey de karısının saçlarına dolamış ellerini. Birbirlerinin yumruklarını ısırmışlar, yüzlerini gözlerini çizmişler, kan ter içinde dövüşmüşler küçücük arabanın içinde, sabaha kadar. Karayollarından gelen görevliler hayretler içinde kalmışlar onları bu halde görünce. 'Birbirinizin hayatını kurtarmışsınız' demişler, 'durmadan hareket ettiğiniz için donmamışsınız.'

Bu olay miras gibi devredilmiş evde. Karısı yıllarca yeni tanıştığı her insana bu hikâyeyi zevkle anlatmış, 'aramızdaki nefretin bu şekilde açığa çıktığını öğrenenler ne düşünürler acaba hakkımızda?' diye kendine sormayı aklından bile geçirmeden. Sonra kızı başlamış sağda solda bu inanılmaz maceraya anlatmaya.

"Daima hayret ve kahkahayla dinlenen bu korkunç hikâyeyi ben ilk defa anlatıyorum" dedi, "dinleyenlerin hepsi mutlu sonunu takdir ettiler, belki de görünürde. Utanç verici bir hikâye aslında. Donmuş olmayı tercih ederdim."

Ben de abimin göğsünde yatarken 'donar mıyız acaba?' diye düşünmüştüm. Yorgan dar, üçümüzü örtmüyor, ama abim ortamızda. 'Donalım ne olacak?' demiştim sonra, rüzgâr çürük çerçevelerden geçerek eski püskü perdeyi titrettiğinde. Sabah

şayan bir el düşmüş. 'Bir bedende bir el nedir ki?' demiş Suzan, 'göğsünde kız kardeşi yatıyor.'

İki kardeşin arasında, kendisinin payının olmadığı bir ahenk olduğunu düşünmüş: 'usulca çıkıp gitsem farkına bile varmayacaklar.' Sanki bir yanı tutulmuş gibi, yavaşça sırtını dönmüş sevdiği adama, gözlerini perdenin tümüyle örtemediği pencereye dikmiş, kar hâlâ yağıyor. Ağlamaya başlamış, sessiz sessiz.

"Ağladığını hissettirmemek çok zordur" dedi, "gözlerinden yaş akar, burnunu çekmemek için ağzından soluk alırsın. Verdiğin sıcak soluk yüzünü sızlatırken, aldığın soğuk soluk boğazından geçer, kalbine iner. Omuzlarının titrediği hissedilmesin diye kaskatı kesilirsin. Ağladığını duyurmamak çok yorar insanı."

Sabah nem ve ıslak kir kokan yatakta sessizce ağlamaktan yorgun düşmüş, gözlerini açtığında, iki kardeşin çoktan kalkmış olduklarını görmüş.

4 aralık salı

Gençliğim haram oldu diyecek diye çok korktum. Suzan hanımdan böyle klişe, böyle yerli, böyle kaderci bir cümle duymak istemem.

Üst kat komşumuzun evde kalmış bir kızı vardı, Hürrem abla. Büyük ağabeyim N.'ye tutulmuştu. Ağabeyimin yanında hareketlerine bir coşku gelirdi. Konuşurken kollarıyla havada tuhaf şekiller çizer, duruşu dua eden yaşlı kadınları hatırlatırdı: sağ eli kalbinin üstünde, kamburca oturuyor, dudakları kıpırdıyor belli belirsiz. Geniş, yayvan, yumuşak, memeli bir vücudu vardı. Güzel değildi, endamlı değildi, hatta görünüşü acıklıydı denebilir. Dümdüz, basma entariler giyerdi. Ağabeyime dalıp gittiği zaman, sanki, yetişkin bedeninde bir çocuk uçurtma seyrederdi. Hürrem ablanın bu göz hapsi ağabeyimi değiştirir, hareketlerini sertleştirirdi. Sonunda dayanamaz, çıkıp giderdi evden. Hiçbir şey söylemezdi ama, bu Hürrem de yetti artık demezdi. Ağabeyim evde olduğu zaman Hürrem ablanın bize gelmesini hiç istemezdim. Bu karşılıksız ilgiye tanık olmak acı verirdi bana.

uyandığımda abim gözlerini pencereye dikmişti. Dışarıda bekleyen tehlikeleri düşünüyordu herhalde. Oysa artık çağ atlama zamanıydı abicim, sen ve birkaç arkadaşın hariç herkes çağ atlamıştı. Sen geç kaldın. Ama uzun atladın doğrusu. Nerden nereye...

Odadan önce ben çıktım. Kapı aralığından baktım, Suzan uyuyordu daha. Abim eğilip usulca öptü Suzan'ı, saçlarını okşadı. İçimde yine parlayan bir ateş.

Çatık kaşlıyla güler yüzlü sobayı yakmışlar, çay demlemişlerdi. Masada kireç gibi bir peynirle taze ekmek vardı, çinko bir tasın içinde zeytin. 'Buyur gel, kahvaltı edelim' dediler, çay koydular. Oturdum ama gözüm kapıda, abim ne zaman Suzan'ın yanından bana gelecek. Lokmalar ağzımda büyüdü.

Bekliyorum, abim arasın: sen ne yaptığını sanıyorsun diye azarlasın beni.

4 aralık salı

Sabah radyoyu açtığımda çalan şarkı ağzıma takıldı: *Aşkınla yana yana kül olsa da ocağım, bu gönül sayfasını artık kapatacağım. Geçse de gençlik çağım.* GEÇTİ. *Boş kalsa da kucağım.* KALDI.

Suzan'ı tanımamış olsaydım, Cihan'a duyduğum şeyin aşk olduğuna inanabilirdim. Oysa aşkı andıran bir heyecandan ibaretmiş. Böyle duygular var, insan yanılıp aşk sanıyor.

Hani çok sevilen bir erkek arkadaş olur hayatta; arada aşkı andıran bir şeyler de vardır, sonra ayrı düşülür, insan hatırlayıp özler; öyle bir duygu sardı içimi sabah sabah; birden Cihan'ı özledim.

Aradım. 'Özledim seni' dedim.

Gündelik hayatın saçma ayrıntıları arasında eriyip gitti o güzelim duygu: evine hırsız girmiş, dizüstü bilgisayarı çalınmış, çalıştığı şirket bilmem nereye taşınıyormuş, sevgilisinin babası hastanedeymiş, böbreklerinde taş varmış, kıracaklarmış, bu yüzden ertelemişler nikâhı.

'Yaa vah vah, geçmiş olsun' deyip kapattım telefonu. –*Nikâ-*

Ama Hürrem abla her fırsatta bize gelir, olup biteni anlatırken annemi inandırmak için, 'gençliğim haram olsun yalanım varsa' derdi.

Çok acımasız kadındı annem.

Gaddar kadındı.

Taş kadındı.

Hürrem ablanın ağabeyimi her görüşünde içinin titrediğini biliyordu.

Bir gün, 'ne diye gençliğinin üstüne yemin edip duruyorsun?' dedi, 'sen artık genç değilsin ki, çağın çoktan geçti kızım. Anla artık!'

Eliyle aşağılayan bir hareket yaptı, sonra zavallının yüzüne bakmadan boş çay bardaklarını alıp mutfağa gitti, bu sözlerle her türlü aşktan öcünü almış olmanın verdiği derin hazla. Arkasında yarattığı etkiden emin olduğu, adımlarının keyifli ritminden anlaşılıyordu.

Hürrem abla duyduklarına inanamamış gibi kalakaldı. Acı yüzüne yürüdü, kaşları kirpikleri bir an titredi, dondu. Sen de duydun mu? der gibi bana baktı.

Ödev yapıyordum masada; küçüldüm, küçüldüm, kalemimin ucu kadar kaldım.

Bir ölüm haberi almış gibi çöktü, sessizce çıkıp giderken ufaldığına, içinden bir şeylerin, –ümit, aşk, hayal, vesaire– uçup gittiğine yemin ederim.

Bir daha bize gelmedi.

'Gençliği' haram oldu sahiden; önce babası öldü, babaannesine inme indi, yatağa düştü, babasının kuyruklu mavi Impala'sını, ardından evi sattılar, taşındılar.

Annem az sonra dönmüştü mutfaktan. Kapının kapandığını duymamış gibi, 'Hürrem gitti mi?' diye sordu, elinde iki bardak çay. Birinin ruhunu tarumar etmiş, umurunda değil. Oturup çayını içti. Yüzünde haddini bilmeyenlere bildirmişlerin gülünç gururu: Sen kim benim oğlum kim.

"Toplasam kaç gün eder acaba beraberliğimiz?" dedi Suzan hanım, "on beş seneden yüzünü görmeden geçirdiğim üç seneyi çıkarın, on sekiz ay da askerlik yaptı, arada da hep kaçaktı, saklanıyordu. Tam beraber olmaya başlamıştık ki, aşka

hına beni çağır sevgilim, istersen şahidin olurum senin.– Ciddiyim. Evlenebilirsen tabii. Sevebilirsen.

Oysa diyecektim ki sana: o akşam var ya Cihan, hani fakültenin arkasındaki esnaf lokantasında hesabı ödemeye paramızın yetmeyeceğini farkedince, ödemişiz gibi yaparak usulca sıvıştığımız akşam. İhtiyar garson arkamızdan geliyor zannederek fakültenin duvarı boyunca, nefes nefese deli gibi koşmuştuk, sonra duvarın dibinde buluşup birbirimize sarılmıştık. Sokakta çıt çıkmıyordu. Korkudan ölüyorduk. Bana sarıldığında kalbinin güm güm attığını duymuştum.

İşte o akşam aşka çok yaklaşmıştık. Bana biraz daha uzun sarılsaydın; ahşap evlerin loş ışıklı pencerelerinden, sokak lambasının ışığında büyüyen gölgelerden çekinmeyip beni öpseydin; aşkı ertelemeseydin, belki de beni kurtarmış olacaktın. Gözün iki büklüm evlerin pencerelerine takılınca hemen uzaklaştın benden. 'Rezil olduk lokantacıya' dedin. Çok önemliydi sanki yediğimiz iki kap yemeğin parası. Ertesi gün gider verirdik.

O akşam ben çok kırıldım Cihan. Ayağım aşkın eşiğinde kaldı. Abim hapisteydi, zaten Suzan'ı seviyordu.

Yıllar sonra fakülteden eski arkadaşlar toplanıp görüşmeye başladığımızda, sana doğru bir adım attıysam, o akşamın hatırınadır. Ben bir adım attım, sen tutup beni kendine çektin, zamansız. Aşk sandım. Oysa abim Türkmenistan'daydı, bana bir mektup yazıyorsa Suzan'a iki yazıyordu. Evlenirsek aradaki mesafe birden kapanır sandım.

Acaba seni ben mi zehirledim?

Sevme yeteneğin vardı da, abim! abim! diyerek ben mi körelttim?

Cihan piyazı sirkeli sever, ama abim limonlu.

Cihan ev aydınlık olsun ister, ama abim loş.

Cihan çok tertiplidir, ama abim dağınık.

Cihan her sabah tıraş olur, ama abim sakallı.

Cihan denize girmeyi sevmez, ama abim bayılır.

Cihan aşktan anlamaz, ama abim anlar.

Gün gelir sabır taşı çatlar. Ama hoşlanırım çatlamasından taşın. Artık unufak oldu o taş. Abim haklıdır, Cihan bana göre değildir.

kanamadan daha, Türkmenistan'a gitti, bana dönmedi bir daha" dedi. "Büyük bir başlangıcı vardı aşkımızın, görkemliydi, ne var ki o zaman bile üç kişiydik."

Nasıl olur, diyecektim, nasıl olur da bir erkeği bu kadar sevebilirsiniz, yüzünü satır satır hatırlarsınız, sesi içinizde yankılanır, size beni unut beni unut beni unut dememiş gibi, bir an bile unutmadan, hâlâ sevebilirsiniz? diyecektim, ağzımdan nasıl çıktı anlamadım:

"Gençliğiniz haram olmuş desenize" dedim.

Çok şaşırdı, çevresine siyah, kalın sürmeler çektiği gözleri iri iri açıldı:

"İnsan gençliğini aşka vermezse, gençlik neye yarar?" dedi.

Saçma sözler ettim, ne inandığım, ne inanmadığım sözler; tatmadığı bir duygu hakkında akıl yürütmeye kalkışan zavallı bir adamın acınası çabası.

"Ama sonunda kaybeden siz olmuşsunuz."

"Kayıp mı? Kaç kişi böylesine sevebilmiştir dünyada?"

"Ama kucağında bir kucak korla kalan siz olmuşsunuz."

"İyi ya, boş değildi kucağım."

"Ama yandınız, kül oldunuz."

"Ama vardım, kül bunun kanıtı."

5 aralık çarşamba

Bugün çok geç geldi Suzan hanım, endişelendim, yerimde duramadım, dolanıp durdum evde. Tuhaf. Büyük sandığım evim küçücükmüş meğer. Saat ikiyi geçiyordu kırmızı ışıkta beklediğini gördüğümde. Birden içim rahatladı. Ama büyük hayat denizine her gün bir parçasını bırakan birinin umutsuz yolculuğu gibiydi gelişi; rüzgâra karışıp yok olacak kadar zayıf bir görüntüsü vardı; bezgin, bedbin, bitkin.

Onu beklerken telefon üç kere çaldı. Birincisi Bilge'ydi, aynı soluk, sıkıcı ve usulden konuşmalar. 'Baba niye aramıyorsun, iyi misin, n'apıyorsun?'

Ne zaman öleceksin baba, annem çok merak ediyor, ben de merak ediyorum aslında, ama annem daha çok merak ediyor,

Herkes aşk içinde boğulmuş da, bir siz dışında kalmışsınız sanmayın diyecek yerde; "bu evin eşyası sizden yaşlı" dedim Ekmel beye, "bu evde bir kadın ihtiyarlamış."

Geceleri abim arayacak, bir daha karının yanında Suzan'dan bahsetme diyecek diye bekliyorum, aramıyor. İçimi keder kaplıyor.

Beni unut beni unut beni unut.

Şu defteri yırtsam dedim, şu satırları yazarken. Yaprak yaprak yırtarım, ince uzun şeritlere bölerim. Şeritler kıvrılır, lüle lüle olur. Karıştırırım hepsini, üstlerinde yarım cümleler, sözcükler, hatta heceler kalır.

Sözcükler birbirine karışınca hiçbir şey anlatmaz olur.

Bir şey anlatmıyorsa ne işe yarar?

Bir işe yaramıyorsa yakarım hepsini, çakarım kibriti, tutuşan şeritleri bakır tencereye bırakıveririm. Kül kalır geriye hiçbir şey anlatmayan sözcüklerden, üflerim, dağılır, hiç olmamış olur böylece.

Kim kanıtlayabilir yaşadığımı?

Ekmel beye de gitmem bir daha, artık hiçbir şey anlatmam. Ama anlatamadığım şeyi içimde daha ne kadar taşırım?

5 aralık çarşamba

Dün gece Suzan'la en sevdiğim resmimizi yaktım.

Çok genciz. Yan yana oturmuşuz, kolunu benim omzuma atmış, ben yanağımı yanağına dayamışım, alabildiğine gülüyoruz. Suzan'ın saçları siyah, ama billur bir su gibi. Güzelliği insanın gözünü alıyor.

Abim Türkmenistan'a gitmeden önce çekmişti. Üçümüz tatile gittiğimizde. Sinekli bir pansiyonda, üç yataklı bir odada kalıyorduk parasızlıktan. Abim bir senedir boştaydı. Nihayet iş bulmuştu. Son birlikte oluşumuzdu. Üçümüzün. Akşamları ikisi esnemeye başlarlardı. 'Biz erken yatacağız, sen keyfine bak' derlerdi. Ben de sahilde gitar çalıp içki içen gruba karışırdım, doğrusu iyi de vakit geçirirdim. Döndüğümde kapı kilit-

haklı, çünkü sen onu sevmedin, gerçi o da seni sevmedi, ama ne yapacaksın hayat böyle.

Hayat böyle değil kızım, benim küçük saman çöpüm, hayat böyle değil, bak elâlem nasıl seviyor, öyle seviyor ki yanıp kül oluyor.

Saçmalama baba kül samandan iyi mi?

İyi, çünkü külün bir geçmişi var, bir zamanlar ateşmiş hiç olmazsa.

Kendini sev yeter baba, ben öyle yapıyorum, bak seni arıyorum ya, o bile kendimi sevdiğimden.

İnsan kendini bile bir başkasını severek sevebilir ancak, benim zavallı kızım.

Boşversene baba. Boşversene.

İçimizden geçenler...

İkincisi küçük ağabeyim Z. 'Nasılsın E.?' 'İyiyim ağabey.' 'Niye hiç aramıyorsun, hep ben mi arayacağım? Ben senin büyüğünüm.'

Ne önemi var ağabey? Ben seni ararsam hayatında ne değişecek? Karaciğerin birden çalışmaya mı başlayacak, kolesterolün mü düşecek, gözlerine inen perde mi kalkacak? Ne olacak? Ben kendimi hiç olmazsa bir eve kapattım, evin üç büyük odası, bir sandık odası, bir devasa salonu, duvarlar boyu kitaplığı var. Oysa sen kendini bir koltuğa mıhladın, tam karşında televizyon, bir yanında pencere; arada bir pencereye, arada bir de televizyona bakıyorsun. Ben dinlemekten hoşnut olduklarımla oyalanıyorum hiç olmazsa; sen karının, sokağın, televizyonun, kızlarının, damatlarının, torunlarının, kapıcının, temizlikçinin, komşularının söylediklerini dinliyorsun, bunları dinlemek istemediğini bile düşünmüyorsun. Sesler kâğıt kadar incelmiş kafandan iz bırakmadan geçiyor.

'Ararın ağabey, çok meşgulüm bu aralar, bir dava aldım da.'

'Hani emekliye ayırmıştın kendini? Yapamadın demek, aferin. Daha gençsin oğlum, çalış. Yuvarlanan taş yosun tutmaz derler.'

Ne güzel söyledin ağabey.

Üçüncü telefon yine Bilge: 'Baba! Annem Suadiye'deki evin emlak vergisini ödedin mi diye soruyor.'

Gece hiç uyuyamamış Suzan hanım, sabah kendini çok kötü

li olurdu. Tıklatırdım, suçluluk hissiyle. Abim açardı. Ayağında şort. Belden yukarısı çıplak. Çıplaklığında çekici bir güzellik ve kendine güven var. Camlar ardına kadar açık olsa da, odada ikisine ait bir koku. Yüzümü duvara dönerek uyurdum. Karanlıkta birbirlerini okşadıklarını bilirdim, fısıldaştıklarını duyardım. Sabah uyurlarken, erkenden kalkıp, dağ bayır dolaşırdım.

Ucundan tutuşturdum resmi. Birden parlayan alevin Suzan'ın yüzünü yutuşunu seyrettim. Benim yüzüm de kapkara buruşunca, bırakıverdim elimden.

İçim üşüyor gibi, katlanarak, büzülerek uyuyakalmışım kanepede. Sabah kapı çalındığında, içimde hâlâ ağlamayı andıran bir çağıldama vardı.

Abim gelmiş. Fırından yeni çıkmış poğaça getirmiş. Yüzünde alışmadığım bir tebessüm. 'Günaydın.' Benimse gözlerim kan çanağı. 'Sen çayı demle, geliyorum' deyip banyoya gittim. Buz gibi suyla yüzümü yıkadım.

Bakır tenceredeki külü görmüştür. Ne yaktım sanmıştır?

Eve neşeli bir günlük hayat efekti veriyordu dışarıdaki yağmur ve soğuk, iyi demlenmiş çay, sıcak poğaçalar, radyonun sesi ve abimin takım elbise yerine blucin-kazak giymiş olması.

Efekt işte, gerçek değil ki.

Böyle uzun suskunluklardan sonra ağır sözler gelir.

Hadi başla abi, yorma beni: Kabul et artık Derya! de. O günler geride kaldı de, Suzan muzan yok, ben evlendim barklandım, çoluk çocuk sahibi oldum, işim gücüm, mesuliyetim var, karımın yanında Suzan'dan filan bahsedip mutluluğumla oynama!

De, hadi.

Oysa, 'çayı çok güzel demlemişim, elime sağlık' dedi, gülümsedim. İri poğaçalar yedik, patatesli, peynirli.

Elimizden akıp giden, karanlık, kasvetli, bizi zavallı kılarak boğan günlere yemeklerle, buğularla, kokularla, seslerle güzel bir gün süsü veririz. Kahveler içer, sigaralar tüttürürüz bunun için.

Kahve ve sigara bir türlü süslemiyor bugün hayatımızı.

Abime bakacak cesaretim yok. Nasıl isterim beni kucağına alıp sımsıkı sarılsın. Sırtım üşüyor.

hissetmiş. Bir türlü çıkamamış yataktan. Pek konuşmak istemedi, ben de ısrar etmedim. Televizyon seyrettik. Siyah beyaz bir Türk filmi. Ağladı ağlayacak gibiydi hali, neyse ki Vahi Öz güldürdü de, açıldı biraz. Ajda Pekkan'ın gençliğine hayret ettik, nasıl kiloluymuş, burnunun gölgesi de çenesine vuruyor.

6 aralık perşembe

"Şu elleri boş kız kardeş" dedim, "anlattığınız hikâyedeki üçüncü kişi..."

Devam edecektim ama sözlerim havada dağıldı, sigara dumanı gibi kayboldu bir etki bırakmadan.

Hikâye dememeliydim, anlattıklarını uydurduğunu sandığımı düşünmüştür. Hikâye daima bir ihtiyat payı taşır. Hikâyeye gerçek kadar üzülmemiz gerekmez, inansak bile.

Sizi yaralayan üçüncü şahıs demeliydim. Hayatınızın hikâyesinde (bu denebilir) yer alan kahramanlar arasında kendimi yakın hissettiğim tek kişi. Şu elleri boş kız kardeş. Yanlış yerde ve yanlış zamanda bir ömür tüketen zavallı.

Siz bir kuyrukluyıldızmışsınız demeliydim, o da sizin peykinizmiş.

Kuyrukluyıldızlar yalnız olur Suzan hanım, o muhteşem kuyruklarını çarpa çarpa geçerler hayattan. Onlara, güzelliklerini veren kuyrukları nedeniyle yaklaşılmaz. Onlar da kuyrukları olmadan olamazlar.

Oysa tuttum, "anlattığınız hikâyedeki üçüncü kişi..." dedim, siz bir yalancısınız Suzan hanım der gibi.

Karşılıklı oturmuş, sabah kahvesi içiyorduk. Dudaklarının ucu ağlayacakmış gibi aşağıya kıvrılmıştı.

"Bu kahve sade mi?" dedi, "bana biraz acı geldi de."

"Kasvettendir" dedim densizce, sözümün havada kalışının öcünü alır gibi. Gerçekten de kasvet içindeydik. Ne caddenin hayatı işaret eden gürültüsü, ne de televizyonun insanlığın tutkuyla yaşadığının kanıtı olan sesi kurtarabiliyordu bizi karanlıktan.

Doğrusu ben de çaba göstermedim kasveti dağıtmak için.

Göz göze geldik. Yutkundu abim. Başını eğdi, yere baktı.

'Benim suçum yok Derya' dedi.

'Varsa da bağışla artık. Suzan beni kaldırabileceğimden çok daha fazla sevdi. Ezildim.'

6 aralık perşembe

"Çatım akıyor" dedim, "tıp.. tıp.. tıp.. damlıyor." *Evlerle savaşımız savaşların çetini.*

"İnsan hayatı bir rahim arayışından ibarettir" dedi Ekmel bey, "ev rahimdir. Bundandır kendimize bir ev aramamız. Evi olan insan ne şanslı!"

Kimin evi yok ki, herkes başını iyi kötü bir yere sokuyor diyecektim nerdeyse.

Birden anladım Bahariye'deki ev elimizden gittiğinde neden çok acı çektiğimi; neden evden çıkma korkusuyla hasta olduğumu.

Cihan'dan ayrılınca eve kapanarak kendimi nasıl tedavi ettiğimi anlatmadım da "ne zaman Yunus'taki evi hatırlasam, annem aklıma geliyor" dedim. Resimlerine bakarak hatırasını canlandırmaya çalıştığım anneme giderek benzediğimi farkediyorum.

Yunus'taki ev yılları. Babamın zayıf ve ince bıyıklı bir genç adam olduğu zamanlar. Abim çocukluğunda babama benzerdi, hatta ortaokuldayken bir örnek takım elbise giyerlerdi, gömlek yakaları ceketlerin üstüne çıkarılmış. Baba oğul arasında imrenilecek bir uyum. Hatta bir fotoğrafları vardı, yan yana dikilmişler, ikisinin de bir elleri ceplerinde, ediyle büdü. Babaannemin fidan gibi torunu, gıdısı sarkmış bir aile babası oldu şimdi.

Cihan, 'abin siler gözyaşlarını' demişti, 'boşanalım' dediği gece ağladığımda. İki lafın arasına yine abimi sokuyor. Sesindeki direnç, acımasızlık prova edilmiş sanki.

Boşanalım dediğin için ağladığımı mı sandın Cihan? Yüzünü pencereye döndün. Bir elini cebine soktun, öbürünü cama dayadın. Tıpkı Kartal Tibet oldun. Yüzüme bakmadan, sırtını dönerek, dura dura konuşmalar: 'Çok düşündüm, yürütemeye-

Oysa güzel bir müzik açabilirdim, kapıcının karısını gönderip çikolatalı bir şeyler aldırabilirdim, kahvenin acı tadını giderecek tatlı bir likör ikram edebilirdim, hiçbirini yapmadım.

"İnsan ölmek istiyor" dedi neden sonra.

"Kasvetten mi?"

"Kederden."

Kederin anlamı pek aydınlık değildir bende. Kederden korkuyor muyum, seviyor muyum bilmiyorum. Ölme isteği uyandırmıyor mesela, keder ağırbaşlı bir ruh hali. Ne bileyim, sanki hayatla konuşma fırsatı: Yaa hayat, işte sonunda beni bu hale getirdin. Eserinle övün şimdi.

Düşündüm de,

Babamın babası kasvet,

Annem keder,

Babam tutku,

Büyük ağabeyim N. benimsenmiş bir umutsuzluk,

Küçük ağabeyim Z. silinme idi.

Ben neydim?

Annem çok derinden inlerdi.

Babamın babasının soluk verişi bitmek bilmezdi.

Babam aralıksız küfür ederdi.

Büyük ağabeyim N. kendini oraya buraya çarpardı.

Küçük ağabeyim Z. olduğu yerde erirdi.

Ben seyrederdim.

Seyirciydim.

Çocukken annemin en çok göğüslerine bakardım. İki göğsünün arasında sert bir boşluk vardı. İki göğüs birleşmezdi. Ateşim çıktığında annem beni kucağına alırdı. Başımı iki göğsünün arasına koyardım. Biri annem, biri babam diye düşündüğüm anda, göğüs kafesinin sertliğini hisseder, kalbinin bana yabancı, beni yabancılayan sesinden korkar, başımı çekerdim hemen. Annemin bağrını tanımadım desem yeridir. Hâlâ duyarım kalbinin güçlü ve öfkeli gürültüsünü.

Yine de öldüğünde asitli bir acı dolaştı içimde. Sanki çırılçıplak sahneye çıkmışım. Artık bana dileyen dilediği kötülüğü yapabilir, öylesine savunmasız ve yalnızım.

ceğiz... Ama gözüm arkada kalmayacak, abin var, o bakar sana... Senin gitmene gerek yok, ben giderim.'

Nereye gidiyorsun Allahaşkına, cebinde beş kuruş mu var?

Şimdi çıksam evden, atlasam bir taksiye, doğru abime. Çok şaşırır, yüzü bembeyaz olur korkudan. Ne oldu? Gecenin bu saatinde? Tülay ipek geceliğinin eteklerini savura savura gelir, güzelim, üzme kendini, olur bunlar karı koca arasında. Ne olduğunu bilmiyorsun ki Tülay? Bilmediğin bir şeyin olup olmayacağını ne biliyorsun?

Abimle birbirimize körleştiğimiz için ağladığımı anlatsaydım, senin var sandığın abim başka biri artık, ondan ağlıyorum deseydim, yıkılırdın. Yine mi abin? Kartal Tibet çökerdi.

Hiç değilse ayrılmamız racona uygun olsun diye yatak odasına kilitledim kendimi. Bavulu doldurmaya başladım ağlayarak: Sensizim abi, sensizim. Kimsesizim.

Kartal Tibet'in direnci kırıldı, yine Cihan oldu. Raconlar bu işe yarar işte, layıkıyla uyulduğunda dengeleri değiştirir, galip olan mağlup duruma düşer. Cihan 'kapıyı aç' diye yalvarmaya başladı, 'özür dilerim, bütün sözlerimi geri alıyorum.' Geri alıyorum demekle alınıyor mu söz?

Uyuyakalmışım. Sabah olduğunda her şey sindirilmiş.

'Belliydi bu zibidinin böyle yapacağı' dedi abim. 'Sana bu heriften koca olmaz demiştim. Hakkından geleyim mi itin?' 'Saçmalama abi.' 'Kiracı evden çıkana kadar bizde kalırsın. Sonra bakarız çaresine. Hem Gökçe'yle vakit geçir biraz. Ne biçim halasın sen? Bakıcısını bile senden daha çok seviyor çocuk.'

Kiracı çabuk çıktı. Kürkçü dükkanına döndüm: Bahariye'deki evden sonra sevebilmek için çok gayret ettiğim, şimdi bana dünyanın en şirin evi gibi gelen bu daireye. Cihan, abime inattan, 'ben o evde oturmam' deyince kiraya vermiştik.

"Geçen gün haklıydınız" dedi Ekmel bey. "Bu evden bir kadın çekip gitmedi, düzeni götürmedi, bir kadın ihtiyarladı ve öldü. Annemdi. Uzun yaşadı. Tabiat bir kayayı nasıl törpülerse öyle öldü, yavaş yavaş ufalanarak. Karımdan ayrıldım. Yeniden annemin rahmine –evine– geldim. Ama baktım ki olmuyor, doku tutmuyor artık."

Öyle oluyor Ekmel bey, ben de abime bakıyorum bakıyorum... diyorum ki sonra: *karşı karşı dururken yüzüne hasret kaldım.*

7 aralık cuma

Annesi, 'ben aydın bir öğretmenim, özgürlüğe inanırım, ama seninle baş edemiyorum, eve kilitleyeceğim, sonunda bana bunu da yaptıracaksın' diyormuş Suzan'a, sonra ekliyormuş sesini yumuşatıp: 'şöyle soyu sopu belli, namuslu, dürüst, aklı başında bir genç bulamadın mı? Bırak evlerine girip çıkmayı, insan sokakta görse yolunu değiştirir. Babası kumarhaneci, kendisi anarşist, babaannesi desen –sanki oğlu cumhurbaşkanı– gerim gerim geriniyor çarşıda pazarda. Polis her gün onu arıyor, sonunda seni de düşürecek hapishaneye.'

Aşka ilk adım attıklarında annesi mektubunu bulmuş sevdiğinin, ondanmış bu nutuk.

Her gün nasihat, her gün yalvarma: yapma kızım, etme kızım, vazgeç bu sevdadan, bana acı, dişimle tırnağımla büyüttüm seni, babasızlığını duyurmamak için kendimi feda ettim, bak daha tahsil hayatın var önünde, istikbalini düşün.

Her nutkun ardından inandırırmış annesini böyle bir sevda olmadığına. 'Nerden çıkarıyorsun ona âşık olduğumu?' dermiş, 'tamam, bir ara öyle bir şey oldu, âşığım sandım, ama geçti, çoktan.'

"Artık ben mi inandırırdım, annem mi inanıp rahatlamak isterdi bilmiyorum" dedi, "ama yumuşardı benim yalan yeminlerimden sonra."

Evde tansiyon düşünce bir telefon edermiş, kız kardeş çıkıp gelirmiş, zulasında mutlaka yeni bir aşk mektubu. Suzan'ın annesine karşı son derece nazik, yüzünde iç titreten mahzun bir ifade.

'Haline acımasam eve sokmam' dermiş annesi, 'başında ne ana var ne baba. Bir bunak nineyle sorumsuz bir ağabeyin elinde, kendi kendine büyüyor zavallı kızcağız.'

"Kız kardeşi bu kadar iyi olmasaydı belki de ayrılırdık" dedi, "bizi bir araya getirmek için elinden geleni yapardı. Her akşam beni arar, iki kelime konuşmadan ağabeyine verirdi telefonu. Gece annem yattıktan sonra, karanlıkta, odamın ışığını açmadan mektup yazardım. Ertesi gün kız kardeşine verirdim, götürsün diye."

Şaşırdım, "nasıl yazabiliyordunuz karanlıkta?" dedim.

"Bugün pencerenin önündeki koltuklarda oturabilir miyiz?" dedim Ekmel beye.

"Nasıl isterseniz" dedi.

Böyle istiyorum öyleyse. Bir şey isteyecek birini bulmuşum, kaçırır mıyım? Ben istemeyi bilmem, öğrenemedim gitti. Sizin söylediğiniz gibi üçüncü kişiyim, hikâyenin yardımcı karakteri, oyunu kuran, biletleri alan, hayatı hazırlayan. Durumuma başrol oyuncusunu çekememe sendromu diyelim isterseniz. Ben psikoloji okudum Ekmel bey, az buçuk anlıyorum halimden. Anlıyorum da, bir işine yarıyor mu anlamak derseniz, halimden belli değil mi yaramadığı?

En iyisi siz terapist olun, ben hasta, anlatayım, dinleyin.

Sonum kötü olacak Ekmel bey, çıkış ne taraftaydı? Gerçi bana yol gösterecek kişi siz olamazsınız, siz kendinize bakın. Kendini evine kapatmış bir adamsınız bir kere, kapınızı benden başka çalan yok.

Öyleyse ne işim var her Allahın günü evinizde?

Kendimi arıyorum.

Siz pek anlatmıyorsunuz, beni konuşturuyorsunuz daha çok, dikkatle dinliyorsunuz. Anlattıklarımı belki de yazıyorsunuzdur.

Ama bu metinde de üçüncü kişiyim: karakter oyuncusu, en iyi yardımcı kadın oyuncu.

"Şu elleri boş kız kardeş" dediniz, "anlattığınız hikâyedeki üçüncü kişi." Zavallı figür yani. Duymazlıktan geldim. Anlattığım kişinin ben olmadığımı anladınız mı, bilmiyorum.

Sizi bugün biraz konuşturdum.

Babanızın babasını anlattınız, iri dişleri varmış, mumya gibi otururmuş benim bugün oturduğum koltukta. Bir iç sıkıntısını size miras bıraktığına inanıyormuşsunuz. Babanızla babası baba-oğul olamamışlar, siz hiç olamamışsınız. Çocukluğunuza dair hatırladığınız en eski resimde, büyükbabanızın size eğilmiş yüzünde iri dişler varmış, görünce ağladığınız anlatılırmış.

Benim de hatırladığım en eski resimde annemin bembeyaz dişleri vardı, *damağına muhabbetle gömülmüş dişleri.* Tatlı bir

Çok çalışmış. Annesi ışığı farkedip odasına girmesin diye karanlıkta yazmaya alıştırmış kendini. Işık sızıyorsa bir yerden, mesela sokak lambasından ya da mehtaptan, gözlerini kapatır öyle yazarmış. Sonunda karanlığın içinde parmaklarıyla görerek yazmaya alışmış. Hem de inci gibi bir yazıyla. Ona ulaşsa da, ulaşmasa da, her gece mektup yazmış. Bir, iki, bazen üç mektup.

"Kız kardeşin bir sevdiği yok muydu?" dedim, "kendi olamadı mı birini severek?" Suskunluk oldu.

Lise çağlarında yokmuş. Fakültedeyken birkaç kişiyle çıkmış, ama olmamış. 'Sizin aşkınız gibi olmadıktan sonra istemem' diyormuş.

"Aslında aşk/nefret ilişkisi vardı aramızda" dedi, "hem her fırsatta bizi bir araya getiriyor, hem ağabeyini benden kıskanıyordu. Hiç doğru dürüst baş başa kalamadık desem inanır mısınız? Mesela hiç iki âşık gibi sinemaya gitmedik, hep o da vardı. Çünkü ne zaman sinemaya gidelim desek, o biletleri çoktan almış oluyordu. Üçümüz yan yana otururduk. Dikkat ederdim: bir önceki gelişimizde ağabeyinin yanında ben oturmuşsam, ikincisinde o otururdu. Gözünün ucuyla bizi izlediğini farkederdim. Bir yanım ateş gibi yanarken, bir yanım buz gibi olurdu. Biz üç kişiydik; oysa aşk iki kişiliktir."

Annesi en çok sevdiğine uyup olaylara karışmasından korkuyormuş Suzan'ın. Duvarlarda her gün karalanıp yenisi yazılan yazılar, ansızın çıkan kargaşada patlayan silahlar, koşuşan polisler, atılan bombalar, öldürülen gençler. Oysa boşuna korkuyormuş.

"Sokakların kanlı olduğu zamanlarda, eski usul bir aşk yaşıyorduk" dedi, "insanlar aşka hâlâ ayıplayan gözlerle baktığı için, aşkımızı belli etmemeye çalışmaktan yorgun düşerdik. O kadar az bir araya gelebiliyorduk ki, önceliği daima aşka veriyorduk. Tam aşkı tatmıştık, ihtilal oldu. Sokaklarda artık ne inanca ne de aşka yer vardı."

İhtilalden sonra annesi peşini bırakmış Suzan'ın. Ama bu defa da sevdiğinin saklanma günleri başlamış. Ardından yakalanmış, hapse girmiş.

"Belki de bir türlü yaşamadığımız için bu kadar büyüdü aşk" dedi, "aslında kısa bir şeydi, zamana yayıldı."

Garip bir hikâye.

kahkaha dalgalanırdı başımın üstünde, kucağındayken. Abim de gülerken güzelleşirdi, bence gülmek herkese yakışmıyor. Suzan deli deli gülüyordu aşk defterlerini gösterirken örneğin.

Benim bir şey isteyecek kimsem olmadı. Annem yoktu, babam ortadan kayboldu, babaannem yaşlı, abimin bana ihtiyacı var. Şu hale bakın. Cihan'dan mânâsızca her şeyi istedim, yapmaya hazırdı, ama samimiyetime inanmadı, – değildim zaten.

Abimle Suzan'ın arasında varolabilmek için aşklarına müdahil oldum. Onlara sormadan sinemaya üç bilet alırdım. Annesi çıkabilir diye Suzan'ı ben arar, merhaba deyip ahizeyi abime verirdim. Buluşabilmeleri için annesine söylenecek en güzel yalanları ben bulurdum. Mektuplarını taşırdım arada, kitaplarını, armağanlarını. Ben olmasam bir araya gelemezler sanırdım.

Sözde Ekmel beyi konuşturacaktım.

Yine ben anlattım.

Biraz önce abim geldi, yüzü kararmış yine, korkunç hüzünlü görünüyor. 'Sarhoş musun?' dedim, 'içmeden' dedi. Bana kızmaya gelmiş, koru üflediğim için. 'Suzan'ı unutmak kolay mı oldu, unuttum mu sanıyorsun?' dedi. 'Nasıl mücadele ettim kendimle biliyor musun? Günde iki-üç mektup yazıyordu. Bir okusan başın döner güzelliğinden. Açmadan cebimde gezdiriyordum. İyice sarhoş olunca yırtıyordum. Sonra dayanamayıp parçalarını birleştirmeye, okumaya çalışıyordum. Geberesiye ağlıyordum parçalara bakarken. Şantiyede ırgat gibi çalışıyordum, yorgun düşeyim de aklıma gelmesin diye. Eve gelince bir şişe votka içip sızıyordum. Gözlerimi kamaştıran inancımı kaybedince gördüm Suzan'ın aşkının büyüklüğünü.'

Boş boş baktım abimin yüzüne. Büyük aşktan korkan küçük adam. Yüzüme eğildi, gözlerimin ta dibine baktı:

'Anlamıyor musun Derya? Suzan bizi ezdi. Kaldıramadık.'

BİZ.

Doğru söylüyorsun abi, kaldıramadık, ezildik.

Ama neden bu kadar geç anladık bunu?

Sudan çıkmıştık, balık gibiydik, yeni bir hayata yürüyorduk. Sakin, güvenli, sığ sulara.

8 aralık cumartesi

Bugün teatral bir hava vardı Suzan hanımın halinde; sanki oyun başarısız, mağlup aktris sigara içiyor. Yine solmuştu, kızıl gölgeler yetmiyor artık yüzünü aydınlatmaya, gözlerini de boyamamış. Beni sarsan bir cümleyle başladı konuşmaya: "Size ilk seviştiğimiz günü anlattım mı?"

Öfkeyle ileri atılmalar, ani duruşlarla kendini belli eden saldırgan bir hayat vardı dışarıda, şemsiyeler ters dönmüş, su birikintilerinden sıçrayan sular neredeyse pencereme geliyor, zaman trafikle birlikte koşuyor kendinden ileride. İçerde ise başka bir zaman vardı, kalp atışlarımıza ayarlı.

Hangi zamandayız, bir düşün, dedim kendime, sen şimdi hangi zamandasın?

Suzan hanım ılık hatıra sularında kaybolmuş, "size ilk seviştiğimiz günü anlattım mı?" diyor.

Elbette anlatmadınız Suzan hanım, anlattıklarınızda sevişmek hiç olmadı, dengesini bulamamış bir sevmek vardı, devleşerek yutan bir sevmek. Halbuki sevişmek eşitlenmek değil midir?

Babamın içine oturmuştu sevmek. Ben size babamın nasıl öldüğünü anlattım mı? Çok sıradan bir ölümdü, güneşin altında beyni kanayarak öldü. Misafiri olduğumuz yazlık evinin duvarlarında kertenkeleler geziniyordu, Bilge beş yaşındaydı, karım evcilik oynamaktan memnundu. Kayınpederinin evine misafir olmuş, vefakâr, fedakâr gelin.

Yeşil yandığında birden ileri atılan otomobiller gibi yaşadı babam, sarıda geçenler, kırmızıda fren izleri bırakanlar gibi. Öldüğü gün ihtilal oldu, cenazesini üç gün morgda beklettik, sonra tenha bir törenle toprağa verdik. Çok gülünesi bir gündü öldüğü gün, bir o kadar da acıklı. İhtilal sitenin içine girememişti; deniz, güneş, patlıcan kızartmaları yerli yerindeydi; babamın ölümü ihtilalden daha fazla sorun yarattı.

Sevdiği adam kız kardeşiyle bir mektup göndermiş Suzan'a. 'Yunus'taki evde buluşalım' diyormuş, 'ikimiz.'

Yunus'a en kolay banliyö treniyle gidilir. Güzel bir istasyonu vardır, bilirim. Ağaçları acımasız bir endüstri tozunun altında zehirlenip ölmese, pekala yaşanacak, güzel bir sayfiyeydi.

Ekmel beye bir daha gitmeyeceğim. Onun berrak, dikkatli gözlerini gözlerime dikerek, "nasılsınız?" demesine, zamanın sabırla törpülediği yaşlanmış eşyasının beni kuşatmasına, içimdekini dışarı sızdırmasına izin vermeyeceğim.

Onun, denizin dibindeymişim duygusu veren, koltukları ve perdeleri çağla yeşili (su), konsolu ve iskemleleri ağır ceviz (kuşatılmışlık), cephesi boydan boya pencere (çıkışsızlık) olan evinin kasvetli derinliğinde kendimi kaybetmeyeceğim.

Suzan'ı unutacağım, unutacağım, unutacağım.

Çünkü ben Derya'yım, abimi anlıyor, hak veriyor ve hâlâ çok seviyorum.

Düşmanlığa paydos. Bundan böyle Tülay'ı da seveceğim. Annelerini sevmediğim için bir türlü sevemediğim, bana yapılmış haksızlık olarak gördüğüm ve yüzlerine baktığımda, birinde Tülay'ı, ötekinde Tuncay'ı gördüğüm yeğenlerimi de canımdan çok seveceğim. Onlara çok tatlı bir hala olacağım. Birini bir dizime, ötekini öbür dizime oturtacağım, başlarını göğsüme yaslayacağım, saçlarını koklayıp öpeceğim. 'Tülay? Mert zayıflamış mı biraz?' diyeceğim. 'Gökçe'nin saçları ne güzel uzadı, kestirme n'olursun' diyeceğim. Evlerine daha sık, daha teklifsiz, daha neşeli, daha eli kolu dolu gideceğim. Gelin, ille de bende kalın diye tutturacağım. Hafta sonlarını cumadan pazartesiye onlarda geçireceğim. Cumartesi sabahları Mert'le Gökçe'yi ellerinden tutup çocuk tiyatrosuna götüreceğim. Çıkışta ikisine de dondurma alacağım. Onlar da beni daha çok sevecekler. Pazar sabahları misafir odalarında öğlene doğru uyandığımda neşeyle kalkacağım yataktan. Evde gecelikle dolaşacağım. Sucuklu yumurtayı ben pişireceğim. Aybaşında dükkânların kirası yatınca, ilk iş kendime bir fotoğraf makinesi alacağım. Pazar günleri kebapçıya gittiğimizde makineyi garsona verip topluca resmimizi çekmesini rica edeceğim. Adalar'a sırtımı dönmeye dikkat edeceğim, dalıp gitmeyeceğim. Tuncay'ın yanıma oturmasına, fotoğraf çekilirken kolunu sandalyemin arkasına koymasına izin vereceğim. Abim çiçekçi kızı çağırıp gül aldığında mutlu olacağım. Krepon kâğıdını andıran kokmayan gülü koklayacağım. Çocukların yüzlerinde

Sevdiği adam istasyonda bekliyormuş, elindeki paketlerde içki, sigara, yiyecek bir şeyler. Aralarında mesafe bırakarak yürüyüp, dikkat çekmeden eve girmişler. Sevdiği adamın çocukluk odasında, altında tozlanmış bir hasır sepet bulunan somyada sevişmişler. Güneş solmuş perdeleri aşarak doluyormuş odaya. Akşamın gölgesi üstlerine düşmeden, henüz uykuya dalmışlarken kapının açıldığını duymuşlar. Kız kardeşin yıllardır gelmediği bu eve geleceği tutmuş, – nedense. Suzan'ın içinde bir şey kırılmış.

Gece, kız kardeş, benim somyam, benim yatağım, benim pencerem, benim odam, ille de kendi odamda yatacağım diye tutturunca; babaannenin odasına geçmiş iki âşık. Kapısı boydan boya buzlu cam olan bir odada demirden, yayları gıcırdayan, eski bir karyola varmış. Üstünde belki gelinecek olur da yatılır diye bırakılmış pikeler, eski çarşaflar. Babaannenin gözleri onları izliyor gibi suçluluk duyuyormuş Suzan. O ilk sevişmeden ona kalan huzursuzluk, gerginlik ve yalnızlık olmuş.

Kız kardeş gece boyunca defalarca kalkmış, ayaklarını sürüye sürüye yürümüş, her açışında holün ışığı babaannenin odasına dolunca uyanıyormuş Suzan. Kız kardeş varlığını gece boyunca hatırlatmış, bensiz olmanıza izin veremem demeye getirmiş.

Güneş doğduğunda Suzan sevdiği adamın saçlarını kırgınlıkla okşuyormuş. Adam ansızın çekip göğsünde bastırınca bütün kırgınlığı uçup gitmiş. Babaannenin gözlerine inat bir daha sevişmişler. Yeniden uyuya dalmışlarken kız kardeş yumruklamış kapıyı; 'kalkın, kalkın dışarı bakın!'

Tankları görmüşler, bir bölük asker rap rap yürüyormuş. Çok korkmuşlar: ya babaanne polise giderse torunlarım ortada yok diye, ya polis evi basıp sevdiğini götürürse, ya Suzan'ın annesi deliye döner de polisi ararsa. Telefon yok, sokağa çıkmak yasak. Ama çabucak aşınmış korku. Kız kardeş ekmek dağıtan askerlerden ekmek almış, evde ne var ne yok yiyip bitirmişler.

Yasak kalkıp da eve döndüğünde annesini bitkin bulmuş. Annesi Suzan'ın tutuklandığını sanıyormuş. Ama kızını karşısında görünce çığlık atmış sevinçten. Ağlamaya başlamış, ardından astım krizine girmiş, zor yetişmişler hastaneye. "Annem nerede olduğumu hiç sormadı, öğrenmek istemiyordu,"

ağır bir aptallığın izlerini görmeyeceğim. Cuma akşamları yemekten sonra Tülay'ın masayı toplamasına yardım edeceğim, eve her gün gelen kadını çekiştirdiği zaman sinirlenmeyeceğim; aksine, size bir Moldovalı hizmetçi lazım diyeceğim, geceleri de kalır, çocuklara bakar, akşamları çıkarsınız böylece diye akıl vereceğim. Abimle Tuncay salonda orta şekerli kahvelerini içerken, hadi işinizi bitirin de gelin, diyecekler gözleri televizyonda, spor haberlerinde. Biz Tülay'la mutfak masasında sade kahve içeceğiz. Tülay hadi kapat da falına bakayım dediğinde terslenmeyeceğim, kısmet çıkarsa sevineceğim. Hadi inşallah diyeceğim.

Ama ben, hayatında görüp göreceği en büyük terfi ev kızlığından ev kadınlığına geçmek olan Tülay gibi bir ev kızı/kadını olmadığım; yüksek tahsilli olduğum, abimin yanında çalışanları gözüm tutmadığı, yiyorlar kemiriyorlar bunlar abimi diye düşündüğüm ve abim de bana ihtiyacı olduğunu söylediği için, onun kıymetli şirketinde, sağ kolu olarak çalışmaya başlayacağım.

Abimin eli kalem tutmaz. Onun mektuplarını ben yazacağım. Ona gelen mektupları ben okuyacağım.

Bakır tencerede su kaynatacağım. Zarfı buhara tutacağım. Ellerimi önceden iyice yıkamış, kurulamış olacağım. Adi zarfın yapışkanı açılıverecek.

Mektupları bir solukta okuyacağım.

Hem abiminkileri, hem Suzan'ınkileri.

Demek Yunus'taki evde buluşacaklar.

İkisi.

İlk defa.

Yoksa daha önce de buluştular mı bensiz?

Beni çağırmıyorlar.

Abim bana ihanet ediyor.

Yunus'taki ev, abimle bana ait olan tek hatıraydı.

Perdeleri çekecekler.

Gizlenecekler.

Bu kadarı da fazla.

Bizim gizlendiğimiz gibi. Biz ailece gizlenirdik. Bahçede oturulacaksa arka tarafı seçerdik, duvara bakardık, yola değil. Bizim perdelerimiz güneş batarken çekilirdi ki, içeride yanan

dedi, "ama o günden sonra beni adeta sildi, bir daha benimle doğru dürüst konuşmadı. Bana duyduğu her şey, sevgi, şefkat, ümit her neyse balon gibi hızla söndü."

Karanlık bulut caddedeki insanların başlarına değecek kadar çöktü; bir yağsa, dağılacak kasvet. Kapıcının karısı çay getirdi. Konuşmadan içtik.

Suzan hanım gitti. Gri-mavi uzun mantosuyla karşıya geçerken izledim, omuzları çökmüş, karanlık bulut başına değiyor. Gözden kaybolunca yağmur indirdi birden. Çalışma odama geçtim. Rüzgâr manolya ağacının etrafında anaforlanıyor, camlar titriyor, hoşuma gidiyor bu. Tabiatın coşkusu içimin durgunluğunu gideriyor.

Saatlerdir yağıyor yağmur. Cam kafesteyim. Şehrin ışıklarının, araba farlarının yağmurda kırılmasını seyrediyorum.

9 aralık pazar

Günlerin zinciri ne zaman boğazıma dolandı? Ne zaman sıkıcı bir tekerlemeye döndü hayatım? Değirmende kepek/kötek yedi köpek/kepek yemeseydi köpek/kötek yemezdi köpek.

Suzan hanım gelmedi. Pazarları gelmiyor, ama belki bu pazar gelir diye bütün gün pencerede oturup bekledim. Gelmedi.

Yandım, kül oldum diye başlamıştı anlatmaya, sonundan. Başlangıcıyla bitirdi. Artık anlatacak bir şeyi kalmadı. Bana kendini bir daha anlatmaz. Bir daha gelmez.

Dün, aynı ömrü bir kere daha yaşayıp bir kat daha yaşlanmış gibi giderken ardından baktım. Dünyaya uğradığına pişman, grimavi bir hayalet yürüyordu caddede, hemen savrulan ama parlak bir kül bırakarak.

Oysa dün sanmıştım ki bugün gelecek: Ben bu yükü artık taşıyamayacağım E. bey diyecek, benden bu kadar. İnsan iki kere yanıyormuş. İlk yanışta kutsanıyor, ikincisinde çok acı çekiyormuş.

Suzan hanım gelmeyince oturup şu defteri okudum. Tek bir halin farklı sıfatlarla, farklı tamlama ve tanımlamalarla tekrarlanmasından ibaretmiş hayatım, gördüm.

ışıkta babamın tek elle ve tek hareketle tabancasından çıkarttığı şarjör görülmesin.

'Kardeş kardeş oynayın' derdi babaannem. Biz birbirimizin tek arkadaşıydık. Ama abim oyun oynamayı sevmezdi, o zaman bile 'ağır çocuk'tu, bahçede, meyvasız kayısı ağacının altında otururduk, abim bana kitap okurdu: *Küçük Prens, Mutlu Prens, İki Sene Mektep Tatili, Alice Harikalar Diyarında, Pinokyo.*

Hiç inanmadım Pinokyo'ya. Annem çok hastaydı. Babaannem 'iyileşecek' dedi. Babaannemin burnu uzamadı.

Abim ne hakla Yunus'taki eve götürür Suzan'ı?

9 aralık pazar

Dün gece abimlerde hayatıma baktım. Vaktiyle birbirinin gözünü kamaştıran iki aynanın arasında, onların birbirlerine yansımasıyla yok olan bir görüntü kalıntısı olduğumu gördüm. Kendime çok acıdım.

Suzan ışığını toplayıp çıktı hayatımdan, abimin aynası kararardı, artık hiçbir şey yansıtmayan bir cam kütlesi.

Eşli okey oynadık gece. Abimle Tülay oldular, Tuncay'la ben. Hiçbir elde beklediğim taş gelmedi. Hadi bu oyun, şans. Ya hayatım?

Oyun sırasında abimle sık sık göz göze geldik. Her defasında bir şey çaktı gözlerinde: Yenilgimi evimin odaları bilmesin.

İyi beslenen, geleceği parlak çocuklarımın ve sevmek nedir bilmediği için beni tüm kalbiyle sevdiğini sanan küçük kalpli karımın dolaştığı, geçmişi silinmiş yeni hayatımın parlak, gösterişli eşyasıyla döşeli evimin duvarları hayatımı daralttığı için pişmansam da; faydası yok; ellerimle koyduğum bu güçlü sınırları artık aşamam.

Ben de, hayata çaldığımız maya tutmadı abicim dedim gözlerimle. Güzel olacağından emin olduğumuz günlerin gelip bizi bulacağına inandığımız hayatımızı yarıladık çoktan. Güzel

Sarı saman çöpü,
Zararsız saman çöpü,
Samanlardan bir saman çöpü,
Değersiz saman çöpü,
Samanlığa sığınmış saman çöpü,
Samanlıktan korkan saman çöpü,
Değirmende saman çöpü,
Kötek yedi saman çöpü.

Ölüme verdiğim sözü her durumda tutabilirim. İstersem aynı şeyi –değirmende saman çöpü, kötek yedi saman çöpü– tekrarlayıp defteri bir çırpıda doldurabilirim. Ya da kendimi tekrarlamaktan usandım ölüm, yazacak tek satırım kalmadı diyebilirim.

10 aralık pazartesi

Zamana kendi ölçülerimi koyarak başkaldırdım: kalan ömrümün ölçeği ise bu defter, kendim için kurduğum tuzağa isteyerek düştüm.

Defterin sonuna geldin sonunda E. Bilmem değdi mi?.. diyordum ki; Suzan hanım geldi.

Doğrusu hiç beklemiyordum, – oyun bitti, perde kapandı çünkü. Hoşçakalın demek istemiş, bir daha size gelmeyeceğim, beni beklemeyin artık, ne de olsa sayenizde gördüm kendimi kendi aynamda, boyumun ölçüsünü bir kez daha aldım. Bunun için size teşekkür edecek değilim, diyecekmiş.

Soğuk bir vedaydı diyemem, ama sıcak da sayılmazdı. Yanlış bir aşkı bitirir gibiydi daha çok. Sanki pişmanlıkla dolu bir teşekkür sundu bana ya da tersine, teşekkürle dolu bir pişmanlık.

Mavi-gri bir hayalet gibi karıştı yine insan denizine.

Ölüme hitaben başladığım defterin iri harflerle yazarak dolduracağım kalan sayfalarının anafikri;

ölmek: sen ne zor bir tecrübeymişsin meğer olacak.

olacağından emin olduğumuz günler gelip bizi bulmadı. Ama korkma, sırrını vermem evinin odalarına.

Tülay 'bu saatte seni eve göndermem' diye tutturdu. Tülay'ı seveceğime, Suzan'ı unutacağıma söz vermiştim, 'kalırım tabii' dedim, 'misafir yatak odasında yeğenlerimle oynaşırım biraz, sonra deliksiz uyurum.'

Suzan'ı da görmem rüyamda. Balık görürüm, iri, pullu bir balık, ki kısmet ve bolluk demektir.

Sen şimdi uçlarından kan damlayan kızıl saçlarının çevrelediği yüzün gözyaşlarınla ıslak, yatağına uzanmış, tavana bakıyorsundur Suzan. Sevmenin seni hâlâ yakıyor olmasına şaşıyorsundur. Ben de şaşıyorum.

10 aralık pazartesi

Devam edemeyeceğim, yüzleştim yüzleşeceğim kadar, boyumun ölçüsünü aldım. Anladım ki Suzan olmak talih değilmiş demek için gittim Ekmel beye.

"Sizi beklemiyordum" dedi "artık gelmezsiniz sanıyordum."

"Bu son" dedim.

Gözlerime her zaman deler gibi bakan gözlerinde bir boşluk buldum bugün, garip bir donukluk. Hayatın ışığı güç bela da olsa, zaman zaman çakardı gözlerinde, içim burkuldu.

"Hayatımı yeni baştan kuruyorum" dedim, "biraz da siz bana gelin ya da birlikte sinemaya gidelim, yürüyüş yapalım, çay bahçelerinde oturalım. Biraz da, bizi saran –yok saydığımız– hayattan konuşalım. İçimize hapsettiğimiz hayatı konuştuğumuz yeter." Yutkundum, yalan söylediğim belli oldu.

Tam kapıdan çıkıyordum bunları söylerken. Gülümsedi, acı ama dostça.

Bir kere daha deneyecek gücü kalmamış iki âşığın haline benzettim halimizi, az sonra kapı kapanacak, ağlayacağız.

2003

"Sevgilimin yanındayken kızım yoktu, gerçektim. Karagül'un yanında ise içim parça parça. Bu oyun fazla uzadı diyordum –ama içimden– sonra kızımla taş-kâğıt-makas oynuyordum: Makas kâğıdı keser. Kâğıt taşı sarar. Taş makası kırar."

Mağara Arkadaşları (1996), *Aziz Bey Hadisesi* (2000) ve *Bir Maniniz Yoksa Annemler Size Gelecek* (2001) adlı kitapları ile tanıdığımız Ayfer Tunç'tan dört uzun ve dokunaklı öykü daha...

"Ayrılmak, gidenin, kalanın kucağında bir kucak kor bırakmasıdır."